

စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင်
ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း
(ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများ၊ ပြဿနာများ နှင့် ကတိကဝတ်များ)

By

Anwar Shah

ကမ္ဘာ့ဘဏ်

ဝါရှင်တန်ဒီစီ

၁။ မိတ်ဆက်

ပြီးခဲ့သည့် ရာစုနှစ်ဝက်အတွင်း စီးပွားရေးအဖွဲ့အစည်းနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အသားပေးသော ဖွံ့ဖြိုးရေးလမ်းကြောင်းများအားအသုံးပြုလျက် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလမ်းကြောင်းများပေါ်တွင် အပြည့်အဝ လျှောက်လှမ်းခဲ့ကြသည်။ ရလဒ်တစ်ခုအနေဖြင့် စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများသည် ယနေ့အခါတွင် စက်မှုနိုင်ငံများ၏ ဖွံ့ဖြိုးမှုအစောပိုင်းကာလများတွင် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုများထက်ပို၍ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု များပြားနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ မကြာသေးမီက ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများသည် စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံအများစုရှိ အစိုးရအဆင့်ဆင့်တို့၏ အခန်းကဏ္ဍများ၊ ဖွံ့ဖြိုးမှု မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ကြသည့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ နှင့် အရပ်ဖက် လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ၏ အခန်းကဏ္ဍများအား ပြန်လည်သုံးသပ်ရန် စေ့ဆော်မှုများဖြစ်စေခဲ့သည်။ ဤစာတမ်းသည် စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများရှိ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ပြန်လည် အစီအစဉ်ချမှတ်မှုကဏ္ဍအပေါ်တွင် ပြန်လည်စိတ်ဝင်တစားရှိလာရသည့် အကြောင်းရင်းများကို စူးစမ်းလေ့လာထားခြင်းဖြစ်ပြီး၊ ယနေ့အချိန်အထိ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိသည့် တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများကို စနစ်ကျသော မူဘောင်သုံး၍ ပြန်လည် သုံးသပ်ထားခြင်းလည်းဖြစ်သည်။

ဤစာတမ်းတွင် ယေဘုယျဆန်သည့် ရှုထောင့် နှင့် အဖွဲ့အစည်းမူဘောင်ရှုထောင့်တို့မှ သင်ခန်းစာများကို ရယူထားကာ၊ ထိုသင်ခန်းစာများအား အခြေပြု၍ ယုံကြည်ကိုးစားထိုက်ပြီး တာဝန်ခံမှုရှိသည့် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စဉ်အား အထောက်အကူပြုသည့် ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုဖန်တီးပေးမည့် လုပ်ငန်းစဉ်အား တိုးတက် ဆောင်ရွက်နိုင်စေမည်ဖြစ်သည်။

It draws general and institutional lessons to advance the agenda for creating an enabling environment for responsive and accountable local governance.

ယခုစာတမ်း၏ ယေဘုယျအနှစ်ချုပ်မှာ နိုင်ငံသားများ၏အသံ၊ ရွေးချယ်မှု၊ ၎င်းတို့အတွက် ထွက်ပေါက်များ ထားရှိပေးမှုတို့သည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချသည့်ပုံစံဖြင့် ပြုလုပ်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းများ၏ အောင်မြင်မှုအတွက် လွန်စွာအရေးပါသည်ဟူသော အချက်ပင်ဖြစ်သည်။

ယခုစာတမ်းအား အောက်ပါတိုင်း အခန်းများ ခွဲထားပါသည်။ အခန်း ၂ တွင် ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော အပြောင်းအလဲများ၏ နောက်ကွယ်မှတွန်းအားများကို ဖော်ပြထားသည်။ အခန်း ၃ သည် အပြောင်းအလဲအရှိန်အဟုန်များအား အကဲဖြတ်သုံးသပ်ကာ ချဉ်းကပ်လုပ်ဆောင်နိုင်မည့် ရိုးရှင်းသောမူဘောင်ကို ဖော်ပြပေးသည်။ အခန်း ၄ တွင် စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများ၏ ယေဘုယျဆန်သော အာဏာခွဲဝေသည့် လမ်းကြောင်းများ နှင့် ၎င်းတို့၏ ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍရှိ အုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စဉ်အပေါ် သက်ရောက်မှုများကို ဖော်ပြထားသည်။ အခန်း ၅ တွင် ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းမှုများကို ထောက်ပံ့ပေးသည့် ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍ တည်ရှိနေပုံ နှင့် ဆောင်ရွက်ချက်ပိုင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်တို့အား ပြန်လည်သုံးသပ်ထားသည်။ နောက်ဆုံးအခန်းဖြစ်သည့် အခန်း ၆ တွင် ပြောင်းလဲနေသော ကမ္ဘာကြီးနှင့်အတူ လိုက်လျောညီထွေပြောင်းလဲခြင်းမှရရှိသော အတွေ့အကြုံများအား သင်ခန်းစာများအဖြစ်ယူကာ ဆွေးနွေးထားသည်။

၂။ မှန်ကန်သော မျှခြေတစ်ခုအား ရှာဖွေခြင်း The Quest for the Right Balance

ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ချတည်ဆောက်မှုများအား ပြန်လည်စဉ်းစားရသည့် အကြောင်းပြချက်များမှာ တစ်ခုထက်မက ရှိနေနိုင်သည်။ အချက်အလက် တစ်ခုချင်းစီ၏ အရေးပါမှုသည် နိုင်ငံတစ်ခုချင်းစီအပေါ်တွင်မူတည်၍လည်း ကွဲပြားနိုင်သည်။ သို့ရာတွင် အပြောင်းအလဲအတွက် ယေဘုယျဆန်သည့် အချက်အလက်များမှာ (၁) စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်မှု နှင့် စုပေါင်းထိန်းချုပ်မှု အခြေပြုကာ တည်ဆောက်ထားသော စီးပွားရေးများ ပြိုလဲသွားခြင်း၊ (၂) နယ်ချဲ့ပါဒ်၏ ကြွင်းကျန်မှုများထဲမှ ခွဲထွက်လိုမှု နှင့် အာဖရိကတွင်ဖြစ်သည့် မျိုးနွယ်စုများအကြား ပဋိပက္ခများ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၊ (၃) နိုင်ငံတော်၏ ရည်မှန်းချက်များအား အကောင်အထည်ဖော်ရာတွင် ဗဟိုအစိုးရများ၏ ကျရှုံးမှုများ (၄) ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများကျင့်သုံးလေ့ရှိသည့် အိမ်နီးချင်းပြည်နယ်များအပေါ် စီးပွားရေးအရ အထိနာစေသည့် မူဝါဒများ နှင့် မိမိကိုယ်ကို ကာကွယ်သည့် ဖက်ဒရယ်ဆိုင်ရာမူဝါဒများ၊ (၅) နိုင်ငံသားများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများဖြစ်သည်ဟု တရားရုံးများက ဆုံးဖြတ်ပေးလိုက်ခြင်း၊ (၆) စီးပွားရေးဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်မှုများသည် ကမ္ဘာလုံးအဆင့် (ဂလိုဘယ်လိုက်စ်) ဖြစ်လာမှု၊ (၇) ဥရောပသမဂ္ဂ နှင့် လက်တင်အမေရိကနိုင်ငံများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်များမှ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် သက်ရောက်မှုများဖြစ်ကြသည်။ စုပေါင်းပိုင်ဆိုင်မှုပုံစံ ကျရှုံးသွားခြင်းသည် နိုင်ငံအချို့၏ အစိုးရဖွဲ့စည်းပုံနှင့် ပထဝီနယ်နိမိတ်များတွင် ကြီးမားသော အပြောင်းအလဲဖြစ်လာစေရန် စေ့ဆော်မှုတစ်ရပ် ဖြစ်လာသည်။ အထူးသဖြင့် အရှေ့ဥရောပနိုင်ငံများ နှင့် ယခင် ဆိုဗီယက်ပြည်ထောင်စုတို့တွင် ဖြစ်သည်။ ထိုနိုင်ငံများသည် ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍရှိ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှုများတွင် ဈေးကွက်အခြေပြုစနစ်များကို ကာလရှည်ကြာစွာ အသုံးပြုလာကြသည့် စက်မှုနိုင်ငံများတွင် လုပ်ကိုင်ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော မူဝါဒများ၊ အလေ့အထများမှ လမ်းညွှန်ချက်များ ရယူခဲ့ကြသည်။

အာဖရိကရှိ ပြင်သစ်နှင့် အင်္ဂလိပ် ကိုလိုနီနိုင်ငံများသည် ကြီးမားသော ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုစနစ်ရှိသည့် အုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စဉ်များကို အမွေဆက်ခံခဲ့ရပြီး အမိန့်ပေးစေခိုင်းခြင်းနှင့် ထိန်းချုပ်ခြင်းများဖြင့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်ကြကာ ပြည်သူများ၏ သဘောထားများသည် များစွာအရေးစိုက်ခြင်း မခံကြရပေ။ မျိုးနွယ်စုများအကြား ဖြစ်ပွားသော ပဋိပက္ခများပြေလည်ပြီးနောက်တွင် အာဖရိကရှိ နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးများ မရရှိဘဲ အစိတ်

စိတ်အမွှာမှာ ဖြစ်နေကြသည့် လူ့အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း လူနည်းစုတိုင်းရင်းသားမျိုးနွယ်စုများ၏ အခွင့်အရေးများအား ပိုမိုကာကွယ်ရန် လိုအပ်လာပါသည်။

လက်တင်အမေရိကရှိ နိုင်ငံရေးပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများသည် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများထံမှ တာဝန်ခံမှုများကို တိုးမြှင့်တောင်းခံနေသော ပြည်သူများအတွက် အားတစ်ရပ်ဖြစ်လာစေခဲ့သည်။ နိုင်ငံအများစုတွင် ဗဟိုအစိုးရများသည် ပြည်နယ်များအကြား သာတူညီမျှစေမှု၊ စီးပွားရေးအရပေါင်းစည်းမှု၊ ဗဟိုဘဏ်၏ လွတ်လပ်မှု၊ တည်ငြိမ်သော မက်ခရိုစီးပွားရေးဝန်းကျင် သို့မဟုတ် ဒေသန္တရလုပ်ပိုင်ခွင့်များအား အာမခံပေးနိုင်မှုစသည့် ကဏ္ဍများတွင် ကျရှုံးခဲ့ကြသည်။ ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများ၏ မှတ်တမ်းများသည်လည်း ချီးကျူးဖွယ်ရာ မဖြစ်ကြပါ။ ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများသည် များသောအားဖြင့် အိမ်နီးချင်းပြည်နယ်များအပေါ် စီးပွားရေးအရ အထိနာစေသည့် မူဝါဒများကျင့်သုံးကာ တာဝန်ခံမှုမရှိဘဲ ဝန်ဆောင်မှုများအား အလွယ်သဘောဖြင့် ဝင်ရောက်အသုံးပြုခြင်း၊ ကျဉ်းမြောင်းသော ကိုယ်ကျိုး စီးပွားများနောက်သို့လိုက်ကာ အမျိုးသားစည်းလုံးညီညွတ်မှုအား ထိခိုက်စေခြင်း တို့ပြုလုပ်ကြသည်။ အချို့သောနိုင်ငံများရှိ တရားရေးစနစ်များသည် အခြေခံအခွင့်အရေးများကို ကျယ်ပြန့်စွာ အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုပေးခြင်း၊ ဗဟိုအဆင့် နှင့် ပြည်နယ်အဆင့်များရှိ ဥပဒေများအား နိုင်ငံသားများ၏ အခြေခံအခွင့်အရေးများနှင့် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်လာစေရန် လိုအပ်ချက်များ သတ်မှတ်ပေးခြင်းတို့ဖြင့် အပြောင်းအလဲအတွက် နှိုးဆော်မှုများ ပြုကြသည်။

နယ်နိမိတ်ကင်းမဲ့သည့် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးစနစ်သစ် ပေါ်ထွက်လာမှုသည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အခြေခံသည့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ထံသို့ စိန်ခေါ်မှုအသစ်များ ယူဆောင်လာခြင်းဖြင့် အထက်ဖော်ပြပါ အခင်းအကျင်းကို ပိုမို ရှုပ်ထွေးသွားစေခဲ့သည် (Courchene, 1995 တွင်ရှု)။ ထိုသို့ရှုပ်ထွေးသွားသည့်အတွက်လည်း စိန်ခေါ်မှုများ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။ နယ်နိမိတ်သတ်မှတ်မှုများ ဖျော့တော့လာပြီး သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာ တိုးတက်လာမှုက အမျိုးသားနိုင်ငံတော်များ၏ သတင်းအချက်အလက်များအပေါ် ထိန်းချုပ်ထားနိုင်မှုကို အားနည်းလာစေသည့်အချိန်တွင် စီးပွားရေးကဏ္ဍအား စည်းကမ်းသတ်မှတ်မှုများပြုသည့်အခါ အမျိုးသားနိုင်ငံတော်များ၏ အခန်းကဏ္ဍကျဆင်းလာခဲ့သည်။ ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်းဖြစ်မှုနှင့်အတူ သိသာထင်ရှားလာသောအချက်မှာ အမျိုးသားနိုင်ငံတော်များသည် အလွန်ကြီးမားကျယ်ပြန့်သော အချင်းအရာများကို ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရန် အရွယ်အစား သေးငယ်လွန်းပြီး၊ အလွန်သေးငယ်သောကိစ္စရပ်များကို ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်ရန်မှာလည်း အရွယ်အစား ကြီးလွန်းနေခြင်းဖြစ်သည်။ ပို၍ ရှင်းလင်းစွာဆိုရလျှင် အမျိုးသားနိုင်ငံများသည် အစဉ်အလာအရ ၎င်းတို့ထိန်းချုပ်ပြီး စည်းကမ်းသတ်မှတ်လေ့ရှိသည့် ကဏ္ဍများဖြစ်သည့် ပြင်ပကုန်သွယ်ရေး၊ သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာဆက်သွယ်ရေး နှင့် ဘဏ္ဍာရေးလွှဲပြောင်းမှုကဏ္ဍတို့တွင် စည်းကမ်း သတ်မှတ်ထိန်းချုပ်နိုင်မှု မြန်ဆန်စွာ ကျဆင်းလာကြသည်။ အမျိုးသားနိုင်ငံတော်အစိုးရများသည် ကုန်ပစ္စည်းများ နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများ၊ အိုင်ဒီယာများ၊ ယဉ်ကျေးမှုဆိုင်ရာ ကုန်ပစ္စည်းများ၏ ကူးလူးဆက်သွယ်မှုကို ထိန်းချုပ်နိုင်သည့် စွမ်းရည်ကျဆင်းလာခြင်းကို တွေ့ကြုံနေကြရသည်။ အဆိုပါအခက်အခဲများသည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်မှု အင်စတီကျူးရှင်းများဖြစ်သည့် ကမ္ဘာ့ကုန်သွယ်ရေးအဖွဲ့၊ ကမ္ဘာ့သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ ထောက်ပံ့ရေးအဖွဲ့တို့အပါအဝင် သတင်းအချက်အလက်နှင့် နည်းပညာ၊ ဂြိုဟ်တု ဆက်သွယ်ရေးစနစ်၊ နိုင်ငံတကာငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုကဏ္ဍများ

တွင် အထူးပြုထိန်းချုပ်သည့် အင်စတီကျူးရှင်းများ ပေါ်ထွက်လာစေရန် လမ်းကြောင်းဖွင့်ပေးနေသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် လာမည့်နှစ်များအတွင်း အမျိုးသားနိုင်ငံတော်များသည် ကွန်ဗန်ဒရိတ်ပုံစံများသို့ပြောင်းလဲခြင်း နှင့် အထက်ဖော်ပြပါကဏ္ဍများရှိ တာဝန်များကို နိုင်ငံများပေါင်းစုထားသော အင်စတီကျူးရှင်းများထံသို့ စွန့် လွှတ်လွှဲပြောင်းခြင်းများ ပြုလုပ်လာရနိုင်သည်။ ဤလမ်းကြောင်းသည်လည်း ဒီမိုကရေစီစနစ် အားနည်း လာစေနိုင်သည်။ အကြောင်းမှာ နိုင်ငံများစုပေါင်းထားသော အင်စတီကျူးရှင်းများ၏ အရေးကြီးဆုံးဖြတ်ချက် များတွင် နိုင်ငံသားများသည် တိုက်ရိုက် ပါဝင်ရောက်လုပ်ဆောင်ရန် ဖြစ်နိုင်ခြေမရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

ပြည်သူ့ရေးရာ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို သက်ဆိုင်ရာ ဒေသအလိုက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အနိမ့်ဆုံးအုပ်ချုပ်မှုအဆင့်က တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ရသည့်ကဏ္ဍ၊ ဘဏ္ဍာရေး တစ်ပြေး ညီဖြစ်မှုနှင့် တည်ငြိမ်မှုအတွက် စစ်ဆေးခြင်းကဏ္ဍများတွင် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည့် ဥရောပသမဂ္ဂ၏ မူဝါဒ များ၊ အထွေထွေ ပြဌာန်းချက်များသည် စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများ၏ မူဝါဒ များအပေါ်တွင် ထင်သာမြင်သာရှိသော အကျိုးဆက်များ ရှိစေခဲ့သည်။ လက်တင်အမေရိကနိုင်ငံအချို့ ဖြစ်သည့် ဘရာဇီး၊ ချီလီ၊ ကိုလံဘီယာတို့၌ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချသည့်အခါ ရရှိခဲ့သော အောင်မြင်မှု များဖြစ်သည့် ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍတွင် တာဝန်ခံမှု တိုးတက်လာခြင်း၊ ပြည်သူ့ရေးရာ ပန်ဆောင်မှုများပေး ရာတွင် ထိရောက်မှုရှိလာခြင်း နှင့် သာတူညီမျှဖြစ်လာခြင်း၊ ပြည်သူလူထု၏ပါဝင်မှု တိုးတက်လာခြင်း တို့သည် အခြားနိုင်ငံများ၏ ဘဏ္ဍာရေး အစီအစဉ်ချခြင်းများကို ပြန်လည်သုံးသပ်မှု ပြုလာစေရန် စေ့ဆော် မှုများ ဖြစ်စေခဲ့သည် (Wiesner, 1994 တွင်ရှု)။ နောက်ဆုံးတွင်မူ ပြည်သူ့ရေးရာ စီမံခန့်ခွဲမှုကဏ္ဍသစ်၊ ဖက်ဒရယ်မှုများနှင့် ဖက်ဒရယ်အလေ့အထများအပေါ်တွင် တစ်ဖန်ပြန်လည် စိတ်ပါဝင်စားလာမှုသည် ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍအား ပြန်လည်တည်ဆောက်ရန် နှင့် ပုံစံသစ်တစ်ခုပြုရန် အားကောင်းသည့် အခြေခံ ကောင်းတစ်ခုအဖြစ် တည်ရှိလာခဲ့သည်။

ဆန်းသစ်စ ပြုလာသော အုပ်ချုပ်မှုပုံစံ

ဤကဲ့သို့ပြန်လည်ဆန်းသစ်လာမှုသည် ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းတွင် အသံတိတ်တော်လှန်ရေးတစ်ခု အဖြစ် ရောက်ရှိခဲ့သည်။ ထိုအသံတိတ်တော်လှန်ရေးသည် နိုင်ငံများပေါင်းစုထားသော ပုံသဏ္ဌာန်၊ ကွန်ဗန်ဒရိတ် ပုံသဏ္ဌာန်၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုရှိသည့် ပုံသဏ္ဌာန်၊ ပြည်နယ်အခြေပြုပုံသဏ္ဌာန်နှင့် ဒေသန္တရပုံသဏ္ဌာန် စသည့် ပုံသဏ္ဌာန် အမျိုးမျိုးဖြင့် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားသည့် အစီအမံများကို နှေးကွေးနေသည့်တိုင် တစ်ဖြည်းဖြည်းချင်း ဖြစ်ပေါ်စေခဲ့သည်။ မည်သို့ပင် ဆိုစေကာမူ အသံတိတ် တော်လှန်ရေးမှတစ်ဆင့် တစ်ဖြည်းဖြည်းချင်း ပုံပေါ်လာနေသည့် အုပ်ချုပ်မှုပုံစံ မျှော်မှန်းချက်သည် နိုင်ငံများစွာတို့တွင် တစ်ပြည်ထောင်အုပ်ချုပ်မှု ပုံစံ စနစ်မှ ဖက်ဒရယ် သို့မဟုတ် ကွန်ဗန်ဒရိတ် ပုံစံရှိသည့် အုပ်ချုပ်မှုပုံစံဆီသို့ တစ်ဖြည်းဖြည်းချင်း ပြောင်းလဲ သွားနေသည်ကို ညွှန်ပြနေသည့်အရာပင်ဖြစ်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ကမ္ဘာကြီးသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုစနစ်မှ သည် ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာစနစ်နှင့် ဒေသန္တရအခြေပြု စနစ်များဆီသို့ ပြောင်းလဲရန် အလားအလာရှိသည်ဟု ယူဆနိုင်သည်။ ဤကဲ့သို့ ပြောင်းလဲလာနေသော ကမ္ဘာကြီးတွင် ဗဟိုအစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် အာဏာဖြင့် စီမံခန့်ခွဲသည့်ပုံစံမှ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုများစွာပါဝင်နေသော အစိုးရကဏ္ဍတွင် ဦးဆောင်မှုပေးရသည့် ခေါင်းဆောင်မှုပုံစံသို့ ပြောင်းလဲသွားကြသည်။ စီမံအုပ်ချုပ်သော အလေ့အထများသည်လည်း အထက် -

အောက် ဗျူဟာရက်ပုံစံမှ ပူပေါင်းပါဝင် လုပ်ဆောင်သည့် ပုံစံသို့လည်းကောင်း၊ အမိန့်ပေး ထိန်းချုပ်သည့် ပုံစံမှ ရလဒ်များအပေါ်တွင် တာဝန်ခံရသည့် ပုံစံသို့လည်းကောင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးအတွင်းပိုင်းတွင် မှီခိုနေရသည့်ပုံစံမှ ယှဉ်ပြိုင်မှုရှိပြီး တီထွင်ကြံဆသည့် ပုံစံသို့လည်းကောင်း၊ နှေးကွေး၍ သိုသိပ်သောပုံစံမှ ပွင့်လင်းပြီးမြန်ဆန်သော ပုံစံသို့လည်းကောင်း၊ စွန့်စားလုပ်ဆောင်ရသည်ကို နားလည်မှုမပေးနိုင်ခြင်းမှ လွတ်လပ်စွာ ကျရှုံးစေခြင်း သို့မဟုတ် အောင်မြင်စေခြင်း ပုံစံများသို့လည်းကောင်း အသီးသီး ပြောင်းလဲသွားကြသည်။ ကမ္ဘာတစ်ဝှမ်းရှိ စီးပွားရေးအကျပ်အတည်းများသည် ကာကွယ်မှုအသားပေးသော မူဝါဒများကို အားပေးပြီး ယခုအပြောင်းအလဲအတွက် အဟန့်အတား ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ရလဒ်အနေဖြင့် အပြောင်းအလဲသစ်သည် ၂၁ ရာစုတွင် အခြေတကျ ဖြစ်လာရန် အချိန်အတန် ယူရဦးမည်ဖြစ်သည် (ဇယား ၁ တွင်ရှု)။ ထို့အပြင် စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံအများအပြားရှိ အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ ချို့ယွင်းချက်များ (နောက်အခန်းများတွင် ဖော်ပြထားသည်) ကြောင့် ဤမျှော်မှန်းချက်သည် အချိန်အတန်ကြာသည့်တိုင် လက်တွေ့ဖြစ်လာနိုင်ဦးမည်မဟုတ်ပေ။

ဇယား ၁။ အုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စဉ် တည်ဆောက်ပုံ--၂၀ ရာစု နှင့် ၂၁ ရာစု နှိုင်းယှဉ်ချက်

၂၀ ရာစု	၂၁ ရာစု
❖ တစ်ပြည်ထောင်စနစ်	❖ ဖက်ဒရယ်/ကွန်ဖက်ဒရိတ်
❖ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုစနစ်	❖ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ နှင့် ဒေသန္တရဆိုင်ရာ
❖ ဗဟိုမှ စီမံခန့်ခွဲခြင်း	❖ ဗဟိုမှ ဦးဆောင်မှုပေးခြင်း
❖ ဗျူဟာရက်ပုံစံ	❖ ပါဝင်ဆောင်ရွက်စေခြင်း
❖ အမိန့်ပေး ခြင်း နှင့် ထိန်းချုပ်ခြင်း	❖ ပြည်သူများအပေါ် တာဝန်ခံမှုရှိ၍ တုန့်ပြန်ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း
❖ အကြံပြုဆွေးနွေးချက်များကို ထိန်းချုပ်ခြင်း	❖ ရလဒ်ပေါ်တွင်သာ အလေးပေးဆောင်ရွက်ခြင်း
❖ အထက်အောက် တာဝန်ခံမှု	❖ အောက်ခြေမှ အထက်သို့တာဝန်ခံရခြင်း
❖ အတွင်းပိုင်းတွင်မှီခိုနေရခြင်း	❖ ယှဉ်ပြိုင်မှုရှိခြင်း
❖ နှေးကွေး၍ သိုသိပ်ခြင်း	❖ ပွင့်လင်း၍ မြန်ဆန်မှုရှိခြင်း
❖ စွန့်စားမှုများအပေါ် သည်းခံမှုမရှိခြင်း	❖ လွတ်လပ်စွာ ကျရှုံးစေခြင်း/အောင်မြင်စေခြင်း

ဖော်ပြပါအပြောင်းအလဲများ၏ တွန်းအားသည် အာဏာခွဲဝေပေးခြင်း (လူများအား နိုင်ငံရေးအရ အားပေး မြှင့်တင်ခြင်း) နှင့်/သို့မဟုတ် ဒေသန္တရပုံစံပြုခြင်း (ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းကို ဒေသန္တရအဆင့် များသို့ လျှော့ချပေးခြင်း) များဆီသို့ သွားရာလမ်းကြောင်းများတွင် မြင်သာထင်သာရှိစေခဲ့သည်။ ဒေသန္တရ ပုံစံပြုခြင်းဖြစ်စဉ်အား နိုင်ငံရေး၊ စီမံအုပ်ချုပ်ခြင်း နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းကဏ္ဍ များအားလုံးကိုပေါင်းစုထားသည့် အစပြုကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်မှုများမှတစ်ဆင့် အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ကြသည်။ နိုင်ငံရေး သို့မဟုတ် ဒီမိုကရေစီ နည်းကျ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး သည် ရွေးကောက်ခံ ဒေသန္တရအစိုးရများအား တိုက်ရိုက်ရည်ညွှန်းပြီး ထိုမှတစ်ဆင့် ရွေးကောက်ခံအရာရှိများအား ပြည်သူ

လူထုထံသို့ တာဝန်ခံစေခြင်းဖြစ်သည်။ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေး ဆိုသည်မှာ အဆိုပါ ရွေးကောက်ခံအစိုးရများအနေဖြင့် အထက်အဆင့်ဆင့်ရှိ အစိုးရအဆင့်များ၏ ပတ်သတ်မှုမပါဝင်ဘဲ ဒေသခံဝန်ထမ်းများအားခန့်အပ်ခြင်း၊ တာဝန်မှ အနားပေးခြင်း တို့ပြုလုပ်လာစေရန် အားပေးမြှင့်တင်ခြင်း ဖြစ်သည် (ထိုမှတစ်ဆင့် ဒေသခံအရာရှိများသည် ရွေးကောက်ခံအရာရှိများအပေါ်တွင် တာဝန်ခံလာနိုင် မည်ဖြစ်သည်။)။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေး သည် ရွေးကောက်ခံအရာရှိများအားလုံး အနေဖြင့် မဲဆန္ဒရှင်များ၏ငွေများအား သုံးစွဲသည့်အခါတွင် မဲဆန္ဒရှင်များထံမှ ဘဏ္ဍာငွေရရှိရန် ဆောင်ရွက် သည့်အခါကြုံတွေ့ရသည့် အခက်အခဲများ၊ နောက်ထပ် တစ်ဖန် ပြန်လည်ရွေးကောက်မခံနိုင်ခြင်း အစရှိ သည့်အချက်များကို သေချာစွာ ထည့်သွင်းစဉ်းစား ချင့်ချိန်စေခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ စီမံအုပ်ချုပ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်ရေးတာဝန်ရှိသူများ၊ အရာထမ်းများ ပြောင်းရွှေ့ခြင်း သည် ဗဟိုအစိုးရအောက်ရှိ ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို ပြည်နယ်များနှင့် သက်ဆိုင်ရာဒေသအသီးသီးရှိ ဗဟိုအစိုးရရုံးများထံသို့ ပြောင်း ရွှေ့ခြင်းဖြစ်သည့်အတွက် စီမံအုပ်ချုပ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းနှင့် ကိုက်ညီမှုမရှိပေ။ ထို့အတူပင် စီမံအုပ်ချုပ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ အာဏာလွှဲအပ်ခြင်း တွင် ဒေသန္တရအစိုးရများသည် အထက်အဆင့် ဆင့်ရှိ အစိုးရအဆင့်များ၏ကိုယ်စား လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်ရသည့်အတွက် စီမံအုပ်ချုပ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ် ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း ပုံစံမှသွေဖယ်သွားသည်။ ထို့ကြောင့် အုပ်ချုပ်မှုအာဏာအား ဒေသန္တရပုံစံပြုခြင်းသည် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများအား ပြည်သူ့ဝန်ကို ထမ်းဆောင်စေခြင်းဖြင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းဖြစ်စဉ်ကို ပြည်သူ လူထုနှင့်နီးစပ်စေရန် ပြုလုပ်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤအပြောင်းအလဲသည် စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူး ပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် အငြင်းပွားရလေ့ရှိသောအဆိုပြုချက်တစ်ရပ်ဖြစ်လာသည်။ အကြောင်းမှာ ဒေသန္တရ ပုံစံပြုခြင်းအား ကောင်းမွန်စွာလည်ပတ်ခြင်းမပြုနိုင်တော့သည့် အများပြည်သူဆိုင်ရာကဏ္ဍ၊ ပြည်သူများ၏ အသံများ မထွက်နိုင်ခြင်း ထွက်ပေါက်များမရှိခြင်းစသည့်ပြဿနာများ၏ အဖြေအဖြစ် မှတ်ယူကြသကဲ့သို့ ပြဿနာအသစ်များဖြစ်ကြသည့် သက်ဆိုင်ရာဒေသများရှိ အထက်တန်းလွှာလူတန်းစား (အီလစ်) များ၏ ဝင်ရောက်နေရာယူမှုများ၊ ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကပြောင်းကပြန် နိုင်ခြင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များ မရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော မက်ခရို စီးပွားရေးဆိုင်ရာ အနှောင့်အယှက်အဟန့်အတားများ၏ အရင်းခံအကြောင်းတရားအဖြစ်လည်း မှတ်ယူ ကြသည်။ ထို့အပြင် မှန်ကန်သော မျှခြေတစ်ခုရရှိရန် ရွေးချယ်ရသည့်အခါတွင်လည်း တွေးခေါ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ အခက်အခဲများလည်း ရှိနေသည် (Shah, ၁၉၉၄ နှင့် Boadway, Roberts နှင့် Shah, ၁၉၉၄ တို့တွင်ရှု)။ အဆိုပါတွေးခေါ်မှုပိုင်းဆိုင်ရာ ကိစ္စရပ်များမှ လွန်၍ကြည့်မည်ဆိုလျှင် နိုင်ငံတစ်ခုအတွင်း မျှခြေတစ်ခု ရှာဖွေ သည့်အခါ လက်တွေ့ကျကျစဉ်းစားရမည့် အချက်များလည်းရှိနေသည်။ ထိုအရာများတွင် အထွေထွေ ရွေးကောက်ပွဲများတွင် ပြည်သူအများ ပါဝင်နိုင်မှု၊ မြေရှင်လယ်ရှင်စနစ်အပေါ် အခြေခံသည့် နိုင်ငံရေးစနစ်၊ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းကဏ္ဍမှ အလေ့အထများ၊ အုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စဉ် နှင့် တာဝန်ခံမှုစနစ်၊ ဒေသဆိုင်ရာ အစိုးရများ၏ စွမ်းရည်တို့ပါဝင်သည်။

၃။ အပြောင်းအလဲသို့ဦးတည်ခြင်း--မျှော်မှန်းချက် နှင့် မဟာဗျူဟာ ချမှတ်ဆောင်ရွက်ခြင်း

အထက်တွင်ဆွေးနွေးခဲ့သည့် အသံတိတ်တော်လှန်ရေးနှင့်အတူ လိုက်ပါခြင်း သို့မဟုတ် လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေရန် လုပ်ဆောင်ကြသည့်အခါ မိမိ၏ အနာဂတ်လမ်းကြောင်းအား အပြည့်အဝ ထိန်းချုပ်နိုင်ခြင်း မရှိသေးသည့် နိုင်ငံတစ်ခုအနေဖြင့် မျှော်မှန်းချက် နှင့် မဟာဗျူဟာများ ချမှတ်ဆောင်ရွက် ရန် လိုအပ်ပါသည်။ စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများရှိ ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍမှ ရည်မှန်းချက်များ နှင့် တန်ဖိုးထားမှုများ၊ စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာဝန်းကျင်နှင့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်ဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်ကို စေ့ငှစွာလေ့လာခြင်းက အများပြည်သူဆိုင်ရာ အုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စဉ်၏ ချို့ယွင်းချက်များ အား နားလည်ရာတွင် အရေးပါသည့်သဘောတရားများကို လှစ်ဟပြသပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

(က) ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍရှိ မျှော်မှန်းချက် သို့မဟုတ် ရည်မှန်းချက် နှင့် တန်ဖိုးထားမှုများ

ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ သို့မဟုတ် နှစ်စဉ်ရသုံးမှန်းခြေဆိုင်ရာ မူဝါဒကြေညာချက်များထဲတွင် ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသော လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် ရည်မှန်းချက်များ သို့မဟုတ် တန်ဖိုးများသည် ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍအား အပ်နှင်းထားသည့် အခွင့်အာဏာများ နှင့် အဆိုပါ အခွင့်အာဏာများတွင် ပင်ကိုသဘာဝအားဖြင့် ပါဝင်နေသော နှုန်းစံတန်ဖိုးများအတွက် အသုံးဝင်သည့် ရည်ညွှန်း ချက်များ ဖြစ်ကြသည်။

(ခ) အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာဝန်းကျင်

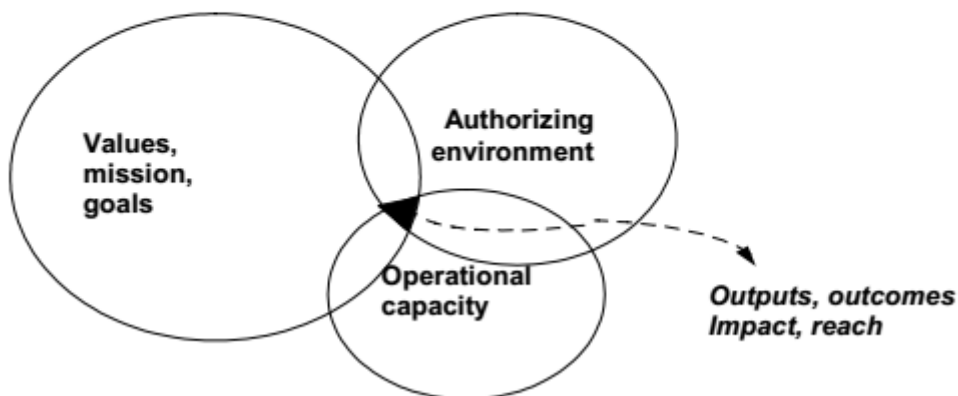
အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာဝန်းကျင်သည် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေထဲတွင် ပြဌာန်းထားသော ရည်မှန်းချက် များအား တိကျသေချာသည့် ဦးတည်ချက်များ နှင့် လက်တွေ့အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုများ အဖြစ်ပြောင်းလဲရန် အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာစနစ်များ၊ ယန္တရားများကို ကိုယ်စားပြုသည်။ ထိုအင်စတီကျူး ရှင်းဆိုင်ရာယန္တရားများတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းအတွင်းမှ စံနှုန်းများ၊ တရားဝင်ပြဌာန်းသည့် စည်းမျဉ်းများ၊ တရားဝင်ပြဌာန်းမထားသည့် စည်းမျဉ်းများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ အများပြည်သူပါဝင်မှုနှင့် ဆက်စပ်သည့် အဖွဲ့အစည်းများ၊ အကြံပေးခြင်း၊ မူဝါဒချမှတ်ခြင်း နှင့် တာဝန်ခံမှုရှိစေခြင်းဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအသီးသီးတွင် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည့် အဖွဲ့အစည်းများ ပါဝင်ကြသည်။ ဥပဒေပြုရေး၊ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေး နှင့် ကြပ်မတ်ရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း များသည်လည်း အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာဝန်းကျင်အတွက် အရေးပါသော အဖွဲ့အစည်းများပင်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍသည် ပြည်သူလူထု၏ မျှော်လင့်တောင့်တချက်များ အပေါ်တွင်သာ လုံးလုံးလျားလျား အခြေပြုဆောင်ရွက်လာစေရေးအတွက် အဆိုပါ အင်စတီကျူးရှင်းများက အာမခံပေးရသည်။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံရှိ ဥပဒေပြုရေးအဖွဲ့အစည်းများ၊ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာစည်းမျဉ်းသတ်မှတ် ချက်များ၊ ပြည်သူ့အများသဘောတူ ဆုံးဖြတ်ထားသည့် အရေးကြီးသည့် ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဆိုင်ရာ အဆိုပြုမှုများအားလုံးသည် နိုင်ငံသားများ၏ လိုလားတောင့်တချက်များကို လေးစားလိုက်နာရန် အာမခံ ပေးထားကြသည်ကို တွေ့ရသည်။

(ဂ) လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်ဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် နှင့် ကန့်သတ်ချက်များ

အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်၏ ကျွမ်းကျင်မှုများ၊ စိတ်အားထက်သန်မှုများ နှင့် ကတိကဝတ်များသည် ၎င်း၏ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်မှုဆိုင်ရာ အရည်အသွေးများကို ကိုယ်စားပြုနေသည်။ ခွင့်ပြုပေးလိုက်သည့် လုပ်ငန်းတစ်ခုသည် ပြီးမြောက်အောင်မြင်နိုင်မည်ဟု အလိုအလျောက်ယူဆ၍ မရပေ။ ရှိထားသော လုပ်ငန်း ဆောင်ရွက်ချက်ဆိုင်ရာ အရည်အသွေး နှင့် လုပ်ဆောင်ရသော လုပ်ငန်းတို့ကြားတွင် ညီညွတ်မှုတစ်ခုမရှိနိုင်သည့် အခြေအနေများကိုလည်း တွေ့ရနိုင်သည်။ ထို့အပြင်ရှိထားသော လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်ဆိုင်ရာ အရည်အသွေးများသည် အရိုးစွဲအမြစ်တွယ်နေသော ဗျူရိုကရက်အလေ့အထများ သို့မဟုတ် အမိန့်ပေးထိန်းချုပ်မှု၊ အကျင့်ပျက်ခြစားမှု နှင့် လက်သင့်ရာစားတော်ခေါ်မှုများတွင် အခြေခံထားသည့် အကျိုးစီးပွားများ ကြောင့် အားနည်းပျက်စီးစေနိုင်သည်။

ပုံ ၁ - စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံများရှိ ပြည်သူ့ရေးရာ ကဏ္ဍမှ အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ ဝန်းကျင်

Figure 1: Public Sector Institutional Environment in Transition Economies and Developing Countries

မည်သည့်နိုင်ငံတွင်မဆို ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍ ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးပြုလုပ်ရာတွင် တွေ့ရသည့် စိန်ခေါ်မှုမှာ ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍရှိ ရည်မှန်းချက်များ နှင့် နှုန်းစံတန်ဖိုးများ၊ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာဝန်းကျင်၊ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်ဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်၊ စသည်တို့အကြား ဟန်ချက်ညီစေရေး လုပ်ဆောင်ရန် ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုမှသာ ပြီးပြည့်စုံမှုမရှိသည့်တိုင် အဆိုပါကဏ္ဍသုံးခုအကြား နီးကပ်မှုရှိသည့် ညီညွတ်မှုရရှိလာနိုင်မည်ဖြစ်သည် (ပုံ-၁ တွင်ရှု)။ ဖော်ပြပါ အကြောင်းအရာ သုံးခု၏ ဆုံချက်သည် ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍ အနေဖြင့် ၎င်း၏ အခွင့်အာဏာအရ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းများဆောင်ရွက်သည့်အခါ ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍ၏ စွမ်းဆောင်ရည်အပေါ်တွင် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ထို့ကြောင့် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်ရမည့် အရာတစ်ခုမှာ ထိုဆုံချက်များ အားကောင်းလာစေရန်ပင်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများအတွက် ထိတ်လန့်စရာတစ်ခုဖြစ်လာသည်။

အကြောင်းမှာ အဆိုပါနိုင်ငံများတွင်ရှိသည့် ရည်မှန်းချက်များမှာ မြင့်မားလွန်းပြီး လက်တွေ့တွင်မူ ထိုရည်မှန်းချက်များကို မူဝါဒဆိုင်ရာ မူဘောင်များအဖြစ် ပြောင်းလဲပေးနိုင်သည့် အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာဝန်းကျင်တစ်ခု ရှိမနေခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။ ဤပြဿနာကို ထပ်မံအားဖြည့်ပေးသည့်အရာမှာ ထိုမူဝါဒဆိုင်ရာမူဘောင်အား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်သည့် လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ချက်ဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်များကိုချို့ယွင်းမှုဖြစ်စေသည့် ဗျူဟာရေစီယန္တရားအတွင်းရှိ အကျိုးစီးပွားများပင်ဖြစ်သည်။

၄။ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာဝန်းကျင်အား လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာပန်းတိုင်များနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရန် ပြန်လည်ချိန်ညှိခြင်း

ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းကဏ္ဍတွင် အစိုးရအဆင့်အဆင့်နှင့် နိုင်ငံသားများသည် ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ အခန်းကဏ္ဍများကို သိရှိထားလျှင် လူ့အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ ပန်းတိုင်များအပေါ်တွင် ပို၍ အာရုံစိုက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ "တာဝန်ခွဲဝေခြင်းပြဿနာ" သို့မဟုတ် အစိုးရအဆင့်ဆင့်အကြား အာဏာခွဲဝေခြင်းသည် ပြည်သူ့ရေးရာ အုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စဉ်တွင် ရှေးယခင်ကပင် ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သော အခြေခံကျသည့် အကြောင်းအရာတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ဖက်ဒရယ်စနစ်အကြောင်း လေ့လာမှုပြုထားသည့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာ စာပေများတွင် အဆိုပါအကြောင်းအရာသည် အဓိကဆွေးနွေးရသည့် အကြောင်းအရာအဖြစ် ရှိနေသေးသည်ကိုလည်း တွေ့ရသည်။ Maastricht စာချုပ် (Maastricht Treaty) သည် ဥရောပသမဂ္ဂအတွင်းရှိ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများအကြား တာဝန်ခွဲဝေယူမှုဆိုင်ရာကဏ္ဍအတွက် လမ်းညွှန်မှုပေးသည့် မူဝါဒတစ်ခုဖြစ်သည့် "ပြည်သူ့ရေးရာ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အနိမ့်ဆုံး အုပ်ချုပ်မှုအဆင့်က တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ရသည့်မူဝါဒ" (subsidiarity principle) အား မိတ်ဆက်ပေးခဲ့သည်။ ဤမူဝါဒအရ အထက်အဆင့်ဆင့်ရှိ အစိုးရအဆင့်များမှ မပါမဖြစ် ပါဝင်ဆောင်ရွက်ရမည့်ကိစ္စရပ်များရှိမနေလျှင် အခွန်ကောက်ခံခြင်း၊ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲခြင်း နှင့် စည်းမျဉ်းသတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာလုပ်ငန်းများကို အစိုးရ၏ အနိမ့်ဆုံးအဆင့်များမှ လုပ်ဆောင်သွားရန်ဖြစ်သည်။ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်စနစ်အကြောင်း လေ့လာမှုပြုထားသည့် စာပေများတွင်လည်း ဤမူဝါဒအား ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ထောက်ခံထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ Stigler's menu (Stigler, ၁၉၅၃) ၏ လေ့လာချက်အရ အခွင့်အာဏာကျင့်သုံးမှုဒီဇိုင်းအတွက် အခြေခံသဘောတရားနှစ်ခုကို ဖော်ထုတ်ထားသည်။ ပထမတစ်ခုမှာ ပြည်သူလူထုအား ကိုယ်စားပြုသည့်အစိုးရသည် ပြည်သူများနှင့် နီးကပ်စွာအလုပ်လုပ်နိုင်လျှင် အကောင်းဆုံးစွမ်းဆောင်နိုင်သည်ဟူသော အချက်ဖြစ်၍ ဒုတိယတစ်ခုမှာ ပြည်သူလူထုအနေဖြင့် ၎င်းတို့လိုလားသည့် အများပြည်သူဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ၏ပမာဏ နှင့် အမျိုးအစားတို့ကို မဲပေး ရွေးချယ်နိုင်ခွင့် ရှိစေရမည်ဟူ၍ ဖြစ်သည်။ Olson (၁၉၆၅) ၏ ဆွေးနွေးချက်တွင်မူ အခွင့်အာဏာကျင့်သုံးမှုဒီဇိုင်းအတွက် "ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ တန်းတူညီမျှ" ကို စံသတ်မှတ်ချက်အဖြစ် အကြံပြုထားသည်။ ဤသဘောတရားအရ ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှုများ၏ အစွန်းထွက် အကျိုးအမြတ်သည် အစွန်းထွက်ကုန်ကျစရိတ် နှင့် တူညီနေရမည်ဖြစ်ပြီး ကျခံစိုက်ထုတ်မှုမရှိဘဲ အသားလွတ် ဝင်ရောက်အသုံးပြုခြင်းများ မရှိစေရေးကို အာမခံပေးရန်အတွက် ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းကဏ္ဍ၌ နိုင်ငံရေးအရ အသုံးပြုလိုက်သည့် အခွင့်အာဏာ နှင့် ပြန်လည်ရရှိသော ဝန်ဆောင်မှုများသည် တစ်ထပ်တည်းကျနေရမည်ဖြစ်သည်။ Oates သည် ထိုသဘော

တရားများကို ထပ်မံဖြည့်စွက် ဆွေးနွေးထားပါသည်။ Oates ဖော်ထုတ်ထားသည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချခြင်း သီအိုရမ် (decentralization theorem) အရ “ပြည်သူ့ရေးရာဝန်ဆောင်မှုတစ်ခုချင်းစီအား အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည့်အခါ ထိုဝန်ဆောင်မှုတစ်ခုချင်းစီ၏ အကျိုးရလဒ် နှင့် ကုန်ကျစရိတ် များကို ခံယူဆောင်ရွက်မည့် နယ်နိမိတ်ဧရိယာ အနည်းဆုံးအပေါ်တွင် ကျင့်သုံးသည့် အခွင့်အာဏာ ကျင့်သုံးမှုမျိုးဖြင့်သာ ဆောင်ရွက်သင့်သည်” ဟု နားလည်နိုင်သည်။ (Oates၊ ၁၉၇၂၊ စာမျက်နှာ ၅၅)။ ဤကဲ့သို့ အစိုးရ၏လုပ်ဆောင်မှုများထဲမှ အမျိုးသားလုံခြုံရေး နှင့် နိုင်ငံတော်ကာကွယ်ရေးကဲ့သို့ လုပ်ငန်း များကို ဗဟိုအဆင့်လုပ်ဆောင်ရမည့် ကဏ္ဍများအဖြစ် သတ်မှတ်ပေးနိုင်ပြီး၊ စွန့်ပစ်ပစ္စည်းများစီမံခန့်ခွဲခြင်း နှင့် မီးသတ်ကဲ့သို့သောလုပ်ငန်းများကို ဒေသန္တရအဆင့်သို့ သတ်မှတ်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဖော်ပြပါ အကြောင်းအရာနှင့် ဆက်စပ်သည့် သဘောတရားတစ်ခုဖြစ်သည့် “ညီညွတ်ကိုက်ညီမှုရှိသော သဘော တရား” (correspondence principle) တွင် Oates (၁၉၇၂) က ဆွေးနွေးထားသည်မှာ ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှုတစ်ခုချင်းစီ၏အဆင့်ကို သတ်မှတ်ပြဌာန်းပေးသည့် အခွင့်အာဏာကျင့်သုံးမှုတွင် ထိုဝန်ဆောင် မှုအားအသုံးပြုမည့် လူပုဂ္ဂိုလ်များကို တိကျစွာ သတ်မှတ်ထားပေးရမည် ဟူ၍ဖြစ်သည်။ အခွင့်အာဏာ ကျင့်သုံးမှုအရေအတွက် နှင့် ပမာဏများကို မှန်ကန်သည့်မျှခြေဖြစ်လာစေရန်အတွက် အဆိုပါ သဘော တရားများကို လက်တွေ့ အသုံးပြုမည်ဆိုလျှင် လူကိုယ်တိုင် မဲပေးခြင်း (Tiebout, ၁၉၅၆)၊ မဲဆန္ဒလက်မှတ် များဖြင့် မဲပေးခြင်း သို့မဟုတ် အခြားသော ဒေသန္တရဆိုင်ရာစုဖွဲ့မှုများ လုပ်ဆောင်ခြင်း (Buchanan, ၁၉၆၅) သို့မဟုတ် အခွင့်အာဏာကျင့်သုံးနိုင်သည့် နယ်နိမိတ်များ ပြန်လည်ရေးဆွဲခြင်းများ လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။

အာဏာကျင့်သုံးမှုဒီဇိုင်းဆိုင်ရာ သဘောတရားများအပေါ်တွင်အခြေခံ၍ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဖက်ဒရယ်များကို လေ့လာမှုပြုထားသည့်စာပေများတွင် ဆွေးနွေးထားချက်များအရ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲ ခြင်းအတွက် တာဝန်ခွဲဝေ ချထားခြင်းသည် အခွန်ကောက်ခံခြင်းအတွက် တာဝန်ခွဲဝေချထားခြင်းမတိုင်ခင် သို့မဟုတ် အနည်းဆုံး တစ်ပြိုင်နက်တည်း ပြုလုပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဤသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် အခွန်ကောက် ခံခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာများသည် တူညီမှုရှိလာကြမည်ဖြစ်ပြီး ပိုမို ကောင်းမွန် သော တာဝန်ခံမှုဖြစ်စေကာ ကိုယ်ပိုင်အသုံးစရိတ်များအတွက် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများအပေါ်တွင် အလွန်အမင်း မှီခိုခြင်းများကို ရှောင်ရှားနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အောက်တွင် ဖော်ပြထားသော ဆွေးနွေးချက် များတွင် တာဝန်ခွဲဝေမှုများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် တွေးခေါ်စဉ်းစားပုံ နည်းလမ်းများ နှင့် လက်တွေ့အသုံးပြုမှု များကို အကျဉ်းချုပ် ပြန်လည် ဆွေးနွေးထားသည်။

က။ ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းတွင် အစိုးရအဆင့်ဆင့်၏ အခန်းကဏ္ဍများကို ရှင်းလင်းခြင်း

ဗဟိုအစိုးရ၏ အသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာ တာဝန်များထဲတွင် ပါဝင်သင့်သည်များကို တွေးဆကြည့်မည် ဆိုလျှင်- (က) နိုင်ငံတော်အဆင့် ရေရှည်ထိရောက်မှုရှိသည့် ဦးတည်ချက်များဖြစ်သည့် ပြည်တွင်းသုံ ဈေးကွက်အား ထိန်းသိမ်းထားခြင်း၊ ပြည်နယ်နယ်နိမိတ်များကိုကျော်လွန်၍ အကျိုးရလဒ်များဖြစ်စေသည့် ပြည်သူ့ရေးရာ အခြေခံအဆောက်အအုံများ နှင့် ဝန်ဆောင်မှုများအား ထိထိရောက်ရောက် ဆောင်ရွက်ခြင်း

သို့မဟုတ် ငွေကြေးသုံးစွဲပေးခြင်း၊ (ခ) နိုင်ငံတော်အဆင့်သာတူညီမှုဆိုင်ရာ ဦးတည်ချက်များအား ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ရန်လိုအပ်သည့် အချင်းအရာများဖြစ်သည့် ဝင်ငွေ သို့မဟုတ် အခြားသော အသွင် သဏ္ဌာန်များအပေါ် အခြေခံထားသည့် ဒေါင်လိုက်ပုံသဏ္ဌာန်ရှိသည့် သာတူညီမျှမှုများ၊ ပြည်နယ်များ အကြားရှိ အလျားလိုက် သို့မဟုတ် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ သာတူညီမျှမှုများ နှင့် ဥပဒေမူဘောင်များမှတစ်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော ဥပဒေအောက်ရှိ တန်းတူညီမျှမှုများ (ဂ) တည်ငြိမ်မှုရှိစေရန် လုပ်ဆောင်ပေးသည့် အစီအစဉ်များ ဖြစ်ကြသည်။ အခြားသောလုပ်ငန်းစဉ်များအားလုံးနှင့်စပ်လျဉ်းသည့်တာဝန်များကို ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရအစိုးရများက အကောင်းဆုံး ဆောင်ရွက်ကြသည်။ ဗဟိုအဆင့်အစိုးရများသည် စည်းမျဉ်း သတ်မှတ်ပေးကာ ကြပ်မတ်ခြင်း သို့မဟုတ် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများအတွက် လိုက်နာဆောင်ရွက်ရမည့် အချက်အလက်များ သတ်မှတ်ပေးခြင်း (နောက်ဆက်တွဲ ဇယား ၁ ပါ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲရာတွင် ကိုယ်စားပြု လုပ်ဆောင်ကြရမည့် တာဝန်များခွဲဝေမှုတွင်ရှု) တို့မှတစ်ဆင့် အများပြည်သူဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများတွင် ရှိထားရမည့် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များကို ပြဌာန်းပေးနိုင်သည်။

ပြည်နယ်များအကြားတွင် လူဦးရေအရသော်လည်းကောင်း၊ ကျွမ်းကျင်မှုအရသော်လည်းကောင်း၊ ဓလေ့ ထုံးတမ်းယဉ်ကျေးမှုများ အရသော်လည်းကောင်း၊ အရွယ်အစားအားဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ စီးပွား ရေးအခြေခံအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း မတူကွဲပြားမှုများစွာရှိနေပါက အချိုးမညီသည့် ပုံစံဖြင့် သတ်မှတ် ပြဌာန်းပေးလျှင် အကျိုးရှိနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှုများကို ဒေသန္တရ နှင့် ပြည်နယ် အဆင့် အုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့အစည်းများထံသို့ တာဝန်ခွဲဝေချထားခြင်းလုပ်ဆောင်သည့်အခါ စီးပွားရေးအရ တွက်ခြေကိုက်မှု၊ ထိရောက်စွာလုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်နိုင်မှုမာဏ (သတင်းအချက်အလက် နှင့် ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်မှုပိုင်းဆိုင်ရာတွင် ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့် ဒေသန္တရအဆင့် ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှု များ၏ စွမ်းဆောင်ရည် တိုးတက်လာစေရန် ၎င်းတို့အား သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ စုစည်းထားခြင်း၊ မဲဆန္ဒ ရှင်များ၏ ပါဝင်မှု နှင့် ကုန်ကျစရိတ်များ ပြန်လည်ရရှိအောင်ဆောင်ရွက်ခြင်း တို့မှတစ်ဆင့် တာဝန်ခံမှု ကိုအားကောင်းမောင်းသန် ဖြစ်စေခြင်း)၊ ကုန်ကျစရိတ် နှင့် အကျိုးအမြတ် တို့၏ လျှို့ဝှက်သက်ရောက်မှု သို့မဟုတ် ဘေးထွက်သက်ရောက်မှု၊ အကျိုးခံစားရမည့်သူများထံသို့ ရောက်ရှိနိုင်မှု၊ စားသုံးသူများ၏ လိုလားမှုများ၊ ဘဏ္ဍာငွေ သုံးစွဲခြင်းဆိုင်ရာ ကဏ္ဍရှိ ရသုံးမှန်းခြေဆိုင်ရာရွေးချယ်မှုများတွင် ပြုလွယ်ပြင် လွယ်ဖြစ်မှုစသည့်အချက်များကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်ပေသည်။ ဝန်ဆောင်မှုတစ်ခု လုပ်ဆောင်ရန် တာဝန်ခွဲဝေ ချထားခြင်းခံရသော အစိုးရအဆင့်သည် ၎င်း၏ထိရောက်မှု နှင့် သာတူညီမျှ ရှိမှုတို့အပေါ်တွင်မူတည်ကာ ပြည်သူ့ရေးရာ နှင့်/ သို့မဟုတ် ပုဂ္ဂလိကဆိုင်ရာကဏ္ဍတို့ရှိ ဝန်ဆောင်မှုများ ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးခြင်းတို့ကို သတ်မှတ်ပြဌာန်းပေးသည်။ စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံအများစုရှိ ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင်ရည်များသည် အတော်ပင် အကန့် အသတ် ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့်ပင် ဒေသန္တရအဆင့် ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှုများတွင် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏ ပါဝင်မှုကို မြှင့်တင်ပေးခြင်းဖြင့် ပိုမို ကောင်းမွန်သည့် အခြေအနေသို့ ဦးတည်နိုင်ပါသည်။ ဤကဲ့သို့ ပါဝင် ခြင်းဖြင့် ပြည်သူများ၏ အသံ၊ ရွေးချယ်နိုင်မှုနှင့် ရွေးချယ်စရာ ထွက်ပေါက်များကို အားကောင်းမောင်းသန် ဖြစ်လာစေမည်ဖြစ်သည်။

ဂလိုဘယ်လိုက်ရေးရှင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အသုံးစရိတ်ကဏ္ဍရှိ အထူးစိန်ခေါ်ချက်များ

နယ်နိမိတ်ကင်းမဲ့သည့်ပုံသဏ္ဌာန်ဖြင့် ထွက်ပေါ်လာသည့် ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဝန်းကျင်တွင် နိုင်ငံသားများအား စားသုံးသူများအဖြစ်လည်း မှတ်ယူနိုင်ပါသည်။ ထိုဝန်းကျင်တွင် နိုင်ငံသားများအနေဖြင့် ရရှိမည့် အကျိုးစီးပွားနှင့် စားသုံးသူများအနေဖြင့် ရရှိမည့် အကျိုးစီးပွားနှစ်ခုအကြားတွင် အံဝင်ခွင်ကျမဖြစ်မှုများ မကြာခဏ ရှိတတ်ပါသည်။ ကမ္ဘာ့စီးပွားရေးဇာတ်ခုံတွင် စားသုံးသူများအဖြစ် မိမိတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ အကျိုးစီးပွားများကို ကာကွယ်ကြသည့်အခါ လူတစ်ဦးချင်းစီတို့သည် ၎င်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားများကို ပိုမိုထိရောက်စွာ ကာကွယ်နိုင်ရန်အတွက် ပြည်သူ့ရေးရာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်မှု ဖြစ်စဉ်များအား ဒေသန္တရပုံစံပြုခြင်း နှင့် သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက် လွှဲပြောင်းရယူစေခြင်းများကို လုပ်ဆောင်ရန် လမ်းစရာဖွေလာကြသည်။ ရင်းမြစ်များကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ရွှေ့ပြောင်းလာနိုင်ခြင်း၊ နိုင်ငံခြားတိုက်ရိုက်ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများအတွက် ဥပဒေမူဘောင်များ အား လျှော့ပေါ့ပေးလာခြင်းတို့နှင့်အတူ ဒေသန္တရအစိုးရများသည် ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အခြေခံအဆောက်အအုံများကို ထောက်ပံ့ပေးရသည့် အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ရောက်ရှိလာကာ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများကိုစွဲဆောင်ရာတွင် ဗဟိုအစိုးရများထက်ပို၍ သင့်လျော်သည့် ကြားခံလမ်းကြောင်းများအဖြစ် လုပ်ဆောင်လာနိုင်ကြသည်။ နယ်နိမိတ်မျဉ်းများ ဖျော့တော့လာသည်နှင့်အမျှ နိုင်ငံများအကြားရှိ စီးပွားရေးအရ မဟာမိတ်ပြုမှုတွင် မြို့များသည် နိုင်ငံများ၏နေရာတွင် ဝင်ရောက်နေရာယူရန် မျှော်မှန်းလာကြသည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဥရောပတစ်ဝှမ်းရှိ ပြည်သူများအနေဖြင့်လည်း ဗဟိုအဆင့်အစိုးရများသည် ၎င်းတို့၏နေ့စဉ်ဘဝတွင် အရေးပါမှုမရှိတော့သည်ကို တွေ့ရှိလာကြသည်။ ပြည်သူများသည် ၎င်းတို့၏ သရုပ်လက္ခဏာများ နှင့် သစ္စာခံမှုများကို မြို့များ၊ ပြည်နယ်များအပေါ်တွင် လိုလိုလားလားဖြင့် ချိတ်ဆက်မှုပြုလာကြသည်။

ရင်းမြစ်များ နှင့် အခြားသောအကျိုးစီးပွားများကို လွယ်လင့်တကူ ရွှေ့ပြောင်းနိုင်လာချိန်တွင် အသုံးချနိုင်သည့် ရှိနှင့်ပြီးသား ရင်းမြစ်များထက် ကျွမ်းကျင်မှုများကသာလျှင် နိုင်ငံတကာအဆင့် ယှဉ်ပြိုင်မှုကို အဆုံးအဖြတ် ပေးလာမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း ပညာရေးနှင့် လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးရေး တာဝန်များသည် ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများ၏ အဓိကတာဝန်ဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် ပညာရေး နှင့် လေ့ကျင့်သင်ကြားမှုများ လုပ်ဆောင်ခြင်းမှတစ်ဆင့် ကျွမ်းကျင်မှုမြှင့်တင်ခြင်းများ ပြုလုပ်ရာတွင် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို ချဲ့ထွင်ပေးခြင်းဖြင့် ဖော်ပြပါ တာဝန်ခွဲဝေမှုကို ပြန်လည်ချိန်ညှိရန် လိုအပ်မည်ဖြစ်သည်။ ထွက်ပေါ်လာသော စီးပွားရေးဝန်းကျင်သစ်သည် စွမ်းရည်ပြည့်လှသောများဘက်သို့ မျက်နှာသာပေးသည့်ပုံစံဖြင့် ဝင်ငွေဖြန့်ကျက်မှုကို တစ်ဘက်စောင်းနင်း ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ထိုမှတစ်ဆင့် ဝင်ငွေမညီမျှမှုများ ထွက်ပေါ်လာစေနိုင်ပြီး၊ ဝင်ငွေအလယ်အလတ်အောက် နိမ့်ကျသော လူလတ်တန်းစားများအား ပျောက်ကွယ်ကောင်းပျောက်ကွယ်သွားစေနိုင်ပါသည်။ ဗဟိုအဆင့်အစိုးရများသည် ယခုကဲ့သို့ ထွက်ပေါ်လာသည့် လူမှုရေးမူဝါဒဆိုင်ရာဆိုးကျိုးကို ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်ရန် နည်းလမ်းများ ရှိမထားသည့်အတွက် ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများသည် ဗဟိုအဆင့် အစိုးရများနှင့်လက်တွဲကာ ထွက်ပေါ်လာသည့် လူမှုရေးမူဝါဒဆိုင်ရာအကြပ်အတည်းကို ကျော်လွှားရန် မဟာဗျူဟာများ ရေးဆွဲချမှတ်ရမည်ဖြစ်သည်။

နိုင်ငံတကာ ကုန်သွယ်ရေး သဘောတူစာချုပ်များသည် လူမှုရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများကိုပါ ထည့်သွင်း ဖော်ပြထားလေ့ရှိသည်။ သို့သော် လူမှုရေးဆိုင်ရာမူဝါဒများသည် ကနေဒါ၊ ဘရာဇီး၊ အိန္ဒိယ၊ ပါကစ္စတန် နှင့် အမေရိကန် ပြည်ထောင်စုနိုင်ငံများမှာကဲ့သို့ပင် ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများ တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ရသည့် ကဏ္ဍဖြစ်သည်။ ထိုကဏ္ဍသည် အစိုးရအဆင့်ဆင့်တို့အကြား ပဋိပက္ခဖြစ်လေ့ရှိသော ကဏ္ဍအဖြစ် ပေါ်ထွက်လာနေသည်။ အဆိုပါ ပဋိပက္ခများကို ရှောင်ရှားရန်အတွက် လက်ရှိ ကနေဒါနိုင်ငံတွင် ကျင့်သုံး နေသကဲ့သို့ နိုင်ငံတကာအဆင့် ကုန်သွယ်ရေးစာချုပ်များတွင် ထည့်သွင်းထားသော လူမှုရေးမူဝါဒများသည် ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများ၏ သဘောတူအတည်ပြုမှုအရ ထည့်သွင်းသော လူမှုရေးမူဝါဒများ ဖြစ်ရမည် ဟူသောအချက်အပေါ်တွင် မူတည်ကာ ရေးဆွဲထားသည့် လမ်းညွှန်မူဝါဒတစ်ခု ချမှတ်သင့်သည်။

မက်ခရိုစီးပွားရေး အုပ်ချုပ်မှုဆောင်ရွက်ရာတွင် ကမ္ဘာ့ဘဏ်နှင့် နိုင်ငံတကာငွေကြေးရန်ပုံငွေ ကဲ့သို့ သော နိုင်ငံများစုပေါင်းဖွဲ့စည်းထားသည့် အင်စတီကျူးရှင်းများသည် ကြီးမားကျယ်ပြန့်သည့် အခန်းကဏ္ဍ များတွင် ဝင်ရောက်နေရာယူလာကြသည်။ နိုင်ငံတစ်ခုအတွင်းတွင်မူ လွတ်လပ်သော ဗဟိုဘဏ်များနှင့် ပြည်နယ် အဆင့် အစိုးရများသည် မက်ခရိုစီးပွားရေး စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် ပို၍အားကောင်းသော အခန်းကဏ္ဍမှ လုပ်ဆောင်ရန် ကြိုးစားလာကြကာ ထိုမှတစ်ဆင့် မက်ခရိုစီးပွားရေးအပေါ် တည်ငြိမ်စေရန် နှင့် ထိန်းချုပ်ရန် ဆောင်ရွက်သည့် ဖက်ဒရယ်အဆင့်အစိုးရများ၏ တိုက်ရိုက်အခန်းကဏ္ဍများကို မှေးမှိန်သွားစေသည်။ သို့သော်လည်း ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့်ကြပ်မတ်ခြင်းကဏ္ဍများတွင် ဖက်ဒရယ်အစိုးရ၏အခန်းကဏ္ဍ သည် ကြီးမားလာမည်ဖြစ်သည်။

ဆန်းသစ်ပြုလာသည့် အခွင့်အာဏာကျင့်သုံးမှုဆိုင်ရာ ပြန်လည်ချိန်ညှိခြင်း

ဇယားကွက် ၁ သည် အထက်တွင်ဆွေးနွေးခဲ့သည့်အကြောင်းအရာများအား ထည့်သွင်း စဉ်းစားကာ တာဝန်ခွဲဝေချထားမှုများ နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ပိုမိုသစ်လွင်သော ဖက်ဒရယ်အမြင်တစ်ခုအား တင်ပြထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ဤဇယားကွက်တွင် ငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုများအပေါ် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ခြင်း၊ နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်မှုများ၊ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် နိုင်ငံတကာအဆင့်တွင်ဖြစ်ပေါ်သော ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှု စသည့် လုပ်ဆောင်ချက်များသည် အမျိုးသားနိုင်ငံတော်များကို ကျော်လွန်သည့် ပုံစံ များအဖြစ်သို့ ပြောင်းလဲသွားကာ အချို့သော ပြည်နယ်အဆင့် လုပ်ဆောင်ချက်များဖြစ်သည့် လေ့ကျင့် သင်ကြားပေးမှုများတွင် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရများ၏ ပါဝင်မှုပိုမိုများပြားလာခြင်းတို့ကို ထည့်သွင်း ဖော်ပြထား သည်။ ထို့အပြင် ဒေသန္တရအဆင့် လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းလုပ်ငန်းစဉ် အပြီး တိုင် ဆောင်ရွက်နိုင်ပြီး အရပ်ဖက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏ ပါဝင်ပတ်သက်မှုများ ပိုမို များပြားလာမည်ကိုလည်း ထည့်သွင်းဖော်ပြထားသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုရလျှင် ဂလိုဘယ်လိုဇေးရှင်း နှင့် ဒေသန္တရပုံစံပြုခြင်းလမ်းကြောင်းများသည် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု အပြန်အလှန် အားပေးသက်ရောက်နေကြ ပြီး ဗဟိုအစိုးရများ၏ အရေးပါမှု နှင့် အဓိကကျမှုတို့ကို မှေးမှိန်သွားစေသည်။

ဇယားကွက် ၁။ ဆန်းသစ်စပြုလာသည့် ပြန်လည်အစီအစဉ်ချမှတ်မှုများ--ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း၊ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုနှင့် ဒေသန္တရပုံစံပြုမှု

Box 1. Emerging Rearrangements: Globalization, Centralization and Localization

အမျိုးသားနိုင်ငံတော်များကို ကျော်လွန်၍ - နိုင်ငံတကာပဋိပက္ခဖြေရှင်းခြင်း၊ တည်ငြိမ်မှုဖော်ဆောင်ခြင်း၊ ငွေကြေးစီးဆင်းမှုများအား ကြီးကြပ်ခြင်း၊ ကော်ပိုရေးရှင်းကြီးများအား အခွန်ကောက်ခံခြင်း၊ နိုင်ငံတကာကုန်သွယ်မှု၊ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာပတ်ဝန်းကျင်၊ သတင်းအချက်အလက်နှင့်ဆက်သွယ်ရေးနည်းပညာ၊ နိုင်ငံတကာစံသတ်မှတ်ချက်များ၊ နိုင်ငံတကာအဆင့် ရွှေ့ပြောင်းသွားလာမှုများ၊ အုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စဉ်ဆိုင်ရာ အခြေအနေများအား စောင့်ကြည့်ခြင်း၊ ကမ္ဘာလုံးဆိုင်ရာ လုံခြုံရေး နှင့် အန္တရာယ်စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ နိုင်ငံဖြတ်ကျော်ကုန်ထုတ်လုပ်ခြင်း၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံခြင်း၊ နည်းပညာလွှဲပြောင်းမှု၊ ငွေမည်းခဝါချခြင်း၊ မူးယစ်ဆေးဝါးရောင်းဝယ်ဖောက်ကားခြင်း၊ အကြမ်းဖက်ခြင်း။

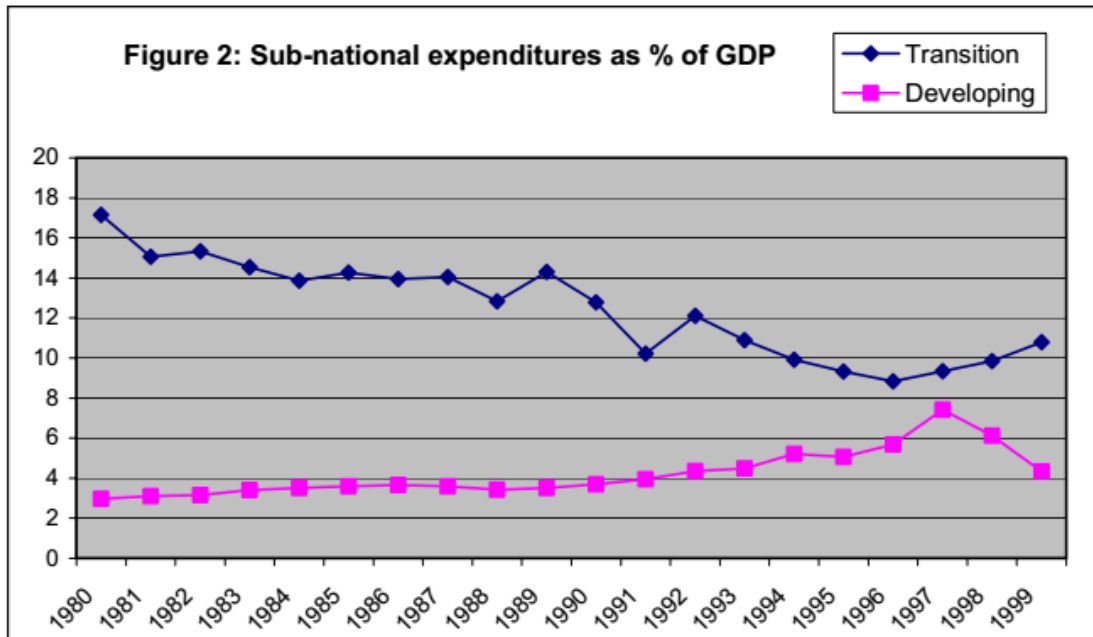
ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု--နိုင်ငံတကာအဆင့် ယှဉ်ပြိုင်မှုများအတွက် ကျွမ်းကျင်မှုစွမ်းရည်မြှင့်တင်ခြင်း နှင့် နိုင်ငံတကာ သဘောတူညီမှုများမှတစ်ဆင့် ရေးဆွဲချမှတ်လိုက်သော လူမှုရေးနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၊ လူမှုလုံခြုံရေးအတွက် အကာအကွယ်၊ မက်ခရိုအဆင့်စီးပွားရေး ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ကြပ်မတ်ခြင်း နှင့် ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများအား နည်းပညာဆိုင်ရာအထောက်အကူပေးခြင်း။

သက်ဆိုင်ရာဒေသအလိုက်တာဝန်ယူဆောင်ရွက်ခြင်း၊ ဒေသန္တရပုံစံပြုခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကပိုင်ပြုခြင်း၊ သက်ဆိုင်ရာ ဒေသများ/ဒေသန္တရအဆင့်များရှိ လုပ်ဆောင်ချက်များ။

အသုံးစရိတ်များ ပြန်လည်ခွဲဝေချထားခြင်း--လက်ရှိအထိ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများ

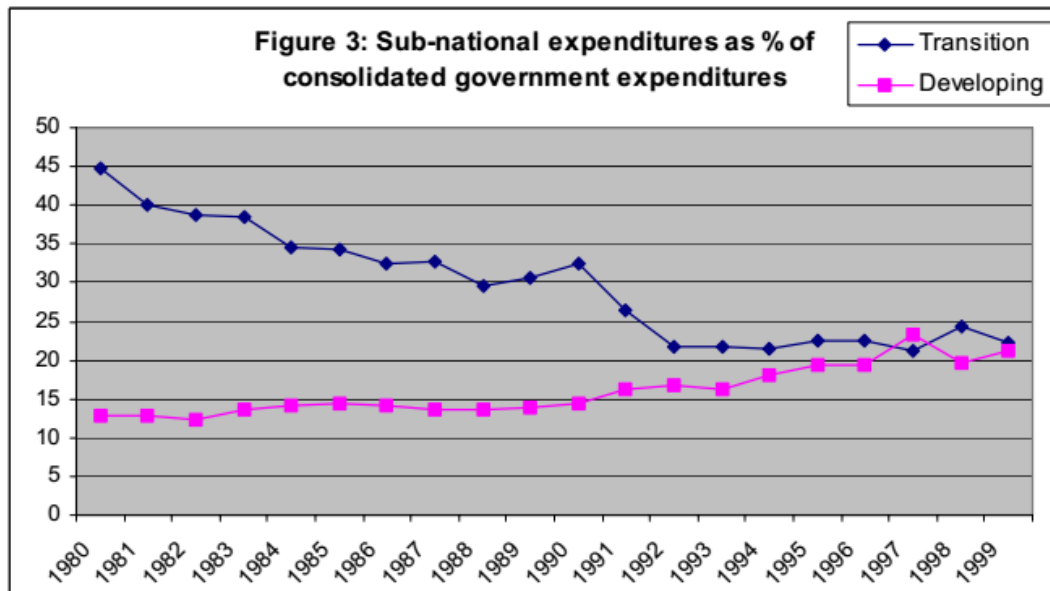
ပြီးခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်နှစ်ခုအတွင်း စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများသည် အသုံးစရိတ် ခွဲဝေချထားမှုကဏ္ဍတွင် ကြီးမားသော အပြောင်းအလဲများ ကြုံတွေ့ခဲ့ကြသည်။ စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံများတွင် ထိုကဲ့သို့ပြောင်းလဲလာမှုများသည် ဈေးကွက်စီးပွားရေးကို ထောက်ပံ့မှုပြုသည့် ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍသစ်တစ်ခု ပေါ်ထွက်လာခြင်းကို ပြသနေသည်။ ရလဒ်တစ်ခု နေဖြင့် ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများအတွက်အသုံးစရိတ်များသည် ၁၉၈၀ ခုနှစ်တွင် ဂျီဒီပီ၏ ၁၇.၂ ရာခိုင်နှုန်းရှိနေရာမှ ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် ၁၀.၈ ရာခိုင်နှုန်းသို့ကျဆင်းသွားသည် (ပုံ ၂ တွင်ရှု)။ စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံများတွင် ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍရှိ အသုံးစရိတ် စုစုပေါင်း၏ အချိုးအစားတစ်ခုအဖြစ်ရှိနေသည့် ပြည်နယ်အဆင့် အသုံးစရိတ်များသည် ဖော်ပြပါကာလအတွင်း ၄၄.၉ ရာခိုင်နှုန်းမှ ၂၂.၃ ရာခိုင်နှုန်းအထိ သိသိသာသာ ကျဆင်းသွားသည်ကိုတွေ့နိုင်သည် (ပုံ ၃ တွင်ရှု)။

ပုံ ၂ ။ ကျိဒီပီတွင် ပါဝင်သည့် ပြည်နယ်အဆင့် အသုံးစရိတ်များ၏ ရာခိုင်နှုန်း

Source: IMF Government Finance Statistics (various years) and World Bank Fiscal Indicators.
(<http://www1.worldbank.org/publicsector/decentralization/fiscalindicators.htm>)

ပုံ ၃ ။ အစိုးရအသုံးစရိတ် စုစုပေါင်းတွင်ပါဝင်သည့် ပြည်နယ်အဆင့် အသုံးစရိတ်များ၏ ရာခိုင်နှုန်း

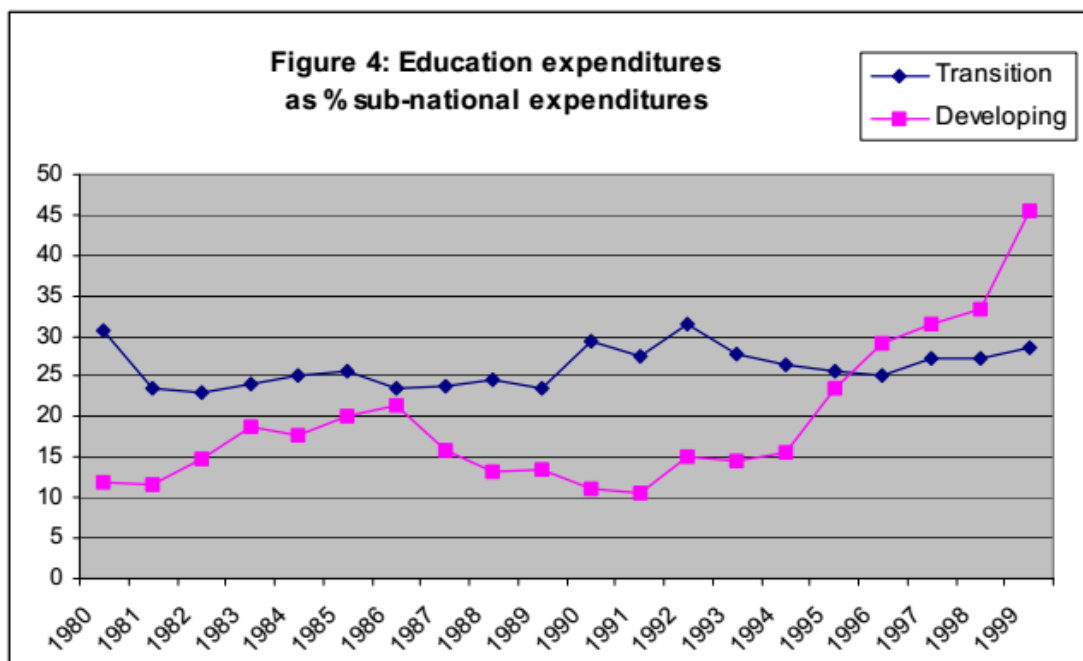

Source: IMF Government Finance Statistics (various years) and World Bank Fiscal Indicators.
(<http://www1.worldbank.org/publicsector/decentralization/fiscalindicators.htm>)

အခြားတစ်ဖက်တွင်မူ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် အသုံးစရိတ်တာဝန်ယူမှုဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းသည် ယေဘုယျအားတွင် ပမာဏအားဖြင့် သေးငယ်သော်လည်း ဖြည်းဖြည်းနှင့်မှန်မှန် ဖြစ်ပေါ်လျက်

ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ ပြည်နယ်အဆင့် အသုံးစရိတ်များသည် ၁၉၈၀ ခုနှစ်တွင် ဂျီဒီပီ၏ ၃ ရာခိုင်နှုန်းသာရှိနေရာမှ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ဂျီဒီပီ၏ ၆.၁ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက်လာသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍရှိ အသုံးစရိတ်စုစုပေါင်း၏ အချိုးအစားတစ်ခုအဖြစ်ရှိနေသည့် ပြည်နယ်အဆင့် အသုံးစရိတ်များသည် ၁၉၈၀ ခုနှစ်တွင် ၁၂.၇ ရာခိုင်နှုန်းရှိနေပြီး ၁၉၉၈ ခုနှစ်တွင် ၁၉.၆ ရာခိုင်နှုန်းအထိ တိုးတက်သွားသည်ကို တွေ့ရသည်။ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး အသုံးစရိတ်များနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ပြည်နယ် အဆင့်အစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ မတူကွဲပြားသည့် လမ်းကြောင်းများကို ပြသနေသည် (ပုံ ၄ နှင့် ပုံ ၅ တွင်ရှု)။

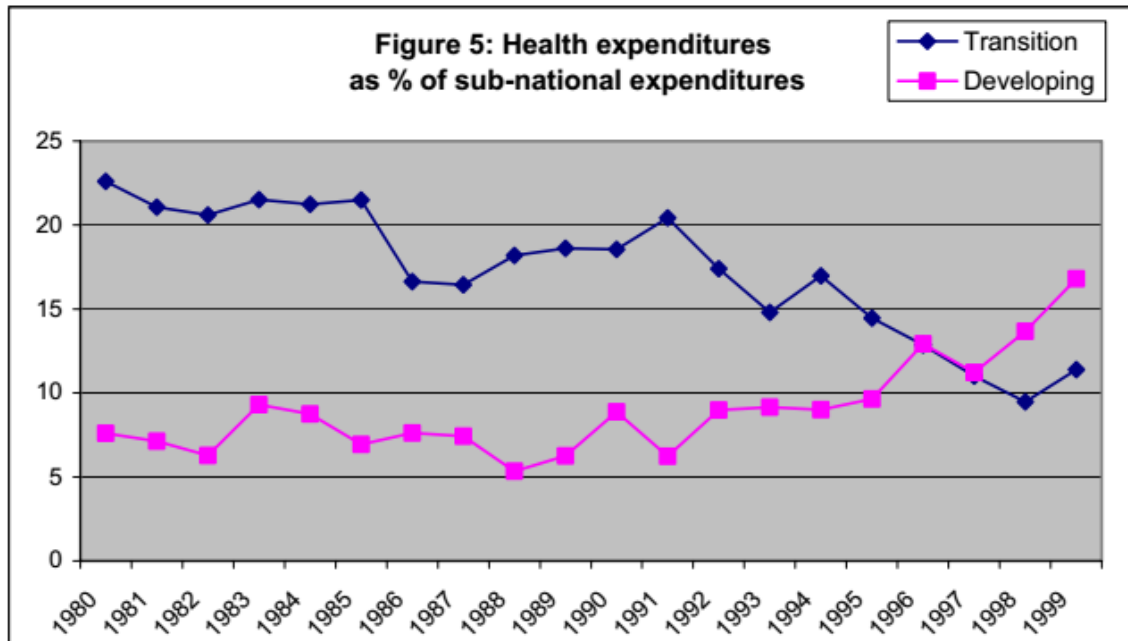
ပုံ ၄။ ပြည်နယ်အဆင့် အသုံးစရိတ်များတွင် ပါဝင်သည့် ပညာရေးအသုံးစရိတ် ရာခိုင်နှုန်း

Source: IMF Government Finance Statistics (various years) and World Bank Fiscal Indicators.

(<http://www1.worldbank.org/publicsector/decentralization/fiscalindicators.htm>)

ပုံ ၅။ ပြည်နယ်အဆင့် အသုံးစရိတ်များတွင် ပါဝင်သည့် ကျန်းမာရေးအသုံးစရိတ် ရာခိုင်နှုန်း

Source: IMF Government Finance Statistics (various years) and World Bank Fiscal Indicators.
(<http://www1.worldbank.org/publicsector/decentralization/fiscalindicators.htm>)

စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများရှိ အများပြည်သူဆိုင်ရာ ပညာရေးကဏ္ဍအတွက် အသုံးပြုသော အသုံးစရိတ်စုစုပေါင်းတွင် ပြည်နယ်အဆင့်အတွက် အသုံးပြုသော ပညာရေးအသုံးစရိတ် ရာခိုင်နှုန်းသည် ၁၉၈၁ ခုနှစ်တွင် ၇၁ ရာခိုင်နှုန်းရှိနေရာမှ ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် ၅၅ ရာခိုင်နှုန်းသို့ကျဆင်းသွားသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်မူ အဆိုပါ ပြည်နယ်အဆင့် အသုံးစရိတ်ရာခိုင်နှုန်းသည် ၁၉၈၀ ခုနှစ်တွင် အများပြည်သူဆိုင်ရာ ပညာရေးအသုံးစရိတ်စုစုပေါင်း၏ ၂၁ရာခိုင်နှုန်းရှိပြီး ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင်လည်း တူညီသောရာခိုင်နှုန်းပင် ရှိနေသည်။ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများရှိ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍ၌ ပြည်နယ်အဆင့် ကျန်းမာရေးစရိတ်သုံးစွဲမှုသည် ၁၉၇၇ ခုနှစ်တွင် အများပြည်သူဆိုင်ရာ ကျန်းမာရေးကဏ္ဍတွင် သုံးစွဲသည့် စရိတ်စုစုပေါင်း၏ ၉၂ ရာခိုင်နှုန်း ရှိနေရာမှ ၂၀၀၀ ခုနှစ်တွင် ၃၉.၂ ရာခိုင်နှုန်းသို့ ကျဆင်းသွားသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ အများပြည်သူဆိုင်ရာ ပညာရေးကဏ္ဍအတွက် သုံးစွဲသည့် အသုံးစရိတ် စုစုပေါင်းတွင် ပြည်နယ်အဆင့် အသုံးစရိတ်သည် ၂၂ ရာခိုင်နှုန်းရှိနေရာမှ ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် ၅၇ ရာခိုင်နှုန်းသို့တိုးတက်လာသည်။ သို့သော်လည်း ထိုကိန်းဂဏန်းများသည် နိုင်ငံများအကြားရှိ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့်ဖြစ်ပေါ်နေသော အချိုးအစားကွဲပြားမှုများကို ဖုံးကွယ်ထားနိုင်သည် (ဇယား ၂ တွင်ရှု)။

အသုံးစရိတ်မြင့်မြင့်မားမား အသုံးပြုသည့် နိုင်ငံများထဲတွင် တရုတ် (၅၆ ရာခိုင်နှုန်း)၊ အိန္ဒိယ (၄၆ ရာခိုင်နှုန်း)၊ အာဂျင်တီးနား (၄၀ ရာခိုင်နှုန်း) တို့ပါဝင်ပြီး ၎င်းနိုင်ငံများရှိ အများပြည်သူဆိုင်ရာ ကဏ္ဍအတွက် အသုံးပြုသော စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်ထဲမှ ပြည်နယ်အဆင့် အသုံးစရိတ် ရာခိုင်နှုန်းများ၏ အရေးပါပုံသည် မှတ်သားဖွယ် ဖြစ်ပါသည်။ စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများထဲတွင် မော်လဒိုဗာ (၁၈ ရာခိုင်နှုန်း)၊ တောင်အာဖရိက (၁၈ ရာခိုင်နှုန်း) တို့သည် ဂျီဒီပီအရကြည့်ပါက အသုံးစရိတ်ရာခိုင်နှုန်း

အများဆုံးဖြစ်သည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ စလိုဗက်ရီပတ်ဗလစ် (၈ ရာခိုင်နှုန်း)၊ ဒိုမီနီကန် ရီပတ်ဗလစ် (၂.၆ ရာခိုင်နှုန်း) နိုင်ငံများတွင် အများပြည်သူဆိုင်ရာကဏ္ဍရှိ အသုံးစရိတ်စုစုပေါင်းတွင် ပြည်နယ်အဆင့် အသုံးစရိတ်သည် အနိမ့်ဆုံး ဖြစ်သည်ကို အသီးသီး တွေ့ရှိရသည်။ ဂျီဒိုဗီ၏ရာခိုင်နှုန်းအရ ကြည့်မည်ဆိုလျှင် ခရိုအေးရှား (၀.၀၁ ရာခိုင်နှုန်း)၊ ဒိုမီနီကန် ရီပတ်ဗလစ် (၀.၄ ရာခိုင်နှုန်း)၊ ကိုစတာရီကာ နှင့် ဘာရိန်း (၁ ရာခိုင်နှုန်းထက်နည်း) တို့သည် မှတ်သားဖွယ်ရာ ဖြစ်သည်။

ဇယား ၂။ စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများအတွက် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း ဆိုင်ရာ ညွှန်းကိန်းများ

Table 2. Decentralization Indicators for Developing and Transition Economies

	Transition (1999)			Developing (1997)		
	Average	Max	Min	Average	Max	Min
<i>Sub-national expenditures</i>						
As % of GDP	10.8	20.4	5.8	7.4	18.3	0.8
As % of public sector expenditures	22.3	38.8	7.3	23.3	45.2	3.5
Sub-nat'l education expenditures, as % of public sector education expenditures	55.9	91.4	0.2	49.8	97.5	0.2
Sub-nat'l health exp., as % of public sector health expenditures	41.9	95.9	0.3	60.2	98.1	13.7
<i>Sub-national revenues</i>						
As % of GDP	7.9	17.1	2.9	5.3	12.5	0.5
As % of public sector revenues	18.4	36.0	5.6	16.6	39.8	2.2
<i>Fiscal transfers</i>						
As % of sub-national revenues	24.0	50.4	4.1	42.2	80.8	5.0
<i>Sub-national autonomy</i>						
Tax autonomy	55.1	91.0	29.1	40.1	76.5	7.6
Expenditure autonomy	74.0	96.2	49.6	58.0	95.0	23.4

Source: Author's calculations based on IMF Government Finance Statistics, various years and World Bank Fiscal Indicators.

(<http://www1.worldbank.org/publicsector/decentralization/fiscalindicators.htm>)

ဗဟိုအဆင့်အစိုးရ အများအပြားသည် ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းကဏ္ဍတွင် သီအိုရီက အကြံပြုထားသည်ထက် ပို၍ တိုက်ရိုက် အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ပတ်သတ်ကြသည်။ ဥပမာအားဖြင့် အိန္ဒိယ၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ တောင်အာဖရိက နှင့် မက္ကဆီကိုနိုင်ငံများတွင် ဗဟိုအဆင့် အစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ်သည် စုစုပေါင်း အသုံးစရိတ်၏ သုံးပုံနှစ်ပုံ ရှိသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ အသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာ တာဝန်များကို တရားဥပဒေမူဘောင်အရ ခွဲဝေသတ်မှတ်ရာတွင် သီအိုရီသဘောတရားများနှင့်အညီ သတ်မှတ်သည့် နိုင်ငံများတွင်လည်း လက်တွေ့တွင် ကွဲပြားစွာ လုပ်ဆောင်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဘရာဇီး နှင့် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံများသည် ထင်ရှားသည့် ဥပမာများဖြစ်သည်။ ဘရာဇီးနိုင်ငံတွင် ၁၉၈၈ ခုနှစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို အတည်ပြုပြဌာန်းပြီး ဆယ်စုနှစ် တစ်ခုကျော်သည့်တိုင် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရသည် ဒေသန္တရအဆင့် လုပ်ငန်းဆောင်တာများဖြစ်သည့် အများပြည်သူ အသုံးပြုသည့်ဈေးများ၊ ဒေသန္တရအဆင့် ကျောင်းများ၊ တံတားများ စသည့်ကဏ္ဍများမှ ပြန်လည်ဆုတ်ခွာရန် အခက်အခဲများ တွေ့ခဲ့ရသည်။ ပါကစ္စတန်တွင် ဗဟိုအဆင့် နှင့် ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများသည် ဒေသန္တရအဆင့် လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် ကြီးမားသည့် အခန်းကဏ္ဍများမှ ပါဝင်လျက် ရှိနေသေးသည်။ မက္ကဆီကိုတွင် ဗဟိုအဆင့် အစိုးရ၏ လွှမ်းမိုးမှုကြီးမားခြင်းအကြောင်းမှာ တာဝန်ခွဲဝေချထားမှုများကို ဖက်ဒရယ်အဆင့် အစိုးရထံသို့တိုက်ရိုက် အပ်နှင်းထားခြင်း နှင့် လွှဲအပ်ထားသော တာဝန်

များအား အောက်ခြေအဆင့်ဆင့်ရှိ အစိုးရများနေဖြင့် မလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းတို့ကြောင့်ပင်ဖြစ်သည်။ တရုတ်၊ ရုရှား နှင့် အခြားသော စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံများတွင် နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်း များသည် ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် အခန်းကဏ္ဍတစ်ခုအနေဖြင့် ဆက်လက်ပါဝင်နေ သည်ကို တွေ့ရသည်။ ထို နိုင်ငံတော်ပိုင် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများ၏ စားသုံးသူ နှင့် ထုတ်လုပ်သူကဏ္ဍများ (အထူးသဖြင့် အိမ်ရာဈေးကွက်) အတွက် ထောက်ပံ့ငွေများသည် ကြီးမားပြီး ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာ ရေးကြံ့ခိုင်မှုကို ခြိမ်းခြောက်လျက် ရှိသည်။

ဇယား ၃။ ဒေသန္တရအဆင့်လုပ်ဆောင်ချက်များတွင် ဗဟို၏ ပါဝင်ပတ်သတ်မှုသည် ကြီးမားကျယ်ပြန့်လျက် ရှိနေသေးသည်။

	<i>Service</i>	<i>Number of Countries</i>			
		Purely Central Function:	Central Government Involvement (Other):	Purely Local Function	Sample Size
Social Services	Public Service				
	Primary and Preschool Education	12	9	12	33
	Secondary Education	13	8	10	31
	Public Health	9	14	8	31
Transportation	Hospitals	11	12	4	27
	Urban Highways	7	5	17	29
	Urban Transportation	6	4	12	22
Utility Services	Drinking Water and Sewerage	8	16	6	30
	Waste Collection	0	2	27	29
	Electric Power Supply	8	13	4	25
Other Services	Fire Protection	0	5	4	9
	Public Order and Safety	1	1	0	2
	Police	14	10	5	29

Source: Author's calculations based on World Bank Qualitative Decentralization Indicators.

<http://www1.worldbank.org/publicsector/decentralization/qualitativeindicators.htm>

ဒေသန္တရအဆင့် ဆောင်ရွက်ချက်များတွင် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရ အများအပြားက ဝင်ရောက်ဆောင် ရွက်လေ့ရှိကြသည်။ ဒေသန္တရအဆင့် လုပ်ဆောင်ရမည့်တာဝန်များကို ခွဲဝေချထားခြင်းအကြောင်း ဖော်ပြ ထားသည့်အချက်အလက်များ ရရှိထားသော နိုင်ငံ ၃၃ နိုင်ငံအနက်မှ ၁၂ နိုင်ငံတွင် အခြေခံပညာရေး ကဏ္ဍသည် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရ၏ အဓိကတာဝန်အဖြစ် ရှိနေသေးသည်ကိုတွေ့ရပြီး၊ ၉ နိုင်ငံတွင် အဆိုပါ ကဏ္ဍ၌ပင် ဗဟိုအဆင့် အစိုးရများသည် ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများနှင့် အတူလုပ်ဆောင်လျက်ရှိနေ ကြသေးသည် (ဒေသန္တရအဆင့် ဆောင်ရွက်ချက်များတွင် ဗဟိုအစိုးရများ၏ ပါဝင်ပတ်သတ်နေမှု အသေး စိတ်ကို ဇယား ၃ တွင်ရှု။)

တူတကွ တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ကြရသည့် ကဏ္ဍများဖြစ်သည့် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး နှင့် လူမှု ရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများတွင် အစိုးရအဆင့်ဆင့်တို့သည် မူဝါဒများအား ညှိနှိုင်းရေးဆွဲထားခြင်း မရှိကြ

ပါ။ လူမှုရေးဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် အသုံးစရိတ်သည် ဖွံ့ဖြိုးပြီး စက်မှုနိုင်ငံများတွင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများကဲ့သို့ အရေးမပါလှသော်လည်း ဖွံ့ဖြိုးပြီးစက်မှုနိုင်ငံများရှိ အဆိုပါ ဝန်ဆောင်မှုများအား လုပ်ကိုင်ဆောင်ရွက်သည့်အခါတွင် ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် များစွာအရေးပါလှသည်။ ထိုဝန်ဆောင်မှုများအား အချို့နိုင်ငံများတွင် နိုင်ငံသားတိုင်း အခမဲ့ရရှိရမည့် ဝန်ဆောင်မှုများအဖြစ် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားပေးထားသည်။ စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံများတွင် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရများသည် လူမှုရေးဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများကို ဖြည့်စွက်ဘဏ္ဍာငွေများ ပေးအပ်ခြင်းမရှိဘဲ အောက်အဆင့်များရှိ ပြည်နယ် နှင့် ဒေသန္တရအစိုးရများသို့လွှဲပြောင်းပေးရန် ကြိုးစားကြသည်။ ဤကဲ့သို့ ဘဏ္ဍာငွေထောက်ပံ့ခြင်းမပြုဘဲ လုပ်ဆောင်စေခြင်းများသည် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရများ၏ လိုငွေပြုမှုများ ကို အောက်အဆင့်များရှိ အစိုးရများထံသို့ လွှဲပြောင်းရန် ကြိုးပမ်းမှုအဖြစ် ယူဆလာကြကာ၊ အောက်ခြေအဆင့်ဆင့်ရှိ အစိုးရများအကြား ဟန်ချက်မညီမှုများ၊ ပဋိပက္ခများကို ဖန်တီးပေးရာရောက်သည်။ နိုင်ငံတွင်းရှိ အသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာတာဝန်ခွဲဝေမှုများသည် ပြင်ပရှိ အလှူရှင်များကြောင့်လည်း ပိုမိုရှုပ်ထွေးလာစေသည်။ ပြင်ပမှအလှူရှင်များသည် ၎င်းတို့၏ ထောက်ပံ့ငွေများအား အသုံးပြုမှုကို ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်ရန် "တည်ကြည် ဖြောင့်မတ်သည့်အဝန်းအဝိုင်း"ကို ဖန်တီးလိုက်ခြင်းက ဒေသန္တရအစိုးရအင်စတီကျူးရှင်းများအား ဘေးဖယ်ထားသည့် စင်ပြိုင်ဆုံးဖြတ်ချက် ချမှတ်သည့်ဖြစ်စဉ်များ ပေါ်ပေါက်လာရန် အားပေးလိုက်ခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

အဆုံးသတ်ဆိုရလျှင် အသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာ လွတ်လပ်မှု (ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများ၏ ထိရောက်သည့် ထိန်းချုပ်မှုအောက်ရှိ ကိုယ်ပိုင် အသုံးစရိတ် ရာခိုင်နှုန်း) တွင် စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံများ (နိုင်ငံများအားလုံးတွင် ၇၄ ရာခိုင်နှုန်း၊ သို့သော် ခရိုအေးရှားတွင် ၉၆ ရာခိုင်နှုန်း နှင့် အယ်လ်ဘေးနီးယားတွင် ၇ ရာခိုင်နှုန်း) က ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ (နိုင်ငံများအားလုံးတွင် ၅၈ ရာခိုင်နှုန်း၊ သို့သော် ဒိုမီနီကန် ဂျီပတ်ဗလစ် တွင် ၉၅ ရာခိုင်နှုန်း နှင့် တောင်အာဖရိကတွင် ၂၃ ရာခိုင်နှုန်း) ထက်ပို၍ မြင့်မားသည်ကို တွေ့ရသည်။

(ခ) အခွန်ကောက်ခံရာတွင် ရွေးချယ်နိုင်သည့် နည်းလမ်းများ -- မည်သူက မည်သည့်အခွန်ကို ကောက်ခံမည်နည်း၊ မည်သည့် နှုန်းဖြင့် မည်ကဲ့သို့ကောက်ခံမည်နည်း

အခွန်ကောက်ခံသည့် အခွင့်အာဏာကို အစိုးရအဆင့်ဆင့်သို့တာဝန်ခွဲဝေရာတွင် စဉ်းစားရမည့် သဘောတရား လေးချက်ရှိသည်။ ပထမတစ်ခုအနေဖြင့် ပြည်တွင်ဈေးကွက်၏ စွမ်းဆောင်နိုင်မှုအပေါ်တွင် သက်ရောက်မှုရှိနိုင်သည့် ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ရင်းမြစ်များ နှင့် ကုန်သွယ်နိုင်သည့် ကုန်ပစ္စည်းများ အပေါ်တွင် ကောက်ခံသော အခွန်များအား ဗဟိုအဆင့်တွင် ထားရှိသင့်ပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သောပစ္စည်းများအပေါ် အခွန်ကောက်ခံရန် ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများအား တာဝန်ခွဲဝေပေးလိုက်ပါက ပြည်နယ်အဆင့် နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများ သည် ၎င်းတို့၏ သက်ဆိုင်ရာ ဒေသများဆီသို့ရင်းမြစ်များ ရောက်ရှိလာစေရန် ဆွဲဆောင်သည့်အနေဖြင့် အိမ်နီးချင်းပြည်နယ်များ၏စီးပွားရေးကို အထိနာစေမည့် လူမှုရေးအရ

အချည်းအနီးဖြစ်သော မူဝါဒများ ကျင့်သုံးခြင်းကို အားကောင်းသွားစေနိုင်ပါသည်။ ရောထွေးယှက်တင် ဖြစ်နေသော ကမ္ဘာကြီးတွင် အခွန်ရှောင်နိုင်သည့် နေရာများရှိနေခြင်း၊ ဝင်ငွေများရယူသည့်အခါ နည်းပညာ ဖြင့်လုပ်ဆောင်သော ငွေကြေးလွှဲပြောင်း ရယူမှုများမှတစ်ဆင့် နေရာဒေသအသီးသီးသို့စီးဆင်းသွားသော ဝင်ငွေစီးဆင်းမှုများကို ဖော်ထုတ်ခြေရာခံရန်ခက်ခဲခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိနေသဖြင့် ရွှေ့ပြောင်းနိုင်သော ရင်းမြစ်များအပေါ် ဗဟိုအဆင့်မှ အခွန်ကောက် ခံစေခြင်းသည် ထိရောက်မှုရှိချင်မှ ရှိပါလိမ့်မည်။ ဒုတိယ သဘောတရားမှာ နိုင်ငံတော်အဆင့် သာတူညီမျှမှုအပေါ်တွင်အခြေခံကာ စဉ်းစားမည်ဆိုလျှင် ပြန်လည် ဖြန့်ဝေပေးနိုင်သည့် နှုန်းတိုးခွန်များကို ဗဟိုအဆင့်က ကောက်ခံသင့်သည်။ ထိုသို့ကောက်ခံစေခြင်းဖြင့် ဝင်ငွေမြင့်သော လူပုဂ္ဂိုလ်များအား ဆွဲဆောင်ပြီး ဝင်ငွေနိမ့်သူများအား ဖယ်ထုတ်ရန်အတွက် အခွန် နှင့် လွှဲပြောင်းပေးအပ်ငွေများကိုအသုံးပြုမည့် ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်အစိုးရများ၏ ကမောက်ကမ နိုင်သော ပြန်လည်ဖြန့်ဝေခြင်းဆိုင်ရာမူဝါဒများကို တားဆီးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ တတိယအချက်မှာ အခွန်နှင့် သက်ဆိုင်သည့် အကဲဖြတ်မှုများကို စောင့်ကြည့်ရန်အတွက် အကောင်းဆုံးဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အာဏာပိုင် အဖွဲ့ထံတွင် အာဏာအင်အားထားသင့်ပါသည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ခြင်းဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ကုန်ကျ စရိတ်များနှင့်ဖြစ်နိုင်ချေရှိသော အခွန်ရှောင်မှုများကို လျှော့ချနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ ပစ္စည်းခွန် နှင့် မြေခွန် များသည် ဒေသန္တရအဆင့်တွင် ကောက်ခံစေသင့်သော အခွန်များဖြစ်ကြသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အဆိုပါ ပိုင်ဆိုင်မှုများ၏ကာလပေါက်ဈေးများကို တန်ဖိုးဖြတ်ရာတွင် ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများသည် ပိုမို တိကျကောင်းမွန်စွာ တန်ဖိုးဖြတ်နိုင်မည်ဖြစ်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။ စတုတ္ထအချက်အနေဖြင့် ဝင်ငွေရရှိရန် လုပ်ဆောင်သည့် နည်းလမ်းများ (ကိုယ်ပိုင်ရင်းမြစ်များမှတစ်ဆင့် ရရှိလာသော ဝင်ငွေများ)သည် လိုအပ်သော ကုန်ကျစရိတ်များနှင့် တတ်နိုင်သမျှ ကိုက်ညီမှုရှိရမည်ဖြစ်သည် (အခွန်ကောက်ခံရာတွင် ကိုယ်စီလုပ်ဆောင်ကြရမည့် တာဝန်ခွဲဝေမှုများကို နောက်ဆက်တွဲ ဇယား ၂ တွင်ရှု)။

အထက်တွင်ဆွေးနွေးခဲ့သည့် သဘောတရားများအရ အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာအာဏာကို ချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းသည် ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်းကဏ္ဍတွင် ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချသကဲ့သို့ စိတ်လှုပ်ရှားဖွယ်မကောင်းလှပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် အောက်ခြေအဆင့်များတွင် အခွန်ကောက်ခံခြင်း သည် ပြည်ထောင်စုတစ်ဝှမ်းရင်းမြစ်များ ဖြန့်ဖြူးရာတွင် အလေအလွင့်များစွာကို ဖြစ်စေနိုင်ပြီး မတူညီသည့် အခွင့်အာဏာကျင့်သုံးသူများအကြား မမျှတခြင်းများ ဖြစ်စေနိုင်သည်။ ထို့အပြင် အခွန်ကောက်ခံခြင်းနှင့် စည်းကြပ်ခြင်းဆိုင်ရာ ကုန်ကျစရိတ်များသည် သိသာစွာ တိုးတက်လာနိုင်သည်။ အဆိုပါ ပြဿနာများသည် အခွန်အမျိုးအစားပေါ်မူတည်ကာ အချို့အခွန်အမျိုးအစားများအတွက် ပို၍ပြင်းထန်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့်ပင် အောက်ခြေအဆင့် အစိုးရများထံသို့ ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချပေးမည့် အခွန်အမျိုးအစားကို သတိဖြင့် ရွေးချယ် ခြင်းဖြင့် အောက်ခြေတွင် ပြန့်ကျဲနေသောအခွန်စနစ်မှ ထွက်ပေါ်လာနိုင်သည့် ဆိုးကျိုးများ နှင့် အခွန် ဖြေလျှော့ပေးခြင်းကြောင့် ဘဏ္ဍာရေး နှင့် နိုင်ငံရေးအရ တာဝန်ခံမှုရှိလာခြင်း နှစ်ခုတို့အကြား ဟန်ချက် ညီစေရန် ချိန်ညှိပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ တာဝန်များအား ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသော တာဝန်ခံမှု တိုးတက်လာခြင်း နှင့် စီးပွားရေးအရ ကုန်ကျစရိတ် များပြားလာခြင်း တို့ကြားတွင် ခက်ခဲစွာ နှိုင်းယှဉ်ရွေးချယ်ရမည့်ကိစ္စရပ်များ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ထိုကိစ္စရပ်များကို လျော့ပါး သက်သာစေရန်မှာ ပြန့်ကျဲလျက်ရှိသော အခွန်စနစ်များကို ပြုပြင်ရန်အတွက် ပူးတွဲအလုပ်ကိုင်များ နှင့်

ဟန်ချက်ညီသည့် အခွန်စနစ်များကို အားပေးသည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်ချတည်ဆောက်ခြင်း၊ ပြည်နယ်အဆင့် နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများအကြားရှိ မတူကွဲပြားသည့် ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည်များမှ ထွက်ပေါ်လာသည့် မညီမျှမှုများ၊ အလေအလွင့်ဖြစ်မှုများကို လျှော့ချရန် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများအပေါ် ဘဏ္ဍာရေးအရ တန်းတူညီမျှစေခြင်းတို့ကို ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။

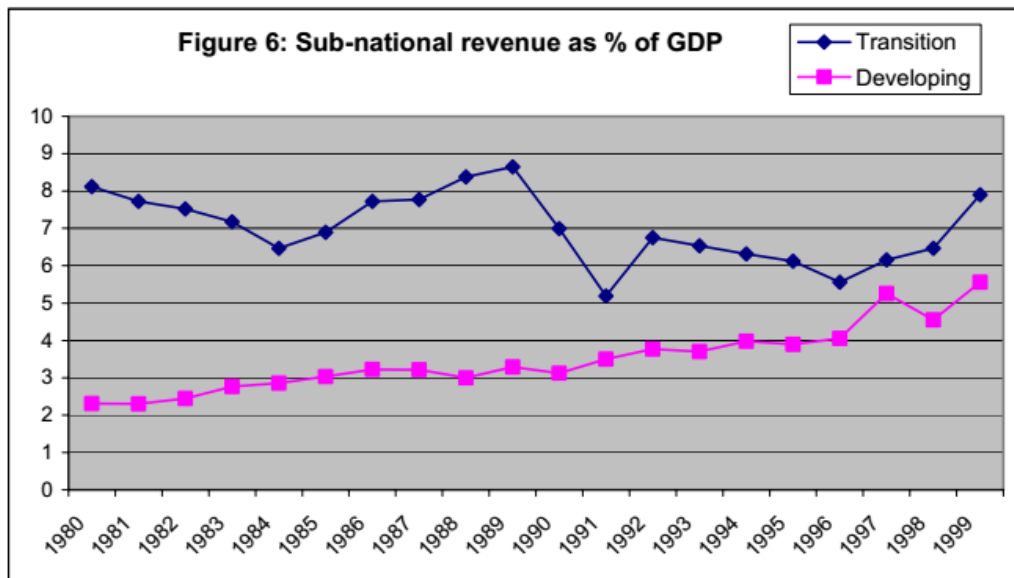
အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ အာဏာများကို ပြန်လည်ခွဲဝေချထားခြင်း--နောက်ဆုံးရအချက်အလက်များ

အထက်တွင်ဆွေးနွေးခဲ့သော ဆွေးနွေးချက်များအရ အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ အာဏာများအား ချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းသည် အသုံးစရိတ် နှင့် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များအား ချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်း နှင့် အပြည့်အဝ တူညီမှုမရှိသည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် စီးပွားရေးအရ စဉ်းစားချက်များပေါ်တွင် အခြေခံ၍ ကြည့်မည်ဆိုလျှင် စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံများ၌ အခွန်ဆိုင်ရာတာဝန်များကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုပုံစံဖြင့် ဆောင်ရွက်သည့်အခါ လက်တွေ့ထက် အပြောကသာလျှင် ပိုများနေပါသည်။ မက္ကဆီကို နှင့် ပါကစ္စတန် နိုင်ငံကဲ့သို့သော နိုင်ငံများတွင် ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍရှိ ဝင်ငွေများ၏ ၉၀ ရာခိုင်နှုန်းကျော်ကို ဗဟိုအဆင့် အစိုးရများက ရှာဖွေကြသည်။ စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများရှိ ဝင်ငွေစနစ်များသည် ကြီးမားကျယ်ပြန့်ပြီး ဩဇာကြီးမားသော ဗဟိုအစိုးရများ၏ အခန်းကဏ္ဍများမှတစ်ဆင့် ပုံဖော်ခံရပြီး၊ တိုက်ရိုက်ကောက်ခံသော အခွန်များဖြစ်သည့် ထပ်ဆင့်တိုး တန်ဖိုးခွန်များ၊ အထူးကုန်စည်ခွန်များ၊ ပြင်ပကုန်သွယ်မှုအပေါ်ကောက်ခံသော အခွန်များ နှင့် လောင်စာဆီ အပေါ်ကောက်ခံသော အခွန်များအပေါ်တွင် ကြီးကြီးမားမား မှီခိုနေကြရသည်။ ပြည်နယ်အဆင့် ရောင်းခွန် များကို ဘရာဇီး၊ အိန္ဒိယ၊ ရုရှား နှင့် ကရားဂစ်စ် ဂျပန်လစ် နိုင်ငံများအပါအဝင် နိုင်ငံအတော်များများတွင် ခွင့်ပြုပေးထားသည်။ ထပ်ဆင့်တိုးတန်ဖိုးခွန်ကို ပြည်နယ်အဆင့်၌ ကောက်ခံခွင့်ကို ဘရာဇီးနိုင်ငံတွင်သာ ခွင့်ပြုပေးထားသည်။ (ထပ်ဆင့်တိုးတန်ဖိုးခွန်များကို ပြည်နယ်အဆင့် ကောက်ခံရာတွင်ကြုံတွေ့ရသည့် လက်တွေ့ကျသော အခက်အခဲများအကြောင်းကို Shah, ၂၀၁၁, ၁၉၈၈, ၁၉၉၄ တို့တွင်ရှု။) သို့သော် အိန္ဒိယနိုင်ငံရှိ ပြည်နယ်အချို့တွင် အဆင့်များစွာပါသည့် ရောင်းခွန်များ ကောက်ခံခြင်းကို စတင်မိတ်ဆက်ခဲ့သည်။ ဒေသန္တရအဆင့်အစိုးရများသည် ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေရင်းမြစ်များဖြစ်ကြသည့် ပစ္စည်းခွန်၊ သုံးစွဲသူများအပေါ်ကောက်ခံသည့် အစိုးရအတိုးကို အသုံးပြုရန် အကန့်အသတ်များစွာရှိသည်။ အခွန်အခြေခံချမှတ်ရန်ပင် အကန့်အသတ်ရှိသည်။ ထိုအစိုးရများသည် ကန့်သတ်ပေးထားသည့်ဘောင်အတွင်းမှသာလျှင် အခွန်နှုန်း သတ်မှတ်ခြင်းကို လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်ခွင့်ရှိသည်။ အချို့နိုင်ငံများတွင် ပစ္စည်းနှင့် ပတ်သတ် ဆက်စပ်သည့် အခွန်များသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုအောက်တွင်သာ ရှိကြသည်။ တရုတ်နိုင်ငံ နှင့် အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံတို့တွင် မြေ ပစ္စည်းနှင့် အိမ်တို့အပေါ်တွင် ဗဟိုအစိုးရများကသာ အခွန်စည်းကြပ်ကြသည်။ အိန္ဒိယရှိ ပြည်နယ်အစိုးရများသည် မြို့ပြပစ္စည်းခွန် နှင့် ပစ္စည်းလွှဲပြောင်းမှုများအပေါ်တွင် အခွန်စည်းကြပ်ကြသည်။ ဘရာဇီးတွင် ကျေးလက်ပစ္စည်းခွန်စည်းကြပ်မှုသည် ဗဟိုအစိုးရ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ထဲတွင် ကျရောက်ပြီး နိုင်ငံခြားရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများတွင် ပြည်နယ်အစိုးရများက စိုက်ပျိုးမြေမဟုတ်သည့် မြေများအား အခွန်စည်းကြပ်သည်။ ပါကစ္စတန်တွင်မူ စိုက်ပျိုးမြေများအပေါ်တွင် အခွန်စည်းကြပ်ရန် ပြည်နယ်အစိုးရများအား

တွန်းအားပေးထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ အချို့နိုင်ငံများတွင် အခွန်များ နှင့် သုံးစွဲသူများအပေါ် ကောက်ခံသည့် အစိုးရအခများအား ဒေသန္တရအစိုးရများ ကိုယ်စား ကောက်ခံပေးရန် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍအား ပါဝင်ခွင့်ပေးထားသည်။ ဥပမာ ပါကစ္စတန်တွင် ဒေသန္တရအစိုးရများသည် အခွန်နှင့် သုံးစွဲသူများအပေါ် ကောက်ခံသည့် အစိုးရအခများအားကောက်ခံခွင့်ကို လေလံပစ်၍ အခွန်ကောက်ခံခွင့် အငှားချခြင်းကို လုပ်ဆောင်ကြသည်။

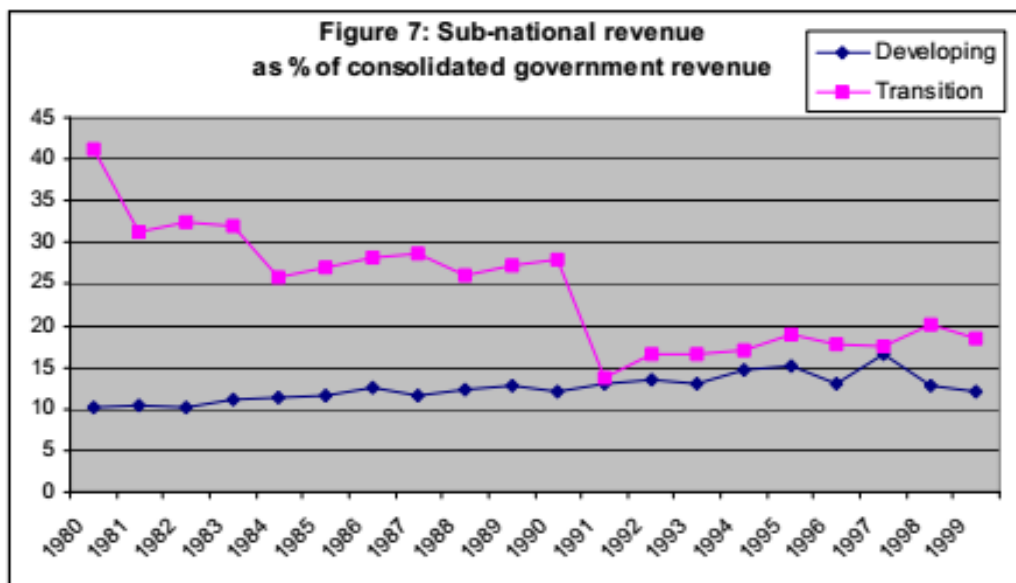
၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများရှိ ပြည်နယ်အဆင့် ကိုယ်ပိုင်ဝင်ငွေ ရင်းမြစ်များသည် ဂျီဒီပီ၏ ၇.၉ ရာခိုင်နှုန်း (မော်လဒိုဗားတွင် ၁၁ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဘီလာရုစ်တွင် ၁၀ ရာခိုင်နှုန်း နှင့် ခရိုအေးရှားတွင် ၀.၀၁ ရာခိုင်နှုန်း) ရှိကာ၊ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် (အာဂျင်တီးနားတွင် ၈ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဘာရိန်း၊ အင်ဒိုနီးရှား နှင့် မော်ရစ်ရှပ်စ် နိုင်ငံတို့တွင် ၁ ရာခိုင်နှုန်းထက်နည်း၊ ဒိုမီနီကန် ရီပတ်ဗလစ်တွင် ၀.၁ ရာခိုင်နှုန်း) ဂျီဒီပီ၏ ၅.၅ ရာခိုင်နှုန်းရှိသည် (ပုံ ၆ တွင်ရှု)။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် ပျမ်းမျှအားဖြင့် ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍရှိ ဝင်ငွေစုစုပေါင်း၏ ၁၈.၄ ရာခိုင်နှုန်း (တရုတ်တွင် ၅၂ ရာခိုင်နှုန်း၊ အယ်လ်ဘေးနီးယားတွင် ၃ ရာခိုင်နှုန်း) ကို ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများက ရှာဖွေပေးကြသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်မူ မသိမသာ နည်းပါးသည့်နှုန်းဖြစ်သည့် ၁၆.၆ ရာခိုင်နှုန်း (အာဂျင်တီးနား နှင့် အိန္ဒိယတွင် ၃၉ ရာခိုင်နှုန်း၊ ဒိုမီနီကန် ရီပတ်ဗလစ်တွင် ၀.၈ ရာခိုင်နှုန်း) ကို ရှာဖွေပေးသည်။ (ပုံ ၇ တွင်ရှု)။ ပြီးခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်နှစ်ခုအတွင်း စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် အခွန် ကောက်ခံမှုများကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများ၏ ဖော်ပြပါ ဝင်ငွေများ ကျဆင်းသွားသည်။ စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်မူ အခွန်ကဏ္ဍတွင် ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချလိုက်ခြင်း ကြောင့် ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများ၏ ဝင်ငွေများ အသင့်အတင့် တိုးတက်လာသည်ကို တွေ့နိုင်သည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်၌ စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများ၏ ဝင်ငွေများ သည် ပြည်နယ်အဆင့် ဆောင်ရွက်ချက်များအတွက် ကုန်ကျစရိတ်၏ ၅၅ ရာခိုင်နှုန်း (လစ်သူယေးနီးယား တွင် ၇၁ ရာခိုင်နှုန်း၊ မော်လဒိုဗားတွင် ၇၀ ရာခိုင်နှုန်း၊ အယ်လ်ဘေးနီးယားတွင် ၂ ရာခိုင်နှုန်း) အား ငွေကြေး ထောက်ပံ့ပေးနိုင်သည်ကိုတွေ့ရသည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်မူ ၄၀ ရာခိုင်နှုန်း (အာဂျင်တီးနားတွင် ၇၈ ရာခိုင်နှုန်း၊ ကိုစတာရီကာတွင် ၆၃ ရာခိုင်နှုန်း၊ ပီရူး နှင့် တောင်အာဖရိကတွင် ၇ ရာခိုင်နှုန်း) ခန့်ထောက်ပံ့ပေး နိုင်သည်။ ကျန်ရှိသည့် ငွေကြေးပမာဏအတွက် အခွန်မျှဝေခြင်း၊ ဗဟိုအဆင့်မှ ပြည်နယ်အဆင့်သို့ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများနှင့် ချေးငွေတို့မှ ရရှိကြသည်။ စီးပွားရေးအရ အခွန်ဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ဆိုရလျှင် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများနှင့် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများအတွက် မပြီးစီးသေးသော အာဂျင်ဒါတစ်ခုအဖြစ် ကျန်ရှိနေသည်။

ပုံ ၆-- ဂျီဒီပီတွင် ပါဝင်သော ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများ၏ ဝင်ငွေရာခိုင်နှုန်း

Source: IMF Government Finance Statistics (Various years) and World Bank Fiscal Indicators
<http://www1.worldbank.org/publicsector/decentralization/fiscalindicators.htm>

ပုံ ၇-- အစိုးရဝင်ငွေစုစုပေါင်းတွင် ပါဝင်သော ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများ၏ ဝင်ငွေရာခိုင်နှုန်း

Source: IMF Government Finance Statistics, various years and World Bank Fiscal Indicators
<http://www1.worldbank.org/publicsector/decentralization/fiscalindicators.htm>

အခွန်ဆိုင်ရာတာဝန်များ ခွဲဝေချထားခြင်းအား ဆောင်ရွက်သည့်အခါ အခွန်အခြေခံ၊ အခွန်နှုန်း နှင့် အခွန် ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာများအပေါ်တွင် ထိန်းချုပ်ရန် လိုအပ်သည်ဟူသောအချက်ကို အထက်ပါ ဆွေးနွေးချက်များက မသိမသာ ပြဆိုနေသည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့ လိုအပ်ချင်မှ လိုအပ်ပါ လိမ့်မည်။ အထက်အဆင့်များရှိ အစိုးရများသည် အခွန်စနစ်ဟန်ချက်ညီစေရန် နှင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်း နှင့် စည်းကြပ်ခြင်းကဏ္ဍများရှိ ကုန်ကျစရိတ်များ နည်းနိုင်သမျှနည်းစေရန်ရည်ရွယ်လျက် အောက်ခြေအဆင့်ရှိ

အစိုးရအဆင့်ဆင့်အား ကိုယ်ပိုင်အခွန်အခြေပေါ်တွင် ဖြည့်စွက်နှုန်းဖြင့် ကောက်ခံရန် ခွင့်ပြုပေးခြင်း (အခွန်အခြေမျှဝေခြင်း) သို့မဟုတ် ကြိုတင်သတ်မှတ်ထားသည့် နည်းလမ်းဖြင့် ကောက်ခံထားသည့် အခွန်အမျိုးအစားများမှ ရရှိသော ကောက်ခံရရှိငွေများကို မျှဝေပေးရန် (အခွန်မျှဝေခြင်း) သဘောတူခြင်းတို့ကို ပြုလုပ်ကြသည်။ ဤကဲ့သို့ ဘဏ္ဍာရေးအစီအစဉ်ချ တည်ဆောက်မှုများတွင် အခွန်အခြေခံသတ်မှတ်ခြင်းသည် များသောအားဖြင့် အထက်အဆင့်များရှိ အစိုးရအဆင့်များနှင့် သက်ဆိုင်လေ့ရှိပြီး အောက်ခြေအဆင့်များရှိ အစိုးရအဆင့်များကမူ တူညီသော အခွန်အခြေအပေါ်တွင် ဖြည့်စွက်နှုန်းထားများဖြင့် အခွန်စည်းကြပ်ရလေ့ရှိသည်။ ဈေးကွက်စီးပွားရေးစနစ်များတွင် အခွန်ကောက်ခံခြင်းသည် များသောအားဖြင့် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရ၏ တာဝန်ဖြစ်ပြီး၊ စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် ဒေသန္တရအဆင့်အစိုးရများသည် အခွန်မှရရှိသော ကောက်ခံငွေများကိုရရှိသည့် ဝင်ငွေအပေါ်တွင် မူတည်ကာ အောက်ခြေ သို့မဟုတ် အထက်အဆင့်များသို့ ပြန်လည်မျှဝေကြသည်။ စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများအနက်မှ လက်တစ်ဆုပ်စာနိုင်ငံများသာလျှင် အခွန်အခြေခံမျှဝေခြင်းကို ကျင့်သုံးကြသည်။ ပြည်နယ်အဆင့်ရှိ တစ်ဦးချင်းဝင်ငွေခွန်အပေါ်တွင် အပိုဆောင်းအခွန်ကောက်ခံခွင့်အား ဘရာဇီး နှင့် ခရိုအေးရှားနိုင်ငံများတွင်သာ ခွင့်ပြုထားသည်။ ရုရှားနိုင်ငံတွင် ကော်ပိုရိတ်ဝင်ငွေခွန် အပေါ်တွင် အပိုဆောင်းအခွန် ကောက်ခံခွင့်ပြုထားသည်။ ပါကစ္စတန်နိုင်ငံတွင် ပိုင်ဆိုင်မှုစည်းများ လွှဲပြောင်းခြင်းအပေါ်တွင် ကောက်ခံသည့် အခွန်အား ဖြည့်စွက်နှုန်းဖြင့် ကောက်ခံနိုင်ရန် ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများအား ခွင့်ပြုပေးထားသည်။ စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် အခွန်အခြေမျှဝေခြင်းအား လုပ်လေ့လုပ်ထမရှိသော်လည်း အခွန်အမျိုးအစားအသီးသီးမှ ရရှိလာသော ကောက်ခံရရှိငွေများကို အခွန်အမျိုးအစားအလိုက် မူတည်၍ မျှဝေခြင်းကိုမူ မကြာခဏ လုပ်ဆောင်လေ့ရှိသည်။ စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် ၁၉၉၉ ခုနှစ်၌ ပြည်နယ် အဆင့်အစိုးရများရရှိသော ဝင်ငွေ၏ ၄၉.၃ ရာခိုင်နှုန်းကို အခွန်မျှဝေခြင်းမှ ရရှိခြင်းဖြစ်သည် (ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ ၂၀၀၁ တွင်ရှု)။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများအား ငွေကြေးထောက်ပံ့ရာတွင် အခွန်မျှဝေခြင်းအား တွင်ကျယ်စွာ အသုံးမပြုကြဘဲ အထွေထွေဝင်ငွေ ခွဲဝေခြင်းပုံစံကိုသာ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အသုံးပြုကြသည်။

(ဂ) ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းမှုပုံစံခြင်း - အကျိုးအမြတ်ခွဲဝေခြင်း သို့မဟုတ် ဆန်းသစ်ပြီးအပြိုင်အဆိုင်ဖြစ်သော ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်လုပ်ငန်းအတွက်မူဘောင်ဖန်တီးခြင်း

စီးပွားရေးအရဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံအများစုတွင် အစိုးရတွင်း ဘဏ္ဍာငွေကြေးလွှဲပြောင်းမှုသည် ဒေသန္တရအစိုးရများအတွက် အဓိကအားထားရသော ဝင်ငွေအရင်းအမြစ်များဖြစ်ပါသည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် အသွင်ကူးပြောင်းသည့်နိုင်ငံများရှိ စုစုပေါင်းရငွေ၏ ၂၄% (အယ်ဘနီးယားနိုင်ငံတွင် ၉၃% နှင့် ခရိုအေးရှား နိုင်ငံတွင် ၄%) ဖြစ်ပြီး ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများ၌ စုစုပေါင်းရငွေ၏ ၄၂% (တောင်အာဖရိကတွင် ၈၁% ပီရူးနိုင်ငံတွင် ၇၅% တရုတ်နိုင်ငံတွင် ၇%) တို့ဖြစ်ပါသည်။ အင်ဒိုနီးရှား၊ မက္ကစီကို၊ ပါကစ္စတန်နှင့် တောင်အာဖရိကတို့တွင် ဒေသန္တရအဆင့် ရငွေများ၏ ၇၅ မှ ၉၅% အထိသည် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေမှ ဖြစ်ပါသည်။ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများ၏ပုံစံသည် ဒေသန္တရဝန်ဆောင်မှုပေးရာတွင် သာတူညီမျှမှုရှိပြီး ထိရောက်မှုရှိစေရန်နှင့် ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ဘဏ္ဍာငွေကြေးခိုင်မာမှုရှိရန်အတွက်

အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ (ထောက်ပံ့ကြေးပုံစံ၏ စည်းမျဉ်းများနှင့်အလေ့အထကောင်းများကို နောက်ဆက်တွဲ ဇယား ၃ တွင် ကြည့်ပါ။) တာဝန်ယူမှုပိုမိုကောင်းမွန်စေရန် အဆင့်ဆင့်သောအစိုးရများသည် ကိုယ်ပိုင်အရင်းအမြစ်မှ ဝင်ငွေရနိုင်စွမ်းကို အသုံးစရိတ်လိုအပ်မှုနှင့်အညီ အနီးစပ်ဆုံးကိုက်ညီမှုဖြစ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့သော်လည်း အထက်အဆင့်ရှိ အစိုးရများကို ဝန်ဆောင်မှုပေးဆောင်သည့်လုပ်ငန်းများအတွက် လိုအပ်သော အသုံးစရိတ်ထက် ရငွေများ ပိုမိုရရှိအောင် ဆောင်ရွက်ခွင့်ပေးရပါမည်။ ဤနည်းအားဖြင့် ဗဟိုနှင့် ဒေသန္တရအဆင့် ထိရောက်မှုနှင့် သာတူညီမျှမှုရည်ရွယ်ချက်ကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်အတွက် ဘဏ္ဍာလွှဲပြောင်းငွေမှ ၎င်းတို့၏ငွေကြေးသုံးစွဲမှု အာဏာကို အသုံးပြုနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ ဗဟိုအဆင့် ဘဏ္ဍာလွှဲပြောင်းငွေ၏ ရည်ရွယ်ချက် (၆)ခုရှိပြီး ၎င်းတို့သည် နိုင်ငံတစ်ခုချင်းအပေါ်မူတည်ပြီး ကွဲပြားနိုင်ပါသည်။

(၁) ဘဏ္ဍာရေးကွာဟချက်ကိုပေါင်းကူးရန်

ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ ရငွေ တိုးမြှင့်ကောက်ခံနိုင်စွမ်းနှင့် သုံးစွဲမှုတာဝန်များ မညီမျှခြင်းမှာ အကြောင်းအရင်း (၃)ခု ရှိပါသည်။ ပထမအချက်အနေဖြင့် အခွန်ကောက်ခံမှုနှင့် သုံးစွဲမှုတာဝန်များကို အညီအမျှ မခွဲဝေပေးသောကြောင့် ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ အသုံးစရိတ်လိုငွေသည် ဝင်ငွေထက် ကျော်လွန်နေပါသည်။ ဒုတိယအချက်အနေဖြင့် ဗဟိုအစိုးရသည် ဒေသန္တရအစိုးရများကိုယ်စား အခွန်ကောက်ခံခြင်းသည် ပိုထိရောက်ပြီး ဒေသန္တရအသုံးစရိတ်များအတွက် ပြန်လည်လွှဲပြောင်းပေးခြင်းအားဖြင့် အခွန်ယှဉ်ပြိုင်မှု၊ ဒေသတွင်း အခွန်လွှဲမှားမှုနှင့် အိမ်နီးချင်းနိုင်ငံကို အထိနာစေမည့်မူဝါဒများကို ရှောင်ရှားနိုင်ပါသည်။ ၎င်းအချက်များသည် ဒေသန္တရအစိုးရများအနေဖြင့် ကိုယ်ပိုင်ရငွေတိုးမြှင့်ကောက်ခံရာတွင် အဟန့်အတားဖြစ်စေပါသည်။ တတိယ အချက်မှာ ဘဏ္ဍာရေးကွာဟချက်ဖြစ်ခြင်းမှာ မေခရိုဘောဂဗေဒကို စီမံခန့်ခွဲခြင်း၊ ဟန်ချက်ညီသော အခွန်စနစ်ကို ထိန်းသိမ်းခြင်းနှင့် ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းမှု၏ ရည်ရွယ်ချက်ကို ပြည့်မီစေမည့် ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းမှုကို ဆောင်ရွက်ခြင်းစသည့် မြောက်များစွာသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ တာဝန်များကိုဆောင်ရွက်ရန် ဗဟိုအစိုးရအနေဖြင့် လိုအပ်သည်ထက် အခွန်ကောက်ခံပိုင်ခွင့် ရသင့်သောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်။ ပထမ အချက်(၂)ချက်နှင့် စပ်လျဉ်းသောပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန်အလို့ငှာ အချို့အခွန်များကို ပူးတွဲကောက်ခံခြင်း သို့မဟုတ် အချို့အခွန်များကို ဗဟိုမှချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းတို့ကို လုပ်ဆောင်ရန် အကြံပြုထားပါသည်။ နောင်ကြီးမဲ့ထောက်ပံ့ငွေ သို့မဟုတ် ကောက်ခံရရှိမှုအပေါ်အခြေခံသော ရငွေမျှဝေခြင်းသည် ၎င်းပြဿနာများကိုဖြေရှင်းရန် သင့်လျော်သောအဖြေများ ဖြစ်ပါသည်။ အခွန်ယှဉ်ပြိုင်မှုကို ဖြေရှင်းရန် ဗဟိုအစိုးရမှကောက်ခံသော ရငွေအမြောက်အများနှင့် နောင်ကြီးမဲ့ထောက်ပံ့ငွေများ လိုအပ်ပါသည်။ နောက်ဆုံးအချက်ဖြစ်သည့် မညီမျှခြင်းပြဿနာကို ဖြေရှင်းရန်မှာ အောက်ခြေအဆင့်အစိုးရများနှင့် အခွန်ပူးတွဲကောက်ခံနေသည့် ကဏ္ဍများတွင် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရအနေဖြင့် အခွန်ဆိုင်ရာ လျှော့ပေါ့ပေး

ခြင်း ပုံစံတစ်မျိုးမျိုးအား လုပ်ဆောင်ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့် ဗဟိုအဆင့်မှ ကျခံသုံးစွဲ နေသည့် အသုံးစရိတ်ကဏ္ဍအချို့တွင် လျော့ချသုံးစွဲလာရနိုင်ပါသည်။

စီးပွားရေးအရဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံများတွင် အထွေထွေပင်ငွေမျှဝေသည့် ပုံစံကို အသုံးပြု ကာ ဘဏ္ဍာရေးကွာဟချက်ဆိုင်ရာ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းလေ့ရှိသည်။ တရုတ်၊ အိန္ဒိယ၊ မလေး ရှား၊ ပါကစ္စတန် နှင့် တောင်အာဖရိက နိုင်ငံများတွင် ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ကွာဟချက်များကို ဖြည့်ဆည်းရန် လိုငွေဖြည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများဖြင့် ကြိုးစားလုပ်ဆောင်ခဲ့သော် လည်း ပြည်နယ်အဆင့် လိုငွေပြမှုများမှာ ကြီးထွားသထက်သာ ကြီးထွားလာခဲ့သည့် ရလဒ်များကိုသာ ရရှိခဲ့သည်။ တရုတ်၊ ဟန်ဂေရီ နှင့် တောင်အာဖရိကနိုင်ငံများတွင် လိုငွေဖြည့်လွှဲပြောင်း ထောက်ပံ့ငွေများ ကို တွင်ကျယ်စွာ သုံးစွဲလျက်ပင် ရှိသေးသည်။

(၂) ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ ငွေကြေးဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်မညီမျှခြင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ မမျှတမှုများနှင့် မထိရောက်မှုများကို ပြင်ဆင်ရန်

ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုမရှိသော ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှုများသည် အသားတင်ဘဏ္ဍာငွေအကျိုးအမြတ်မညီမျှမှု (အများ ပြည်သူ့အသုံးစရိတ်တွင် အခွန်ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးမပါသော အကျိုးအမြတ်) ကို ဖြစ်စေပြီး အများပြည်သူ က ၎င်းတို့ဒေသ၏ ငွေကြေးဆိုင်ရာစွမ်းဆောင်ရည်ပေါ်မူတည်ပြီး နားလည်သဘောပေါက်ကြပါသည်။ အခွန်ကောက်ခံပိုင်ခွင့် ပိုမိုရရှိသောနေရာတွင် အခွန်နှုန်းထားနည်းနည်းဖြင့် အများပြည်သူဝန်ဆောင်မှုကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ပေးနိုင်ပါသည်။ အသားတင်ဘဏ္ဍာငွေအကျိုးအမြတ်မညီမျှမှုသည် နေထိုင်ရာဒေသ ပေါ်မူတည်၍ ဝင်ငွေ ပမာဏတူညီစွာရရှိသော နိုင်ငံသားများအပေါ် မမျှတမှုများဖြစ်စေပါသည်။ အဘယ် ကြောင့်ဆိုသော်အသားတင် ဘဏ္ဍာငွေအကျိုးအမြတ်အပါအဝင် အခွန်နှုတ်ပြီးသောဝင်ငွေသည် နေရာ ဒေသပေါ်မူတည်ပြီး ကွဲပြားနိုင်ပါသည်။ အသားတင်ဘဏ္ဍာငွေအကျိုးအမြတ်ကိုမျှော်ကိုး၍ သင့်လျော်သော စီးပွားရေးအခွင့်အလမ်းမရှိသော်လည်း အရင်းအမြစ်ကြွယ်ဝသောဒေသများသို့ ပြောင်းရွှေ့ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် အရင်းအမြစ်ခွဲဝေခြင်းသည် ထိရောက်မှုမရှိပါ။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် နေရာပြောင်းရွှေ့ရန် ဆုံးဖြတ်ချက်ချရာတွင် နေရာသစ်တွင် ရရှိမည့် စုစုပေါင်းဝင်ငွေ (ပုဂ္ဂလိကဝင်ငွေနှင့် အသားတင်အကျိုး အမြတ်၊ ရွှေ့ပြောင်းစရိတ်မပါ) ကို နှိုင်းယှဉ်ကြသော်လည်း စီးပွားရေးအရအကျိုးရှိမှုကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ရာတွင် ပုဂ္ဂလိကဝင်ငွေ (ရွှေ့ပြောင်းစရိတ်မပါ) ကို နှိုင်းယှဉ်ကြည့်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ရေပြင်ညီမျှတမှု (နိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံးရှိ နိုင်ငံသားအားလုံးအပေါ် တူညီသောဆက်ဆံမှု) နှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာထိရောက်မှုကို တန်ဖိုးထားသော နိုင်ငံတစ်နိုင်ငံအနေဖြင့် ဗဟို ချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချသောအစိုးရမှ ပေါ်ပေါက်လာသော ငွေကြေးဆိုင်ရာမမျှတမှုနှင့် ငွေကြေးဆိုင်ရာ မထိရောက်မှုတို့ကို ပြင်ဆင်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့်အတိုင်း အခွန်ကောက်ခံခွင့်နှင့် ကိုယ်တိုင် သုံးစွဲခွင့်ရှိသောဒေသန္တရအစိုးရများသည် နေထိုင် သူများအား အမျိုးမျိုးသောငွေကြေးဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင် ရည်များမှ အသားတင်ဘဏ္ဍာငွေအကျိုးအမြတ်များ ကို ပေးကြပါသည်။ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုရှိသောနိုင်ငံတွင် ပြည်ထောင်စုအခွန်စနစ်ကိုသုံး၍ ဗဟိုအစိုးရမှ နိုင်ငံ သားများအား ဝန်ဆောင်မှုများပေးပါသည်။ ဒေသန္တရအစိုးရတစ်ခုချင်းဆီသို့ လွှဲပြောင်းငွေသည် ၎င်းဒေသ ၏ အခွန်စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ဒေသန္တရဆိုင်ရာ အများ ပြည်သူဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်လိုအပ်ချက်နှင့် ကုန်ကျ

စရိတ်ပေါ်မူတည်ပါက ဗဟိုအစိုးရထောက်ပံ့ငွေများသည် အသားတင်ဘဏ္ဍာငွေအကျိုးအမြတ်များ ခြားနားမှုကို လျော့ချပေးနိုင်ပါသည်။ အခွန်စနစ်ကို ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု ပိုလျော့ချရန် လွှဲပြောင်းငွေများမျှတမှုရှိရန် ပိုလိုအပ်ပါသည်။

စီးပွားရေးအသွင်ကူးပြောင်းသောနိုင်ငံအများစုတွင် ဒေသန္တရအစိုးရများကိုပေးသော ထောက်ပံ့ငွေ အစီအစဉ် များတွင် အညီအမျှဖြစ်စေသောအစိတ်အပိုင်းများပါပါသည်။ Latvia, Lithuania, Poland, Romania, Russia နှင့် Ukraine နိုင်ငံများတွင် ငွေကြေးဆိုင်ရာစွမ်းဆောင်ရည် သို့မဟုတ် အသုံးစရိတ် သာတူညီမျှမှုပြဿနာများကို ပေါင်းစပ်ထားသော လွှဲပြောင်းငွေပုံသေနည်းများကို တွက်ထုတ်ပါသည်။ သာတူညီမျှဖြစ်ရန် ရည်ရွယ်ချက်များကို ရငွေခွဲဝေရေးယန္တရားအဖြစ် အာဂျင်တီးနား၊ ဘရာဇီး၊ ကိုလံဘီယာ၊ အိန္ဒိယ၊ နိုင်ဂျီးရီးယား၊ မက္ကစီကို၊ ပါကစ္စတန်နှင့် တောင်ဖရိကတို့တွင် အသုံးပြုသော်လည်း ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများတွင် သာတူညီမျှဖြစ်စေသောစံကို အသုံးပြုသည့်အစီအစဉ်များကို မစမ်းသပ်ရသေးပါ။ ၎င်းယန္တရားများသည် ကွဲပြားခြားနားပြီး ပြဿနာဖြစ်စေသော ရည်ရွယ်ချက်များကို ပုံသေနည်းတစ်ခုတည်းအဖြစ် ပေါင်းစပ်ပြီး ရည်ရွယ်ချက်တစ်ခုချင်းစီကို လျော့နည်းစေပါသည်။ ပုံသေနည်းများသည် သာတူညီမျှမှုစံများ မရှိသောကြောင့် ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ သာတူညီမျှမှုရည်ရွယ်ချက်များကို ပြေလည်အောင် ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်း မရှိပါ။

(၃) ပိုလှုံ့ထွက်လာသော အကျိုးအမြတ်များကို ပေးလျှော်ရန်

ဤကဏ္ဍသည် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များဖြင့် ဗဟိုအဆင့်က ပေးအပ်သော ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုများနှင့် ချိတ်ဆက်ထားသည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ (matching conditional grants) နှင့်စပ်လျဉ်း၍ အစဉ်အလာအရ လုပ်ဆောင်လေ့ရှိသည့် ကဏ္ဍဖြစ်ပါသည်။ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်ရှိ အစိုးရများသည် ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှုများ ဆောင်ရွက်သည့်အခါ ၎င်းတို့ဆောင်ရွက်ပေးလိုက်သည့် ဝန်ဆောင်မှုများ၏ အကျိုးရလဒ်များသည် အခြားသော ပြည်နယ်အစိုးရများ၊ ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာသက်ရောက်မှုရှိသည့် ဒေသများမှ ပြည်သူများဆီသို့ လျှို့ဝှက်သက်ရောက်သွားမည်ဆိုပါက ဝန်ဆောင်မှုများကို မှန်ကန်ပြည့်စုံစွာ ထောက်ပံ့ပေးတော့မည် မဟုတ်ပေ။ လျှို့ဝှက်သက်ရောက်မှုများ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင်သည့်အသုံးစရိတ်အပေါ်တွင် အခြေခံထားသည့် ပမာဏကန့်သတ်မှုမပါဘဲ ဗဟိုအဆင့်က ပေးအပ်သော ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုများနှင့် ချိတ်ဆက်ထားသည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေသည် အသုံးစရိတ်များ တိုးမြှင့်သုံးစွဲရန် တွန်းအားပေးမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်။ ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိသည်မှာ လျှို့ဝှက်သက်ရောက်မှု မည်သည့်ပမာဏဖြင့် ဖြစ်ပေါ်သည်ကိုတိုင်းတာရန် ခက်ခဲနိုင်ပြီး၊ ဗဟို နှင့် ပြည်နယ်အဆင့်တို့အကြား ချိတ်ဆက်ထားသည့်နှုန်းကို မှန်ကန်စွာ သတ်မှတ်ရန်အတွက်လည်း အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ အလျဉ်းသင့်သလို ဆုံးဖြတ်ကြသည်။

နိုင်ငံအတော်များများတွင် ကုန်ကျစရိတ် နှင့် အကျိုးရလဒ်တို့မှ ဖြစ်ပေါ်လာသည့် လျှို့ဝှက်သက်ရောက်မှုသည် အရေးကြီးသည့် အချက်အလက်တစ်ခုအဖြစ် ရှိနေသော်လည်း အဆိုပါ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများကို တောင်အာဖရိကနိုင်ငံမှလွဲ၍ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင် အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်း

မရှိကြပါ။ တောင်အာဖရိကတွင် သင်ကြားရေးဆေးရုံများအတွက် ပမာဏကန့်သတ်မှုပါသည့် ဗဟိုအဆင့် ကပေးအပ်သော ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုများနှင့် ချိတ်ဆက်ထားသည့် လွှဲပြောင်း ထောက်ပံ့ငွေကို လွှဲပြောင်းပေးအပ်ရာတွင် စာရင်းသွင်းထားသည့် ဒေသခံမဟုတ်သော ကျောင်းသူ ကျောင်းသား အရေအတွက်၊ ဆေးရုံအတွင်း ထောက်ပံ့ထားသည့် ပစ္စည်းပစ္စယများအား ဒေသခံမဟုတ်သူ များမှ သုံးစွဲမှုတို့နှင့် ဆက်စပ်ဖြစ်ပေါ်လာသည့် အကျိုးရလဒ် လျှံကျသက်ရောက်မှု ခန့်မှန်းခြေအပေါ်တွင် မူတည်ကာ ပေးအပ်သည်။

(ဃ) ပြည်တွင်းဘုံဈေးကွက်အား တည်ငြိမ်ရန် နှင့် အမျိုးသားအဆင့် သာတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ ဦးတည်ချက်များ အထမြောက်စေရန် အမျိုးသားအဆင့် အနိမ့်ဆုံးစံသတ်မှတ်ချက်များ ချမှတ်ခြင်း

ပြည်နယ်အဆင့် နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် ဝန်ဆောင်မှုများအတွက် နိုင်ငံတော်အဆင့် အနိမ့်ဆုံး စံသတ်မှတ်ချက်များချမှတ်ပေးခြင်းသည် အရေးကြီးပါသည်။ ထိုသို့အရေးကြီးခြင်းအတွက် အကြောင်း နှစ်ချက်ရှိသည်။ ပထမတစ်ချက်မှာ အဆိုပါ စံသတ်မှတ်ချက်များချမှတ်ခြင်းမှ တစ်နိုင်ငံလုံးရှိနိုင်သည့် အကျိုးကျေးဇူးများဖြစ်သည်။ တစ်နိုင်ငံလုံးအတိုင်းအတာဖြင့် ချမှတ်ထားသော စံသတ်မှတ်ချက်များကြောင့် ကုန်ပစ္စည်းများ၊ ဝန်ဆောင်မှုများ၊ အလုပ်လုပ်နိုင်သော အင်အားစုများ၊ ရင်းမြစ်များသည် လွတ်လပ်စွာ စီးဆင်းနိုင်ပြီး၊ အစိုးရဌာနအချင်းချင်းကြား အချည်းအနီးဖြစ်စေသည့် အသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာ ပြိုင်ဆိုင်မှုများကို လည် လျော့ချနိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြည်တွင်း ဘုံဈေးကွက်အတွင်း ကုန်သွယ်မှုမှ ရရှိသော အကျိုးအမြတ် များ တိုးပွားလာမည်ဖြစ်သည်။ ဒုတိယအချက်အနေဖြင့် ထိုစံသတ်မှတ်ချက်များသည် အမျိုးသားအဆင့် သာတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ ဦးတည်ချက်များကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေသည်။ ပြည်နယ်အဆင့်ရှိ အများပြည်သူ ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုများ ဖြစ်သည် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုဖူလုံရေး ဝန်ဆောင်မှုများသည် ပြန်လည် ဖြန့်ဝေပေးလိုသည့် ရည်ရွယ်ချက်ရှိပြီး သက်ဆိုင်ရာဒေသအသီးသီးတွင် နေထိုင်ကြသည့် နိုင်ငံသားများ အား ငွေကြေးမပါသည့် ဝန်ဆောင်မှုများပေးခြင်းဖြင့် ပြန်လည် ဖြန့်ဝေထောက်ပံ့ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဖက်ဒရယ်စနစ်တွင် အောက်ခြေအဆင့်၌ ဆောင်ရွက်သော အဆိုပါ ဝန်ဆောင်မှုများအား လိုအပ်မှု နှင့် ထောက်ပံ့ပေးမှုတို့အကြား ကိုက်ညီမှုရှိသည့်ပုံစံများဖြင့် ထိရောက်မှုရှိစွာဖြင့် တာဝန်ခံမှုရှိရှိ ဆောင်ရွက်စေ လိုသော်လည်း အောက်ခြေအဆင့်ရှိ၎င်း ဝန်ဆောင်မှုများသည် ဖက်ဒရယ်အဆင့် သာတူညီမျှမှုဆိုင်ရာ ဦးတည်ချက်များကို ပြည့်မီရန် ဆောင်ရွက်သည့်အခါ အခက်အခဲများ ဖြစ်ပေါ်စေသည်။ ရင်းမြစ်များ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း နှင့် အခွန်ယှဉ်ပြိုင် ကောက်ခံခြင်းတို့သည် ဝန်ဆောင်မှုများကို လိုအပ်သည်ထက် နည်းပါး၍ လျော့ပေါ့ ထောက်ပံ့ပေးရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း၊ ဝန်ဆောင်မှုများကို အလိုအပ်ဆုံးဖြစ်သည့် ဆင်းရဲ နွမ်းပါးသူများ နှင့် သက်ကြီးရွယ်အိုများအနေဖြင့် ၎င်းဝန်ဆောင်မှုများအား အသုံးပြုရာတွင် အဟန့်အတား ဖြစ်စေရန်အတွက်သော်လည်းကောင်း လုံ့ဆော်မှုများ ဖြစ်စေခဲ့သည်။ ဤအချက်က ဆိုးရွားသည့်အခြေ အနေတစ်ခုသို့ အလွယ်တကူ ရောက်ရှိသွားရန် အခွင့်အလမ်းပိုများပြီး၊ ကုန်ကျစရိတ်များ ဖြတ်တောက်ခြင်း ကဏ္ဍတွင် ပို၍ကြီးမားသော အန္တရာယ်များ ကြုံတွေ့ရနိုင်ချေရှိသည်။ ထိုကဲ့သို့ မှားယွင်းသည့် မက်လုံး များရှိနေခြင်းကို တိုက်ဖျက်ရန်မှာ စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များဖြင့် ဗဟိုအဆင့်က ပေးအပ်သော ပြည်နယ်

အဆင့်အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုများနှင့် ချိတ်ဆက်မထားသည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ (conditional non-matching grant) ကို ထောက်ပံ့ပေးခြင်းဖြင့် လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။ အဆိုပါထောက်ပံ့ငွေအတွက် သတ်မှတ်ထားသည့် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များသည် နိုင်ငံတော်အဆင့်၌ သတ်မှတ်ထားသည့် အရည်အသွေးပိုင်း နှင့် သာတူညီမျှမှုရှိမှုပိုင်းဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ချက်များနှင့် လိုက်လျောညီထွေဖြစ်ရန်လိုအပ်ပြီး၊ ထိုစည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များထဲမှတစ်ခုခုအား လိုက်နာရန်ပျက်ကွက်ပါက ဘဏ္ဍာရေးအရ ပြစ်ဒဏ်ခတ်ခြင်းများကိုလည်း လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။ ထို့ကြောင့် ပြဌာန်းထားသော စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များသည် ထောက်ပံ့ငွေများအား မည်သည့်နေရာတွင် မည်ကဲ့သို့ သုံးစွဲရမည်ကို တိကျစွာသတ်မှတ်ခြင်းမဟုတ်ဘဲ အရည်အသွေးပိုင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုများထောက်ပံ့ ပေးနိုင်မှု အပိုင်းရှိ စံသတ်မှတ်ချက်များအား ပြည့်မီစေရန် သတ်မှတ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ အဆိုပါ ထောက်ပံ့ငွေအမျိုးအစားများသည် ကုန်ကျစရိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ထိရောက်မှုနှင့် ပတ်သတ်သည့် ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ မက်လုံးများအပေါ် သက်ရောက်မှုမရှိနိုင်သော်လည်း နိုင်ငံတော်အဆင့် သတ်မှတ်ပြဌာန်းထားသည့် ဝန်ဆောင်မှုများ ရယူသုံးစွဲခြင်း နှင့် ထောက်ပံ့မှုအဆင့်ဆိုင်ရာ စံသတ်မှတ်ချက်များအား လိုက်နာဆောင်ရွက်ရန်ကို အားပေးထားသည်။ စနစ်တကျ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲထားသော စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များဖြင့် ဗဟိုအဆင့်က ပေးအပ်သော ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုများနှင့် ချိတ်ဆက်မထားသည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ (conditional non-matching grant)များသည် ဝန်ဆောင်မှုများ ထောက်ပံ့သည့်နေရာတွင် တီထွင်ကြံဆမှုနှင့် ယှဉ်ပြိုင်မှုအားကောင်းသော နည်းလမ်းများ ဖန်တီးရန် တွန်းအားပေးသည် (အဆိုပါထောက်ပံ့ငွေ ဥပမာ အား ဇယားကွက် ၂ တွင် ရှု)။

ဇယားကွက် ၂။ ဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ် မူတည်စဉ်းစားသော လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ-- ပညာရေးဆိုင်ရာ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ (ထိုလွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေအတွက် အနိမ့်ဆုံးစံသတ်မှတ်ချက်များ ချမှတ်ထားသော်လည်း ယှဉ်ပြိုင်မှု နှင့် တီထွင်ကြံဆမှုတို့ကိုလည်း အားပေးထားသည်။)

ဒေသန္တရအစိုးရများအကြား ပြန်လည်ခွဲဝေချထားပေးမှုအပေါ်တွင် အခြေခံသည်--ကျောင်းနေအရွယ် လူဦးရေ

ဝန်ဆောင်မှုထောက်ပံ့ပေးနေသူများထံသို့ဖြန့်ဝေပေးမှု--အစိုးရ နှင့် ပုဂ္ဂလိကကျောင်းများရှိ ကျောင်းသူ၊ကျောင်းသား တစ်ဦးချင်းစီအတွက် ညီမျှသော အချိုးဖြင့် ခွဲဝေပေးခြင်း။

စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များ--မိဘများအနေဖြင့် မည်သည့်ဝင်ငွေပမာဏရှိနေသည်ဖြစ်စေ အခြေခံပညာနှင့် အထက်တန်းပညာရေးအား ကျောင်းသူကျောင်းသားတိုင်း ရရှိနိုင်ရေး၊ ပညာရေးတွင် ပေါက်မြောက်အောင်မြင်လာရေး၊ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများအား မည်သို့သုံးစွဲရမည်ကို စည်းကမ်းသတ်မှတ်ထားခြင်းမရှိ။

စံသတ်မှတ်ချက်များအား မလိုက်နာပါက တွေ့ကြုံရမည့် ပြစ်ဒဏ်များ-- ပြည်သူများ၏ ဝေဖန်ခြင်းကို

ခံရနိုင်ခြင်း၊ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများ လျော့ချခံရနိုင်ခြင်း။

ကုန်ကျစရိတ်ဆိုင်ရာ ထိရောက်မှု အတွက် မက်လုံးများ-စုဆောင်းငွေများကို ဆက်လက်စုဆောင်း ထားနိုင်ခြင်း။ ရင်းမြစ်--Shah (1998)။

နိုင်ငံတော်အဆင့် သတ်မှတ်ထားသည့် အနိမ့်ဆုံးစံသတ်မှတ်ချက်များအား လိုက်နာစေရန်အတွက် စည်းကမ်းသတ်မှတ်ချက်များဖြင့် ဗဟိုအဆင့်က ပေးအပ်သော ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေ သုံးစွဲမှုများနှင့်ချိတ်ဆက်မထားသည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ (conditional non-matching transfers) များကို စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် အသုံးပြုလေ့မရှိပါ။ အင်ဒိုနီးရှားရှိ ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများထံသို့ ဗဟိုအဆင့်က လွှဲပြောင်းပေးသည့် လွှဲပြောင်း ထောက်ပံ့ငွေများ (ယခင်က လမ်းများနှင့် ပညာရေးအတွက် ပေးအပ်သော လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ)၊ ကိုလံဘီယာ နှင့် တောင်အာဖရိကနိုင်ငံများရှိ တစ်ဦးချင်းစီ၏ ပညာရေးအတွက် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ များ၊ မလေးရှားရှိ ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများထံသို့ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့သည့် အခြေခံပညာ နှင့် စေတနာ အလျောက်ဖွင့်လှစ်ထားသည့် အထက်တန်း ပညာကျောင်းများအတွက် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများမှာ အထက်ဖော်ပြပါ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ အမျိုးအစားနှင့် ဆင်တူသည်။

(င) နိုင်ငံတော်အဆင့် ဦးစားပေးဆောင်ရွက်ရမည့်ကဏ္ဍများတွင် ပါဝင်နေသည့် ဒေသန္တရအဆင့် ဦးစားပေးမှုအဆင့်နှိမ့်သည့်ကဏ္ဍများအပေါ် လွှမ်းမိုးရန်

ဖက်ဒရယ်စနစ်တွင် မတူညီသော အစိုးရအဆင့်များကသတ်မှတ်ထားသည့် ဦးစားပေးလုပ်ဆောင် ရမည့်ကဏ္ဍများအကြား ပဋိပက္ခများ အတိုင်းအတာတစ်ခုအထိ ရှိတတ်ပါသည်။ ပြည်နယ် နှင့် ဒေသန္တရ အဆင့်များရှိ အစိုးရများအနေဖြင့် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရက ချမှတ်လိုက်သည့် ဦးစားပေးလုပ်ငန်းများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်စေရန် နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ ဗဟိုအဆင့်အစိုးရများက ၎င်းတို့ထံရှိ ဘဏ္ဍာရေးသုံးစွဲမှု ဆိုင်ရာအခွင့်အာဏာ ဟုခေါ်သော ငွေကြေးအင်အားကို အသုံးပြုခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ အောက်ခြေအဆင့် အစိုးရများ၏ဦးစားပေးမှုများအပေါ်လွှမ်းမိုးရန် မကြာခဏအသုံးပြုလေ့ရှိသည်မှာ ပမာဏကန့်သတ်မှုမပါဘဲ ဗဟိုအဆင့်က ပေးအပ်သော ပြည်နယ် သို့မဟုတ် ဒေသန္တရအဆင့်ရှိ အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုများနှင့် ချိတ်ဆက်ထားသည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ (matching transfers) ပင်ဖြစ်သည်။ ဗဟိုအဆင့်ရှိ အစိုးရများ၊ ဗဟို နှင့် ဒေသန္တရအကြားရှိ အစိုးရများသည် အဆိုပါမူဝါဒများကို ဥပဒေနှင့်အညီ လုပ်ဆောင် နိုင်ကြသည်။ ပမာဏကန့်သတ်မှုမပါဘဲ ဗဟိုအဆင့်က ပေးအပ်သော ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုများနှင့် ချိတ်ဆက်ထားသည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ (open-ended matching transfers) အား ဗဟို နှင့် ပြည်နယ်အဆင့်တို့အကြား ချိတ်ဆက်ထားသည့်နှုန်း (လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ လက်ခံရရှိသည့် ပြည်နယ်၏အသုံးစရိတ်များအတွက် ကိုယ်ပိုင်ငွေရင်းမြစ်များမှ ထုတ်ယူသုံးစွဲသည့် ရာခိုင်နှုန်းနှင့် တူညီသောရာခိုင်နှုန်းဖြင့် ဗဟိုအဆင့်မှ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ပေးခြင်းကို ဆိုလိုသည်။) ဖြင့်ပေးအပ်

ကာ သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်၏ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်အပေါ် ပြောင်းပြန် သက်ရောက်မှုဖြစ် စေမည်ဆိုလျှင် ဤကဲ့သို့အသုံးပြုခြင်းသည် ညီညွတ်မှုရှိနိုင်ပါသည်။ ဒေသန္တရအဆင့်၌ အခွန်ကောက်ခံရန် ကြိုးပမ်းမှုများအတွက် အလျဉ်းသင့်သလို ပေးအပ်သည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများ သို့မဟုတ် ပမာဏ ကန့်သတ်မှုမပါဘဲ ဗဟိုအဆင့်က ပေးအပ်သော ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေအသုံးပြုမှုများနှင့် ချိတ်ဆက်ထားသည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများပေးအပ်ခြင်းကိုမူ အားမပေးလိုပါ။ အလျဉ်းသင့်သလို ပေးအပ်သည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများသည် ပေးအပ်သူများ၏ ဦးတည်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်းသည့် တုန့်ပြန်မှုများရရှိရန် ခက်ခဲပြီး၊ ပမာဏကန့်သတ်မှုမပါဘဲ ဗဟိုအဆင့်က ပေးအပ်သော ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေ အသုံးပြုမှုများနှင့် ချိတ်ဆက်ထားသည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများ၏ သဘာဝ အရ ပေးအပ်သူအတွက် ဘဏ္ဍာငွေဆိုင်ရာအခက်အခဲများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်။ အိန္ဒိယ၊ မလေးရှား နှင့် ပါကစ္စတန်နိုင်ငံများ၌ မည်သည့်နေရာတွင် မည်သို့သုံးစွဲရမည်ကို ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်များ ထားရှိကာ ပမာဏအကန့်အသတ်ဖြင့် ပေးအပ်သော ပြည်နယ်များ၏ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုများနှင့် ချိတ်ဆက်ထားသည့် အစီအစဉ်များကို အသုံးပြုသည်။ ၁၉၉၀ နှောင်းပိုင်းနှစ်များအတွင်း ပါကစ္စတန်နိုင်ငံတွင် ပြည်နယ်အခွန် ဘဏ္ဍာငွေအတွက် ပမာဏကန့်သတ်မှုမပါဘဲ ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများ၏ ဘဏ္ဍာငွေသုံးစွဲမှုများ နှင့် ချိတ်ဆက်ထားသည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေကို ဗဟိုမှ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ခဲ့ခြင်းကြောင့် ကြီးမားသော အခက်အခဲများ ဖြစ်ပေါ်လာခဲ့သည်။ ထိုအစီအစဉ်အတွက်ချမှတ်ထားသည့် လိုက်နာရန်စည်းကမ်းများကို လိုက်နာနိုင်ခြင်းမရှိသည့်အတွက် ဗဟိုအစိုးရသည် ထိုအစီအစဉ်အား တစ်ဝက်တစ်ပျက်မှာပင် ရပ်နားခဲ့ ရသည်။

(စ) ဆင်းရဲသောဒေသများတွင် မက်ခရိုစီးပွားရေး တည်ငြိမ်မှု ဖန်တီးရန်

ပြည်နယ်များတွင် တည်ငြိမ်မှု ရှိလာစေရေးအတွက် ချမှတ်ထားသည့် ဗဟိုအစိုးရ၏ ဦးတည်ချက် များအာ ဆောင်ရွက်ရန် ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ခြင်းများကို အသုံးပြုနိုင်သည်။ ထိုရည်ရွယ်ချက် အတွက် ငွေလုံးငွေရင်းဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ခြင်းသည် သင့်လျော်ပြီး အနာဂတ်တွင် လုပ် ဆောင်ရမည့် အခြေခံအဆောက်အအုံများဆိုင်ရာ ထိန်းသိမ်းစရိတ်များအတွက် အသုံးပြုနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ငွေလုံးငွေရင်းဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေလွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ခြင်းမှ ရရှိသော အတွေ့အကြုံများအရ ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများသည် နောက်ပိုင်းတွင် အဆိုပါ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေကို အသုံးပြု၍ ထိန်းသိမ်းမှုပြုရမည့် အခြေခံအဆောက်အအုံများအား ထိန်းသိမ်းခြင်းမရှိတော့ပေ။ ထိုကဲ့သို့ဖြစ်ပေါ်ရသည့်အကြောင်းမှာ ပြည် နယ်အဆင့် အစိုးရများသည် ထိုအခြေခံ အဆောက်အအုံများ၏ အသုံးဝင်မှုအပေါ် သံသယဖြစ်လာခြင်း နှင့် ပုံမှန်ထိန်းသိမ်းမည့်နည်းလမ်းများ မရှိခြင်းတို့ကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ အခက်အခဲဖြစ်ပေါ်လာပါက လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေကို လက်ခံရရှိသည့် ပြည်နယ်အား ၎င်းရရှိသည့် ငွေလုံးငွေရင်းလွှဲပြောင်း ထောက်ပံ့ ငွေနှင့် ပမာဏ တူညီသည့် ဘဏ္ဍာငွေအားသုံးစွဲစေခြင်း၊ နိုင်ငံရေးနှင့် မူဝါဒပိုင်းဆိုင်ရာ အန္တရာယ်များအား အာမခံပေးကာ အခြေခံ အဆောက်အအုံကဏ္ဍတွင် ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၏ ပါဝင်မှုကို အားပေးခြင်း နည်းလမ်း များကို အသုံးပြု၍ ငွေလုံးငွေရင်းဖြင့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေအား သုံးစွဲမှုကို ကန့်သတ်နိုင်သည်။ စီးပွားရေး အရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲ နိုင်ငံများတွင် ငွေလုံးငွေရင်းဖြင့် ဘဏ္ဍာငွေ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့

ခြင်းအား တွင်ကျယ်စွာ အသုံးပြုကြသည်။ နိုင်ငံအများစုတွင် ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးပြု၍ ဆောင်ရွက်ရမည့် စီမံကိန်းများအတွက် ကနဦး ငွေကြေးတောင်းခံမှုများပြုလုပ်ခြင်း နှင့် တောင်းခံထားသည်များအတွက် ခွင့်ပြုချက်ပေးခြင်းတို့တွင် ရှုပ်ထွေးသောလုပ်ငန်းစဉ်များ ပါဝင်လျက်ရှိသည်။ ထိုလုပ်ငန်းစဉ်များသည် လော်ဘီလုပ်မှုများ၊ နိုင်ငံရေးဖိအားများ နှင့် ထောက်ပံ့ငွေတောင်းခံခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များ၏ လွှမ်းမိုးမှုကို ခံရပြီး၊ ဗဟိုအစိုးရ၏ ပုံရိပ်ကို ပိုမိုမြှင့်တင်ပေးနိုင်မည့် စီမံကိန်းများကိုသာ မျက်နှာသာပေးသည်။ ထိုစီမံကိန်းများတွင် နိုင်ငံသားများနှင့် ကဏ္ဍစုံမှ ပါဝင် ပတ်သတ်သူများ ပါဝင်မှုမရှိသကဲ့သို့၊ လျော်ကန်သင့်မြတ်ခြင်းမရှိသည့် ဒေသဆိုင်ရာ ပါဝင်ပတ်သတ်မှုများ၊ အကျိုးစီးပွားများ နှင့် ကြပ်မတ်ရေးလုပ်ငန်းစဉ်များကြောင့် ပျက်စီးဆုံးရှုံးဆုံးရှုံးမှု မကြာခဏဖြစ်သည်။ ငွေလုံးငွေရင်း လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေနှင့်တူညီသည့် ပမာဏကို သက်ဆိုင်ရာဒေသအား ထည့်ဝင်စေခြင်းသည် စီမံကိန်းများအား စောင့်ကြည့်ခြင်း နှင့် အကဲဖြတ်သုံးသပ်ခြင်းများပြုလုပ်သည့်အခါ အထောက်အပံ့ဖြစ်စေပြီး သက်ဆိုင်ရာဒေသ၏ ပါဝင်မှုကိုလည်း တည်ဆောက်ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

ပြည်နယ် နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်များသို့လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် အထူးကိစ္စရပ်များ

ဒေသန္တရအစိုးရများသည် လူဦးရေအရသော်လည်းကောင်း၊ အရွယ်အစား နှင့် ဧရိယာအားဖြင့် သော်လည်းကောင်း၊ ထောက်ပံ့ပေးသည့် ဝန်ဆောင်မှုအမျိုးအစား (မြို့ပြနှင့် ကျေးလက်) အရသော်လည်းကောင်း ကွဲပြားမှု ရှိကြသည့်အတွက် အထွေထွေလွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများကို ပေးအပ်သည့်အခါ အထူးစဉ်းစားရမည့် ကိစ္စရပ်များ ရှိလာပါသည်။ ဒေသန္တရအရအဆင့် အစိုးရများအား အမျိုးအစား ခွဲခြားသတ်မှတ်သည့်အခါ ၎င်းတို့၏ လူဦးရေအရွယ်အစား၊ မြူနီစီပါယ်ပုံစံ၊ မြို့ပြ/ကျေးလက် ကွာခြားမှုတို့အပေါ်မူတည်၍ ခွဲခြားသတ်မှတ်ရန် လိုအပ်ပြီး၊ ခွဲခြားသတ်မှတ်ခံရသည့် မြူနီစီပါယ် အမျိုးအစားတစ်ခုချင်းစီအတွက် သီးခြား ဖော်မြူလာ ချမှတ်သင့်ပါသည်။ ထိုဖော်မြူလာများထဲတွင် အသုံးဝင်ပြီး အသုံးများလေ့ရှိသော အစိတ်အပိုင်းအချို့မှာ မြူနီစီပါယ် တစ်ခုချင်းစီအတွက် ညီမျှစွာခွဲခြားသည့် အစိတ်အပိုင်း၊ လူတစ်ဦးချင်းစီအတွက် ညီမျှစွာ ခွဲခြားသည့် အစိတ်အပိုင်း၊ ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့် ဧရိယာအတွက် အစိတ်အပိုင်း၊ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းရည်ဆိုင်ရာ အစိတ်အပိုင်းတို့ ဖြစ်ကြသည်။ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ပေးသည့် ငွေများသည် ဝန်ဆောင်မှုများနှင့် တိုက်ရိုက်အချိုးကျကာ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စွမ်းရည်နှင့် ပြောင်းပြန် အချိုးကျသင့်သည်။

(ဃ) တာဝန်ယူမှုရှိသော ချေးငွေဈေးကွက် ရယူအသုံးပြုနိုင်ရေးအား လွယ်ကူချောမွေ့စေခြင်း

အခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ ချို့ယွင်းအားနည်းချက်များကို ဖြည့်ဆည်းဆောင်ရွက်ရန် ငွေလုံးငွေရင်း လိုအပ်မှုသည် စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွက် ကိန်းဂဏန်းအားဖြင့် လွန်စွာကြီးမားကြပြီး ၎င်းစီမံကိန်းများကို သာမန်ငွေများဖြင့်ဖြစ်စေ၊ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများဖြင့်ဖြစ်စေ လုပ်ဆောင်ခြင်းမပြုနိုင်ကြပါ။ တာဝန်ယူမှုရှိသော ချေးငွေဈေးကွက် ရယူအသုံးပြုနိုင်ရေးအား လွယ်ကူချောမွေ့စေခြင်းသည် ပြည်ထောင်စုအဆင့် နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်အစိုးရများက အသုံးပြုလေ့ရှိသည့် မိမိ အိမ်နီးချင်း၏စီးပွားရေးကို အထိနာစေသည့် မူဝါဒများကိုလည်း လျော့ချနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ချေးငွေဈေးကွက်အား ဒေသန္တရအဆင့်မှ အစိုးရများ အသုံးပြုနိုင်ရေးအတွက် ကောင်းမွန်စွာ လည်ပတ်လျက်ရှိ

သည့် ငွေကြေးဈေးကွက် လိုအပ်သကဲ့သို့ ချေးငွေကဏ္ဍတွင် ဒေသန္တရအစိုးရများသည် ယုံကြည်ထိုက်ဖွယ် ဖြစ်ရန်လည်း လိုအပ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးပြီးစက်မှုနိုင်ငံများတွင် အဆိုပါ ကြိုတင်လိုအပ်ချက်များကို အလွယ်တကူ ပင် ဖြည့်ဆည်းနိုင်သည်။ ထို့အပြင် စက်မှုဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများတွင် ချေးငွေကဏ္ဍအပြင် အထက်အဆင့်ရှိ အစိုးရများက ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများအား ကူညီထောက်ပံ့ပေးသည် အလေ့ အထသည် ကောင်းစွာ ဖွံ့ဖြိုးပြီးဖြစ်သည်။

ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်မူ ရေရှည်ချေးငွေကဏ္ဍရှိ ဖွံ့ဖြိုးမှု အားမကောင်းသေးသည့် ဈေးကွက် နှင့် မြူနီစီပါယ်အဆင့် အစိုးရများ၏ ချေးငွေဆိုင်ရာ ယုံကြည်ရမှုတွင် အားနည်းခြင်းများရှိသည့်အတွက် မြူနီစီပါယ်အဆင့် ချေးငွေရယူနိုင်ရန် အကန့်အသတ်များစွာ ရှိနေပေသည်။ မည်သို့ပင်ဆိုစေကာမူ ဗဟို အဆင့်အစိုးရများ၏ မူဝါဒများက လွှမ်းမိုးနေသည့်အတွက် ဗဟိုအဆင့် ထိန်းချုပ်မှုကဏ္ဍသည်သာလျှင် အရေးပါနေပြီး အကျိုးဆက်အနေဖြင့် ချေးငွေများရယူခြင်းဆိုင်ရာ အထောက်အကူပြုမှုတွင် အရေးတယူ မရှိကြပေ။ အာဂျင်တီးနား၊ ဘိုလီဗီယာ၊ ဘရာဇီး၊ ချီလီ နှင့် ကိုလံဘီယာ နိုင်ငံများ၌ ပြည်တွင်းချေးငွေများ ရယူရန် ဆောင်ရွက်သည့်အခါ သမဝါယပုံစံဖြင့် ထိန်းချုပ်ထားပြီး၊ ပြည်ပမှချေးငွေများရယူသည့်အခါတွင် စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ထိန်းချုပ်မှုများ ရှိနေသည်။ အီသီယိုးပီးယား၊ အိန္ဒိယ၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ကိုရီးယား၊ မက္ကဆီကို နှင့် ပီရူးနိုင်ငံများတွင် ပြည်တွင်း ချေးငွေများအတွက် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ထိန်းချုပ်မှုများရှိနေသည်။ အိန္ဒိယ၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ ကိုရီးယား နှင့် ပီရူးနိုင်ငံများတွင် ပြည်ပချေးငွေများအတွက် စီမံအုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ ထိန်းချုပ်မှုများ ရှိနေသည်။ ထိုင်း၊ ပါကစ္စတန်၊ အာမေရိကန်၊ ချက်ဂီပတ်ဗလစ်၊ ကာဇက်စတန်၊ ကာရစ်စ် ရီပတ်ဗလစ်၊ လစ်သူယေးနီးယား၊ ပိုလန်၊ ရုရှား နှင့် ဆလိုဗေးနီးယားနိုင်ငံများတွင် ပြည်ပချေးငွေကို တားမြစ်ထားသည်။ အီသီယိုးပီးယား၊ မက္ကစီကို နှင့် ထိုင်းနိုင်ငံများတွင် ပြည်တွင်းချေးငွေကို တားမြစ် ထားသည်။ (ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ ၁၉၉၉/၂၀၀၀ နှင့် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၊ ၂၀၀၁)။ တောင်အာဖရိက နှင့် ဟန်ဂေရီနိုင်ငံ များမှလွဲ၍ စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် ပြည်နယ် နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် ဒေဝါလီခံမှုများအတွက် ဥပဒေမူဘောင်များ ပြဌာန်းမထားကြပေ။ အထူးဖွဲ့စည်းထားသည့် အဖွဲ့အစည်း များမှတစ်ဆင့် ဥပဒေမူဘောင်ဆိုင်ရာ အထောက်အပံ့များ ရရှိခြင်း၊ မြူနီစီပါယ်အဆင့်အနေဖြင့် ချေးငွေ ရယူရန် ဗဟို၏အာမခံမှုမှတစ်ဆင့်ကျော်လွှားကာ ရယူခြင်းများကို နိုင်ငံအနည်းငယ်တွင်သာ တွေ့ရသည်။ ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးပြု၍ ဆောင်ရွက်ရသည့် စီမံကိန်းများအတွက် ပြည်နယ်အဆင့် နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် ဆိုင်ရာ အစိုးရများ၏ရွေးချယ်စရာများမှာ အတော်ပင် အကန့်အသတ်ရှိပြီး၊ ရွေးချယ်နိုင်သည့် လမ်း ကြောင်းများသည်လည်း အဆိုပါ အသုံးစရိတ်ပုံစံအတွက် ရေရှည်ဖွံ့ဖြိုးရန် အထောက်အကူပြုနိုင်သည့် အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ ဝန်းကျင်ကောင်းတစ်ခုကိုလည်း ဖန်တီးမပေးနိုင်ပေ။ ထိုသို့ဖြစ်ခြင်းမှာ မက်ဆီ စီးပွားရေး မတည်ငြိမ်မှု နှင့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စည်းဘောင်များ ကင်းမဲ့မှု၊ စည်းကမ်း သတ်မှတ် ကြပ်မတ် ပေးမည့်မူဘောင်များ အဖွဲ့အစည်းများ ကင်းမဲ့မှုတို့သည် ငွေကြေးနှင့် ရင်းမြစ်ဆိုင်ရာ ဈေးကွက်များကို ကြန့်ကြာစေသောကြောင့်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ပြည်နယ်သို့မဟုတ် ဒေသန္တရအဆင့်ရှိ ဘဏ္ဍာငွေဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်သည် အခွန်ကဏ္ဍအား ဗဟိုမှချုပ်ကိုင်ထားသည့်အတွက် အကန့်အသတ် ရှိသည်။ ဒေသန္တရအစိုးရများ အသုံးပြုနိုင်မည့် အကန့်အသတ်ရှိသော ချေးငွေဈေးကွက် တစ်ခုဆီသို့ ကူးပြောင်းရန် ပထမအဆင့်မှာ ဈေးကွက်အခြေပြုမူဝါဒများအရ လည်ပတ်လုပ်ဆောင်သည့် မြူနီစီပါယ်အဆင့် ငွေကြေး

ကော်ပိုရေးရှင်းများ တည်ထောင်ရန်ဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် အဆိုပါ ချေးငွေများ ချေးယူသည့်အခါ အထောက်အပံ့ပြုနိုင်ရန်အတွက် မြူနီစီပါယ်အဆင့် နှုန်းထားသတ်မှတ်သည့်အေဂျင်စီများ ဖွဲ့ဖွဲ့လာစေရေး အားပေးရန်ဖြစ်သည်။ ပြည်နယ်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများအနေဖြင့် လိုအပ်သည့် ချေးငွေများ ချေးယူ သည့်အခါ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော စွန့်စားရမှုများနှင့် အကျိုးရလဒ်များကို အတူတကွ ဝေမျှခြင်းဖြင့် ပုဂ္ဂလိက ကဏ္ဍမှ ၎င်းတို့အပေါ် ငွေချေးရာတွင် ယုံကြည်မှုရှိလာစေရန်အတွက် အခွန်ဆိုင်ရာဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချ ပေးရန်လည်း အရေးကြီးသည်။

(င) ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများအား ကြပ်မတ်ခြင်း-စည်းဘောင်သတ်မှတ်မှုများအောက်မှ လွတ်လပ်မှု နှင့် တာဝန်ယူမှုများ

ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများအား စောင့်ကြည့်ခြင်းနှင့် ကြပ်မတ်ခြင်းတို့မှာ ဖက်ဒရယ်စနစ် ကျင့်သုံး သည့်နိုင်ငံများ နှင့် တစ်ပြည်ထောင်စနစ် ကျင့်သုံးသည့် နိုင်ငံများတွင် အလေးထား ဆောင်ရွက်ရမည့် ကဏ္ဍတစ်ခုပင်ဖြစ်သည်။ ဥပမာ တောင်အာဖရိက နိုင်ငံ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အက်ဥပဒေ ၁၉၉၆ ၏ (အခန်း ၁၃၉ ပုဒ်မ ၁ ပုဒ်မခွဲ ၁) တွင် ဖော်ပြထားချက်အရ (၁) ဝန်ဆောင်မှုများတွင် နိုင်ငံတော် အဆင့်သတ်မှတ်ထားသည့် အနိမ့်ဆုံးစံသတ်မှတ်ချက် သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်အဆင့် စံသတ်မှတ်ချက်များ အား လိုက်နာရန် ပျက်ကွက်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ (၂) အခြားသော မြူနီစီပါယ်ဧရိယာ သို့မဟုတ် နိုင်ငံတော်တစ်ခုလုံး၏ အကျိုးစီးပွားတို့အပေါ် ထိခိုက်နစ်နာစေရန် ဆောင်ရွက်သည့် လုပ်ဆောင်ချက်များ ကိုတားမြစ်ရန် ပျက်ကွက်ခဲ့လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ (၃) စီးပွားရေးအရ တစ်စည်းတစ်လုံးတည်းဖြစ်စေမှု ကို ထိန်းသိမ်းခြင်းမပြုနိုင်လျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ဒေသန္တရအစိုးရများကို ဖျက်သိမ်းနိုင်သည်။ ထို့ပြင် အခန်း ၂၂၇ ပုဒ်မ ၂ အရ အခွန်ဆိုင်ရာ သတ်မှတ်ပြဌာန်းချက်များအား လိုက်နာခြင်းမရှိခဲ့လျှင် အခွန်မှရရှိ သော ဘဏ္ဍာငွေများ မျှဝေခြင်း နှင့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ခြင်းများကို ရပ်ဆိုင်းနိုင်သည်။ အဆိုပါ ပြဌာန်း ချက်များနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ တာဝန်ဝတ္တရားများကို လုပ်ဆောင်နိုင်မှုရှိမရှိ စစ်ဆေးရန်အတွက် ပြည်နယ်အဆင့် နှင့် နိုင်ငံတော်အဆင့်တို့တွင် တိကျခိုင်မာပြီး အာဏာသက်ရောက်မှု အားကောင်းသည့် စစ်ဆေးအကဲဖြတ်ခြင်း စွမ်းရည်များ လိုအပ်သည်။ အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် ကြပ်မတ်ထိန်းကျောင်းခြင်းကို အထောက်အပံ့ဖြစ်စေမည့်နည်းလမ်းများတွင် ပါဝင်သည်တို့မှာ အသုံးစရိတ် အသုံးပြုခြင်း နှင့် အကြွေးရယူခြင်းများ နှင့် စပ်လျဉ်းသည့် စီမံခန့်ခွဲမှုများအတွက် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ၊ ဒေသန္တရအစိုးရများအတွက် နှစ်စဉ်လုပ်ဆောင်ပေးမည့် စီးပွားရေးကော်ပိုရိတ် စာရင်းစစ်များ ထားရှိစေခြင်း၊ ဘုံအသုံးပြုသည့် တိုင်းတာမှုနည်းလမ်းကို အသုံးပြု၍ ဘဏ္ဍာရေး စွမ်းဆောင် ရည်ကို တိုင်းတာခြင်း၊ (မြူနီစီပါယ်အဆင့်အား အကဲဖြတ် တိုင်းတာသည့်အခါ တစ်ပြေးညီဖြစ်စေခြင်းကို ဆိုလိုသည်။)၊ ပြည်နယ်မှ ဒေသန္တရအဆင့်သို့ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့သည့်အခါ စီမံကိန်းအခြေပြု လွှဲပြောင်း ထောက်ပံ့ငွေများထက် ဖော်မြူလာဖြင့် တွက်ချက်ထောက်ပံ့သည့် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများအပေါ်တွင် ပိုမိုအာရုံစိုက် ဆောင်ရွက်စေခြင်း၊ ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှုများပေးရာတွင် အစိုးရ-ပုဂ္ဂလိက-အရပ်ဖက် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြားရှိ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုကို ပိုမိုအားကောင်းစေခြင်း၊ ဝန်ဆောင်မှုများ၏ အဆင့်အတန်း၊

နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများ၏ ကျေနပ်မှုတို့အပေါ် ကောက်ယူထားသည့် စစ်တမ်းကောက်ယူမှုများ၊ နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားများ၏ ကျေနပ်မှု၊ ဝန်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ ထုတ်လုပ်နိုင်မှုများ၊ ရလဒ်များအပေါ်တွင်အခြေခံ၍ ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ စွမ်းဆောင်မှုအပိုင်းကို အမှတ်ပေးသည့် စနစ်တို့ဖြစ်ကြသည်။

စီးပွားရေးအရဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် ဒေသန္တရအစိုးရများအား ကြပ်မတ် ထိန်းကျောင်းသည့်အခါ လုပ်ငန်းစဉ်များ နှင့် လုပ်ဆောင်မှုများကို ထိန်းချုပ်ခြင်းမှတစ်ဆင့် ဆောင်ရွက်လေ့ ရှိသည်။ ထိုကဲ့သို့ ထိန်းချုပ်ခြင်းများသည် နိုင်ငံတော်အဆင့် ဦးတည်ချက်များ တိုးတက်မလာစေသော် လည်း ဒေသန္တရအဆင့် လွတ်လပ်မှုကို ထိခိုက်စေသည်။ ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူး ပြောင်းဆဲနိုင်ငံများ၌ ဗဟိုအဆင့် အစိုးရများသည် ပြည်နယ်အဆင့် အသုံးစရိတ်များအပေါ် ၂၅ ရာခိုင်နှုန်း ခန့် ထိန်းချုပ်ထားသည်ကို တွေ့ရပြီး ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်မူ တစ်ဝက်နီးပါးမျှ ထိန်းချုပ်ထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ (ပုံ ၈ တွင်ရှု)။ ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှုများပေးရာတွင် ပြည်သူအပေါ်တာဝန်ခံ၍ ဆောင်ရွက်စေသော ဒေသန္တရဆိုင်ရာလွတ်လပ်မှုသည် ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများကို ကြပ်မတ် ထိန်းကျောင်းသည့်အခါ ပိုမိုကောင်းမွန်သော ရွေးချယ်စရာတစ်ခု ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများအား သက်ဆိုင်ရာဒေသအသီးသီးရှိ ပြည်သူများထံမှ ဘဏ္ဍာငွေများ ရရှိရန် ဆောင်ရွက်သည့် အခါ လွတ်လပ်မှုရှိစေရမည်ဖြစ်ပြီး ၎င်းတို့လိုအပ်သလို အသုံးပြုစေရမည်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ဝန်ထမ်းများ ရွေးချယ် ခန့်ထားသည့်အခါတွင်လည်း ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများ နှစ်သက်သလိုခန့်ထားခြင်း၊ အနားပေး ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် လိုအပ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ ၆ နိုင်ငံရှိ အများ ပြည်သူဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်း ၂၉ ခုကို လေ့လာရာတွင် Grindle (1999) ၏ တွေ့ရှိချက်မှာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းဖြစ်စဉ်သည် ဖော်ပြပါ ဒေသန္တရအဆင့် လွတ်လပ်မှုနှင့် ကြပ်မတ်ထိန်းသိမ်းမှုတို့နှင့် ကိုက်ညီမှုရှိသွားသည့်အခါ အစိုးရများသည် ကောင်းမွန်စွာ လည်ပတ်လုပ်ဆောင်နိုင်သူများဖြစ်လာကြသည်။ ၎င်းစွမ်းဆောင်ရည်များတွင် စွမ်းဆောင် ရည်မြင့်မားလာခြင်း၊ လုပ်ဆောင်ရမည့် အလုပ်များ ပြီးမြောက်အောင် လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်း၊ လုပ်ငန်းဆောင် ရွက်ရာတွင် နှိုးကြားတက်ကြွစွာ လုပ်ဆောင်ခြင်း၊ ထိရောက်မှုရှိစွာ လုပ်ဆောင်ခြင်း တို့ပါဝင်သည်။

အချို့အစိုးရများ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုကိုလျှော့ချရန် ကြံဆထားသည့်နည်းလမ်းတစ်ရပ်မှာ စွမ်းဆောင် ရည်ကို မထိခိုက်စေပဲ ရလဒ်ကိုအသားပေးသည့်တာဝန်ခံမှုမျိုးကို အထက်အစိုးရတစ်ရပ်မှ အောက်ခြေ အစိုးရအဆင့်ဆင့်သို့ ချပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဘရာဇီးနိုင်ငံမှ ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှုပုံစံမှာ ဤဗဟိုချုပ် ကိုင်မှု လျှော့ချခြင်းပုံစံ၏ ကောင်းမွန်သောဥပမာတစ်ရပ်ဖြစ်ပါသည်။ ရလဒ်ဖြင့်တိုင်းတာသည့် သဘောတူ ညီမှုများကို ဗဟိုအစိုးရ (ငွေကြေးထောက်ပံ့သူ) နှင့် ဒေသန္တရဆေးခန်းများ (ဝန်ဆောင်မှုပေးသူ) တို့ အကြားတွင် ချုပ်ဆိုထားခြင်းဖြင့် မတူညီသောအုပ်ချုပ်မှုအဆင့်များတွင် တာဝန်ခံမှုကို ဘက်လိုက်မှုကင်း စေရန် ဆောင်ရွက်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤစာချုပ်စနစ်သည် ဗဟိုမှအာဏာခွဲဝေပေးသည့် အခြားသော စနစ်များနှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင် ဒေသန္တရအစိုးရများကို ပိုမိုလုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိစေပါသည်။ ရလဒ်များအပေါ်တွင် မိမိတို့ကိုယ်တိုင် တာဝန်ခံရပြီး လုပ်ငန်းစဉ်ကိုမူ ကန့်သတ်ထားခြင်းမရှိပါ။ ဘော်လီဗီးယားမှ “စောင့်ကြည့် ရေးကော်မတီ” များမှာလည်း အထက်ဖော်ပြပါသဘောတရားအရ ဖန်တီးထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထိုစောင့် ကြည့်ရေးကော်မတီများသည် အရပ်ဘက်လူ့အဖွဲ့အစည်းများမှ ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားပြီး

ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်များကို စဉ်ဆက်မပြတ်အကဲဖြတ်နေရပါသည်။ ထို့အပြင် ပြည်သူ တို့အတွက် ဝန်ဆောင်မှုများကို စိတ်ကျေနပ်လောက်အောင် ပေးနိုင်၊ မပေးနိုင်အထိပါ စစ်ဆေးပြီး တွေ့ရှိချက်များကို ဗဟိုအာဏာပိုင်များ ထံသို့ သတင်းပို့ပေးပါသည်။

(စ) မျှတသော ခွဲဝေမှု - အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ စဉ်းစားရန်ရှိသည်များ

မျှတသော ဖက်ဒရယ်မှုများသည် ဗဟိုမှအာဏာခွဲဝေပေးသော အုပ်ချုပ်မှုအတွက် လိုအပ်သော အခြေခံအကြောင်းတရားတစ်ခုဖြစ်သော်လည်း ၎င်းတစ်ခုတည်းဖြင့်လုံလောက်မှုမရှိချေ။ ထုံးတမ်းစဉ်လာ အင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် ထုံးတမ်းစဉ်လာမဟုတ်သော အင်စတီကျူးရှင်းများ တွဲဖက်ညီညီ ချိတ်ဆက်မိရန် လိုအပ်ပြီး ပါဝင်ပတ်သက်သူအားလုံး ဤစည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကိုလိုက်နာရမည်ဟူ၍ သိရှိထားရမည်ဖြစ်ပြီး မလိုက်နာပါက ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သောအကျိုးသက်ရောက်မှုများသည်လည်း ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုရှိရမည်။ အင်စတီကျူးရှင်းနှင့်ပတ်သက်သည့် စဉ်းစားဖွယ်ရာများကို အောက်တွင်ဆွေးနွေးထားသည်။

အင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် ဗဟိုနှင့်ဒေသန္တရအစိုးရကြား ချိတ်ဆက်မှုလုပ်ငန်းစဉ်များ

ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများအနေဖြင့် ဗဟိုနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရအကြား ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်ရန်အတွက် ထုံးတမ်းစဉ်လာ အင်စတီကျူးရှင်းများကော၊ ထုံးတမ်းစဉ်လာမဟုတ်သည့် နားလည်မှု အင်စတီကျူးရှင်းများကိုပါ နှစ်ခုစလုံး လိုအပ်သည်။ အချို့နိုင်ငံများတွင် ဗဟိုနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရအကြားတွင် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည့် ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် ဗဟိုနှင့် ဒေသအစိုးရများ တာဝန်ဝတ္တရားများကို ရှင်းလင်းစွာခွဲခြားထားသည်။ သြစတြေးလျ၊ ကနေဒါ၊ အိန္ဒိယနှင့် ပါကစ္စတန်ရှိ ကိတ်မုန့်အလွှာကဲ့သို့ ဖက်ဒရယ်စနစ် နှင့် ဌာနဆိုင်ရာအရာရှိများ နှင့် ဝန်ကြီးများ နှစ်လွှာပေါင်း တွေ့ဆုံဆွေးနွေးသည့် အုပ်ချုပ်ရေးဖက်ဒရယ်စနစ် အစရှိသဖြင့် ဥပမာများရှိသည်။

အချို့နိုင်ငံများတွင် (ဥပမာ - ဂျာမနီနှင့် တောင်အာဖရိက) အတူတကွပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သော လုပ်ငန်း တာဝန်များကို ပိုမိုတန်ဖိုးထားလေ့ရှိသည်။ အဆိုပါနိုင်ငံများတွင် အထက်လွှတ်တော်သည် ဗဟိုနှင့် ဒေသန္တရအစိုးရကြား ချိတ်ဆက်ဆောင်ရွက်မှုအတွက် အဓိကကျသော အခန်းကဏ္ဍမှ ပါဝင်ညှိနှိုင်းပေးသည်။ အမေရိကန်နှင့်ဘရာဇီးတို့ကဲ့သို့သော ကိတ်မုန့်လွှာဖက်ဒရယ်စနစ်ကိုကျင့်သုံးသည့် တာဝန်ဝတ္တရားများ ရောပြွန်းနေသောနိုင်ငံများတွင် ပြည်နယ်လွှတ်တော်များနှင့် ပြည်နယ်အသီးသီးကြားရှိ ဆက်ဆံရေးသည် ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးကို တာဝန်ယူသည်။ တရုတ်ပြည်သူ့သမ္မတနိုင်ငံသည် တစ်သွေးတစ်သံ တစ်မိန့် နိုင်ငံတော်ဟူသော်ငြားလည်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေး အတွက်ထည့်သွင်းစဉ်းစားရသဖြင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို တည်ဆောက်ရသည်ဖြစ်ရာ သက်ဆိုင်ရာ ဒေသန္တရ ကွန်မြူနစ်ပါတီခေါင်းဆောင်များသည် နိုင်ငံတော်ကောင်စီ အပေါ်တွင် သင့်တင့်သလောက် ပြန်လည်လွှမ်းမိုးနိုင်စွမ်းရှိသည်။

အခြေခံဥပဒေပုဒ်မများက ဗဟိုနှင့်ဒေသန္တရအစိုးရကြား ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုကို ညွှန်ကြားထားသည်လည်း ရှိသည်။ အချို့ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံများတွင် အခြေခံဥပဒေအရ ဥပဒေအားလုံး၏ အဆုံးစွန်သော အာဏာသည် ပြည်သူလူထုတွင်ရှိသည်ဟု ပြဌာန်းထားသည်။ ဥပမာ - ကနေဒါဥပဒေအားလုံးသည် ကနေဒါ လူ့အခွင့်အရေးစာတမ်းနှင့် ကိုက်ညီမှုရှိရမည်ဟု ဆိုသည်။ ဆွစ်ဇာလန်နိုင်ငံတွင် အဓိကဥပဒေများ ပြောင်းလဲမှုအတွက် ပြည်သူ့ဆန္ဒခံယူပွဲများဖြင့် အဆုံးအဖြတ်ပေးရမည်ဟုဆိုသည်။ ဆွစ်ဇာလန်အနေဖြင့် အုပ်ချုပ်မှုနယ်မြေတစ်ခုအတွင်း လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို အများသဘောတူဆုံးဖြတ်ချက်ဖြင့် ချမှတ် တတ်သည့် အလေ့အထမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာ ကြာမြင့်ခဲ့ပြီဖြစ်သည်။

ဘဏ္ဍာရေးဆက်သွယ်မှုဆိုင်ရာ အင်စတီကျူးရှင်း အစီအမံများ

ဗဟိုနှင့်ဒေသန္တရအစိုးရအများအပြား ဘဏ္ဍာရေးဆက်သွယ်မှုများ (အထူးသဖြင့် လွှဲပြောင်း ထောက်ပံ့ငွေများ grants) ကို တစ်စုံတစ်ဦးမှ ဆုံးဖြတ်ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ဖြေရှင်းမှုနည်းလမ်း ၅ မျိုး ခန့်ရှိသည်။ ပထမအနေဖြင့် ဗဟိုအစိုးရ မှ သီးသန့်ဆုံးဖြတ်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဤနည်းလမ်းမှာ ဖက်ဒရယ် စနစ်နှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ပြီး နိုင်ငံတော်တော်များများတွင် လက်ခံခြင်းမရှိချေ။ ဒုတိယအနေဖြင့်မူ အနည်း ငယ်လွတ်လပ်ခွင့်ရှိသော လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေ ကော်မရှင်တစ်ခုထူထောင်ပြီး ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုများကို ဆောင်ရွက်စေခြင်းဖြစ်သည်။ သြစတြေးလျ၊ အိန္ဒိယနှင့် တောင်အာဖရိကနိုင်ငံများတွင် ကျင့်သုံးခဲ့သည်။ ဤဒုတိယနည်းလမ်း၏ အားနည်းချက်မှာ လက်တွေ့ဆန်သော ဖြေရှင်းချက်များထက် စိတ်ကူးယဉ် ဆန်သော ဖြေရှင်းမှုများအပေါ်တွင် အားသာသွားလေ့ရှိပြီး နိုင်ငံရေးအရ အကောင်အထည်ဖော်ရန်ခက်ခဲ သော အကြံဉာဏ်များသာ ထွက်ပေါ်လာလေ့ရှိပါသည်။ တတိယနည်းလမ်းမှာမူ ဗဟိုနှင့်ပြည်နယ် ကော်မတီများဖွဲ့စည်း၍ ဆွေးနွေးကြရန်ဖြစ်ပြီး ကနေဒါတွင် လက်တွေ့ကျင့်သုံးနေသည်။ စတုတ္ထနည်း လမ်းမှာ ပါကစ္စတန်ဘဏ္ဍာရေးကော်မရှင်ကဲ့သို့သော ဗဟိုနှင့် ဒေသန္တရဥပဒေပြုအဖွဲ့အစည်းများပါဝင်သည့် ပေါင်းစပ်ကော်မရှင်တစ်ခုဖွဲ့ရန်ဖြစ်ပါသည်။ ပဉ္စမမြောက်နည်းလမ်းမှာမူ ဗဟိုနှင့်ဒေသန္တရ ရောယှက်သော ဥပဒေပြုမဏ္ဍိုင် တစ်ရပ်ဖွဲ့စည်းရန်ဖြစ်ပြီး ဂျာမနီနိုင်ငံ၏ အထက်လွှတ်တော်ကို နမူနာယူနိုင်ပါသည်။ နောက်ဆုံးဖော်ပြသော နည်းလမ်းသုံးမျိုးသည် ပါဝင်ပတ်သက်နေသော အုပ်ချုပ်ရေးစီရင်စုများမှ အကြံပြု ချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားထားသောကြောင့် လက်တွေ့ကျပြီး လုပ်ဆောင်ရလွယ်ကူသည့် အဖြေများ ရရှိစေပါသည်။

တာဝန်ခံမှု အင်စတီကျူးရှင်းများ

တာဝန်ခံမှု အင်စတီကျူးရှင်းများသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချခြင်း၏ အရေးပါသော သော့ချက်ပင် ဖြစ်သည်။ ၎င်းအင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများမှာ ပြည်သူများ၏အသံနှင့် ပြည်သူများပါဝင် ပတ်သက်ခွင့်ကို လေးစားသော လူမှုရေးအရင်းအမြစ်၊ လူထုသဘောထားတူညီမှု၊ ခိုးယူမည့်အစား အခွန် ကောက်ခံသည့် ဒေသခံစားပြတစ်ယောက်ကဲ့သို့သော တာဝန်ခံမှု၊ တရားရေးကဏ္ဍ၏တာဝန်ခံမှု နှင့် အထက်မှအောက်နှင့် အဆင့်ချင်းတန်းတူတာဝန်ခံမှု တို့ဖြစ်သည်။ ပြည်သူ၏အသံနှင့် ပါဝင်ပတ်သက်မှု

တို့သည် ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်များ၏ တာဝန်ခံမှုအတွက် အရေးပါသော အင်စတီကျူးရှင်းများ ဖြစ်ပေသည်။ လက်တင်အမေရိကနိုင်ငံများမှ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချရေးအစီအစဉ်များ၏ အောင်မြင်မှုများ ကို ပြန်လည်ဆန်းစစ်ကြည့်လျှင် ၁၉၈၀ ခုနှစ်များမှ အစပျိုးလာသော ဒီမိုကရက်တစ်အလေ့အထများဆီသို့ အခြေခံထားသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ ဖိလစ်ပိုင်တွင် လတ်တလောပြဌာန်းလိုက်သော ဒေသန္တရဥပဒေများ၌ ဒေသန္တရအစိုးရများကို အားဖြည့်ထားသကဲ့သို့ ပုံမှန်ရွေးကောက်ပွဲများကိုလည်း ဖန်တီးပေးထားပြီး ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်များကို အယုံအကြည်မရှိအဆိုတင်သွင်းကာ ဖြုတ်ချနိုင်အောင်လည်း ဖန်တီး ပေးထားပါသည်။ ပြည်သူလူထုပူးပေါင်းပါဝင်မှုသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ အချို့သော အစဉ်အလာကြီးမား သော လူမှုအဖွဲ့အစည်းများ (ဥပမာ - ဗြိတိသျှမဝင်မီ ပန်ချာရတ်ဒေသ၊ အိန္ဒိယ) တွင်အတည်တကျရှိနေ ပြီးသားဖြစ်ပါသည်။ ဗြိတိသျှအုပ်ချုပ်မှုကြောင့်ဖြစ်စေ၊ ဗဟိုမှချုပ်ကိုင်သော အစိုးရယန္တရားများပေါ်ထွန်းလာ ၍ဖြစ်စေ ထိုပြည်သူပါဝင်မှု အင်စတီကျူးရှင်းများမှာ ပျက်သုန်းသွားကြရပါသည်။ တရားဝင်အစိုးရအုပ်ချုပ်မှု စနစ်ပါ ကွယ်ပျောက်သွားသည့်အခါ ရရှိလာသောအကျိုးဆက်မှာ အခွင့်အရေးဝါဒီများနှင့် မယုံသင်္ကာခြင်း များ ကြီးထွားလာခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အာဖရိကနှင့်တောင်အာရှဖွံ့ဖြိုးရေးများ မအောင်မြင်ခြင်းမှာ ဤအဓိက ကျသော အင်စတီကျူးရှင်းအထောက်အပံ့မရှိသောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။

လူထု၏ စီးပွားရေးနှင့် နိုင်ငံရေးရပိုင်ခွင့်များအပေါ် တူညီသော သဘောထားအမြင်ရှိခြင်းသည် တာဝန်ခံမှု အင်စတီကျူးရှင်းတစ်ရပ် ဖြစ်ပါသည်။ ဤသဘောထားတူညီမှုသည် တရားဝင် အင်စတီကျူး ရှင်း မဟုတ်သော်ငြားလည်း လူများစုအနေဖြင့် တူညီသောသဘောထားတစ်ခုရှိနေသ၍ အစိုးရအတွက် အကန့်အသတ်များ ဖြစ်စေနိုင်သည်သာမက အစိုးရအား ထောက်ခံမှုရရှိသိမ်းခြင်းဖြင့်လည်း ဖိအားပေးနိုင် သောကြောင့် အလုပ်ဖြစ်သော အင်စတီကျူးရှင်းတစ်ခုပင်ဖြစ်ပါသည်။ ဒေသခံစားပြု၏ ရေရှည်တည်တံ့စေ လိုသောဗီဇသည် တာဝန်ခံမှုကိုဖြစ်စေသော အင်စတီကျူးရှင်း နောက်တစ်ခုဖြစ်ပါသည်။ ဒေသခံစားပြု အနေဖြင့် သူ၏အာဏာကို ဆွဲကိုင်နေသေးသ၍ ပြည်သူများ၏ လူနေမှုဘဝနှင့် စီးပွားရေးတိုးတက်မှုကို လိုလားမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဤအကြောင်းအရာကို အကျယ်တဝင့်ရှင်းပြရမည်ဆိုလျှင် အချို့သော အာရှကျား များ ၏အောင်မြင်မှုနှင့် အချို့သော တောင်အာရှ၊ အရှေ့တောင်အာရှနိုင်ငံများ၏ ကျရှုံးမှုများကို နှိုင်းယှဉ်ပြ ရမည်ဖြစ်သည်။ ကျရှုံးသောနိုင်ငံများကို “ရွေ့လျားစားပြ” များက ကြီးစိုးကြပြီး ၎င်းတို့စိတ်ဝင်စားကြသည် မှာ ၎င်းတို့၏ နိုင်ငံခြားဘဏ်အကောင့်များ ကြီးထွားလာရေးဖြစ်ပြီး အခြားနိုင်ငံတွင် သက်တောင့်သက်သာ နေနိုင်ရေးပင်ဖြစ်ပါသည်။

တရားရေးကဏ္ဍ၏ တာဝန်ခံမှုမှာ ပြည်သူလူထုအပေါ်တွင် ကတိကဝတ်ပြုရာ၌ ပိုမိုအကျိုးပြုစေနိုင် ပါသည်။ အထူးသဖြင့် မူပိုင်ခွင့်များ၊ ကော်ပိုရိတ် ပိုင်ဆိုင်မှုများ၊ ဒေဝါလီခံမှု၊ ဘဏ္ဍာရေးစာရင်းကိုင်စနစ် အစရှိသဖြင့် အရာရာအားနည်းနေသော အသွင်ကူးပြောင်းဆဲဈေးကွက်များအတွက် လွန်စွာအထောက် အကူပြုပါသည်။ စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသောအချက်မှာ ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ်တွင် တရားရေးကဏ္ဍ၏ တာဝန်ခံမှုမှာ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဥပဒေပြုရေးကို ခွဲခြားထားသော သမ္မတအုပ်ချုပ်ရေးစနစ်ထက် အကောင် အထည်ဖော်ရခက်ပါသည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီစနစ်တွင် အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်သည် ဥပဒေများကို ပြင်ဆင်ခြင်းဖြင့် တရားစီရင်ရေးကဏ္ဍကို စွက်ဖက်နိုင်သောကြောင့်ဖြစ်ပါသည်။ ပါကစ္စတန်

နိုင်ငံတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချသည့် အခြေခံဥပဒေကို အားနည်းအောင်ပြုလုပ်ခံခဲ့ရသည့် သာဓကရှိပါသည်။ ဗြိတိသျှပုံစံ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းစနစ်ကို ကျင့်သုံးခဲ့သည့် ပါကစ္စတန်နှင့် အိန္ဒိယကဲ့သို့ နိုင်ငံများတွင် ဒေသဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေး ကော်မရှင်များက အုပ်ချုပ်ရေး၊ ဥပဒေပြုရေး၊ တရားစီရင်ရေး အာဏာသုံးရပ်ကို တစ်ပေါင်းတည်း ကိုင်တွယ်လေ့ရှိရာ တရားရေးကဏ္ဍ၏ တာဝန်ခံနိုင်မှုကို ချညှန့်စေပါသည်။ ထိုကဲ့သို့ သောအခြေအနေမျိုးသည် အာဏာကိုအလွဲသုံးစားလုပ်ရန်အတွက် အခွင့်အလမ်း ဖွင့်ပေးထားသကဲ့သို့ပင် ဖြစ်နေပါသည်။ ဥပဒေပြုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာသည် အာဏာပိုင်တစ်ရပ်အောက်တွင် ရောက်နေပါက လွတ်လပ်မှုမရှိနိုင်၊ လွတ်လပ်မှုသည်လည်း ဥပဒေပြုရေးနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးအာဏာကို မခွဲခြားနိုင်သ၍ မရပ်တည်နိုင်ဟု အဆိုပြုပါသည်။

အစဉ်အလာအရ ရှိနေသော တာဝန်ခံမှု လမ်းကြောင်းများ

စီးပွားရေးအရဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် အားနည်းနေသည့် ယန္တရားများ ဖြစ်သည့် စာရင်းစစ်ခြင်း၊ စစ်ဆေးခြင်း နှင့် ထိန်းချုပ်ခြင်းဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များကို အားကောင်းစေသင့်သည်။ စာရင်းစစ်ချုပ်အား ၎င်း၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်တာဝန်ကို ဆောင်ရွက်ရာတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာ ပိုမိုပေးအပ်သင့်ပြီး လွတ်လပ်စွာ ဆောင်ရွက်စေရမည်ဖြစ်သည်။ တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ ဗဟိုအဆင့် မူဝါဒချမှတ်ခြင်းဖြစ်စဉ်တွင် ပါဝင်လျက်ရှိသည့် အကန့်အသတ်များကိုလည်း လျော့ပေါ့ပေးရမည်ဖြစ်သည်။ ဗဟိုအဆင့်မှ မူဝါဒချမှတ်ရေးဆွဲခြင်းသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုဆီသို့ ဦးတည်သွားပြီး ဒေသန္တရအဆင့်များရှိ ပြုလွယ်ပြင်လွယ်ဖြစ်မှု၊ တီထွင်ကြံဆနိုင်မှုနှင့် လွတ်လပ်မှုတို့ကို လျော့ချနိုင်သကဲ့သို့ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍရှိ လုပ်ငန်းများကိုလည်း နှောင့်နှေးစေနိုင်သည်။

၅။ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်း ဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်အား စီမံအုပ်ချုပ်မှုဝန်းကျင်နှင့် ချိန်ညှိခြင်း

စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် ဒေသန္တရအဆင့်ရှိ အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာ အရည်အသွေးမှာ အားနည်းသည်။ သို့သော်လည်း ထိုကဲ့သို့အားနည်းမှုကို ရေတိုတွင်ဖြေရှင်းရန် နည်းလမ်းတစ်ခုမှာ ဗဟိုအဆင့်အစိုးရ၊ အခြားဒေသန္တရအစိုးရများ၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍနှင့် အရပ်ဖက် လူ့အဖွဲ့အစည်းများရှိ စွမ်းရည်များကို ချေးယူသုံးစွဲရန်ပင်ဖြစ်သည်။ ရေရှည်တွင်မူ ဝန်ထမ်းများအား လေ့ကျင့်သင်ကြားပေးခြင်း၊ ပုဂ္ဂလိကကဏ္ဍ၊ အရပ်ဖက်လူ့အဖွဲ့အစည်းတို့ နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ခြင်းများ လုပ်ဆောင်ကာ ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်အခါ ယှဉ်ပြိုင်မှုရှိသည့် ဝန်းကျင်တစ်ခု ဖန်တီးပေးခြင်းဖြင့် လုပ်ငန်းလည်ပတ်ခြင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်များကို တိုးမြှင့်နိုင်သည်။ စီးပွားရေးအရဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် ကြုံရလေ့ရှိသည့် အခက်အခဲတစ်ခုမှာ ရှိနှင့်ပြီးသား စွမ်းရည်များသည် နိုင်ငံသူ၊ နိုင်ငံသား မဲဆန္ဒရှင်များအား ဝန်ဆောင်မှုပေးသည့်ဖက်သို့ ဦးတည်မနေခြင်းဖြစ်သည်။ အနောက်ဥရောပနိုင်ငံများတွင် ကျင့်သုံးသည့် ဗျူဟာရေစီယဉ်ကျေးမှုပေါ်ပေါက် လာသည်မှာ မကြာလှသေးချေ။ ဂျာမန် ဒဿနပညာရှင်နစ်ရှေးက အစိုးရကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့် ရာတွင် “အစိုးရ ဆိုတာ သွေးအေးတဲ့ ဘီလူးတွေထဲကမှ သွေးအေးဆုံး ဘီလူးပဲ။ သူဘာပြောပြော လိမ်တာချည်းပဲ။ သူ့မှာ ဘာပဲရှိရှိ၊ ခိုးပြီးသားပဲ” ဟု ပုံဖော်ခဲ့သည်။ ပြီးခဲ့သည့် နှစ်ပေါင်းများစွာအတွင်း စက်မှုဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများသည် ၎င်းတို့၏ အများပြည်သူဆိုင်ရာကဏ္ဍရှိ စွမ်းဆောင်ရည်ပိုင်း

ဆိုင်ရာ ကြီးမားသော အပြောင်းအလဲများကို ပြသခဲ့သည်။ ဤနေရာတွင် စိတ်ဝင်စားဖွယ်ကောင်းသည့် အချက်မှာ အဆိုပါ အပြောင်းအလဲများသည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံအများအပြားတွင် ဖြစ်ပေါ်နေသကဲ့သို့ အထက် အောက် ထိန်းချုပ်မှုရှိသည့် ပုံစံဖြင့် တည်ဆောက်ထားသည့် စနစ်မှတစ်ဆင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည်မဟုတ်ဘဲ နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများထံတွင် တာဝန်ခံမှုရှိစေခြင်းများဖြင့် အားကောင်းမောင်းသန်ဖြစ်လာခြင်းဖြစ်သည်။

ဤသို့ပြောင်းလဲလာမှုသည် နိုင်ငံရေး-ဥပဒေ-ဘဏ္ဍာရေး မူဘောင်များကို နိုင်ငံသား-ဗဟိုပြု အုပ်ချုပ်မှုပုံစံဖြင့် ဖန်တီးခြင်းဖြင့် လုပ်ဆောင်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ (Andrews and Shah, 2003 တွင်ရှု။) အေသင်မြို့သူမြို့သားအတွက် ပြဌာန်းထားသည့် ကတိသစ္စာအရ ရွေးချယ်တင်မြှောက်ခံရသူတို့သည် ကတိသစ္စာပြုကြရာတွင်

“ကျွန်ုပ်တို့သည် ပြည်သူလူထုမှ ပေးအပ်လိုက်သော တာဝန်များကို ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်ပါမည်။ ဤမြို့ကြီးအား လက်ရှိထက် ဆုတ်ယုတ်မသွားစေယုံသာမက ကျွန်ုပ်တို့ထံ အပ်နှင်းလိုက်သည့် အခြေအနေထက် ပိုမို ကြီးကျယ် ကောင်းမွန်လှပရေးအတွက် လုပ်ဆောင်သွားမည်ဟု ကတိသစ္စာပြုပါသည်” ဟု ရွတ်ဆိုကြသည်။

ခေတ်သစ်ကာလတွင်မူ အထက်ဖော်ပြပါ ရလဒ်အပေါ်အခြေခံထားသည့် တာဝန်ခံမှုအတွက် ပြုလုပ်သောကတိသစ္စာသည် စက်မှုဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများ၏ နိုင်ငံရေးဓလေ့တွင် မြဲမြံစွာ အမြစ်တွယ်ပြီးဖြစ်သည်။ ရလဒ်အပေါ် အခြေခံထားသည့် တာဝန်ခံမှုသည် အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်မှ ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်အပေါ် တာဝန်ခံရခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများ တာဝန်ခံမှုရှိလာစေရန် တောင်းဆိုခြင်းပြုနိုင်သည့် နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားတစ်ဦးချင်းစီအတွက် အခွင့်အရေးများကို ဖန်တီးခြင်းအားဖြင့်လည်းကောင်း အားကောင်းလာခဲ့သည်။ တာဝန်ခံမှုရှိသည့်စနစ်များတွင် အရေးပါသည့် အခြေခံသဘောတရားတစ်ခုမှာ ဗျူဟာရေးစီဓလေ့တွင် အပြောင်းအလဲများ ဖြစ်ပေါ်စေရန်နှင့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများအတွက် အားပေးထောက်ပံ့မှုရှိသည့် မက်လုံးများ ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်ဖြစ်သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်မှာ အုပ်ချုပ်ရေး ယန္တရားအတွင်းပိုင်းရှိ ဖြစ်စဉ်များနှင့် လုပ်ဆောင်မှုပိုင်းအပေါ်တွင် ထိန်းချုပ်မှုများ (ပြင်းထန်စွာကိုင်တွယ်ခြင်း) မှ ရလဒ်များအပေါ်တွင် အခြေခံသည့် တာဝန်ခံမှု (ညင်သာစွာ ကိုင်တွယ်ခြင်း) သို့ ဦးတည်ပြောင်းလဲရန်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံအများအပြားတွင် အဆိုပါအပြောင်းအလဲများကို အောင်မြင်စွာ လုပ်ဆောင်ရန်အတွက် မတူကွဲပြားသည့် မူဝါဒများ ရေးဆွဲချမှတ်ကြလင့်ကစား ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးလုပ်ငန်းများကို တွန်းအားပေးသည့် အခြေခံသဘောတရားမှာ တူညီပြီး၊ နိုင်ငံသား-အခြေပြု အုပ်ချုပ်မှုဆိုင်ရာမူဘောင်အပေါ်တွင် မြဲမြံစွာ အခြေခံထားကြသည်။ ရလဒ်အခြေပြု စီမံခန့်ခွဲခြင်း နှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းမူဘောင် (ROME) သည် အောက်ခြေအဆင့်ဆင့်မှ တာဝန်ခံမှုရှိသည့် မူဘောင်ကြီးတွင်ပါရှိသည့် ကိစ္စရပ်များအား လည်ပတ်ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ဖြည့်ဆည်းပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ရလဒ်အခြေပြု စီမံခန့်ခွဲခြင်း နှင့် အကဲဖြတ်ခြင်းမူဘောင်၏အောက်တွင် ရလဒ်များအပေါ် အခြေခံထားသည့် အဆင့်ဆင့် လုပ်ဆောင်မှုသည် ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍ၏စွမ်းဆောင်ရည်ကိုတိုင်းတာသည့်အခါ ညွှန်းကိန်းတစ်ခုအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပေးမည်ဖြစ်သည်။

ရလဒ်အခြေပြု စီမံခန့်ခွဲခြင်း နှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း မူဘောင် လုပ်ဆောင်မှုအဆင့်ဆင့် အစီအစဉ်/စီမံကိန်း အစီအစဉ်ချမှတ်ခြင်း => လုပ်ဆောင်ခြင်း => ရလဒ်များ => အကောင်အထည်ပေါ်ခြင်း (ကဏ္ဍစုံမှ ပါဝင် ပတ်သတ်သူများအပေါ်တွင် ကောင်းမွန်သည့် သက်ရောက်မှုများ ဖြစ်စေခြင်း သို့မဟုတ် ၎င်းတို့အပေါ် ဆိုးရွားစွာ သက်ရောက်မှုဖြစ်စေခြင်း) => ရလဒ် (ပန်းတိုင်) => သက်ရောက်မှု (ပန်းတိုင်) => နိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားများထံမှ အကြံပြုဆွေးနွေးခြင်း နှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း=> အစီအစဉ် ဒီဇိုင်းရေးဆွဲခြင်း => အစီအစဉ်/စီမံကိန်း

ရလဒ်အခြေပြု စီမံခန့်ခွဲခြင်းနှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း မူဘောင်အများစုနှင့်ဆက်စပ်နေသည့် နည်းလမ်း များတွင် တူညီစွာပါဝင်နေသည့် အကြောင်းအရာများမှာ- (က) ကြိုတင်ဦးတည် သတ်မှတ်ထားသည့် ရလဒ် နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ဆိုင်ရာ ဦးတည်ချက်များ၊ အသုံးစရိတ်ဆိုင်ရာ ခွဲဝေချထားမှုများအပေါ်တွင် မူတည်ကာ ရေးဆွဲထားသည့် စာချုပ်များ/လုပ်ငန်းအစီအစဉ်များ (ခ) စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ ပြုလွယ်ပြင်လွယ်ဖြစ်မှု ရှိနေ သည့် တစ်ချိန်တည်းမှာပင် ရလဒ်များအတွက် တာဝန်ခံနိုင်မှု (ဂ) ပြည်သူ့ရေးရာ လုပ်ငန်းဆောင်တာများကို သက်ဆိုင်ရာ ဒေသအလိုက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းအောင် ဆောင်ရွက်နိုင်မည့် အနိမ့်ဆုံး အုပ်ချုပ်မှုအဆင့်က တာဝန်ယူလုပ်ဆောင်ရသည့်မူဝါဒ (ဃ) ကုန်ကျစရိတ်ဆိုင်ရာ ထိရောက်မှုအတွက် မက်လုံး နှင့် (င) နိုင်ငံ သူ နိုင်ငံသားများအတွက် စည်းမျဉ်းများ၊ အောက်ခြေအဆင့်ဆင့်မှ တာဝန်ခံမှုရှိခြင်း တို့ဖြစ်ကြသည်။

ရလဒ်အခြေပြု စီမံခန့်ခွဲခြင်း နှင့် အကဲဖြတ်ခြင်း မူဘောင် (ROME) သည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျော့ချ ထားသည့် ဝန်းကျင်တစ်ခုတွင် တာဝန်ခံမှုနှင့် လေ့လာမှုတို့အပေါ် အခြေခံသည့် မဟာဗျူဟာမြောက် အစီအစဉ် ရေးဆွဲခြင်း နှင့် စီမံခန့်ခွဲခြင်းဆိုင်ရာ မူဘောင်အတွက် ရှေ့နောက်ညီညွတ်မှုရှိသော မူဘောင် တစ်ခုအဖြစ် ထောက်ပံ့ပေးနိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဤနည်းလမ်းသည် လေ့လာမှုအပေါ်တွင် ဦးတည်ထားသည် ဖြစ်၍ ရေတိုတွင် ဖြစ်ပေါ်သည့် ကျရှုံးမှုများကို နားလည်လက်ခံပေးနိုင်သော်လည်း နှုန်းစံတန်ဖိုးများ မျှဝေမှု မရှိခြင်း၊ ချမှတ်ထားသည့် ကတိကပတ်များကို ဆက်တိုက် မလုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းများ ရှိလာပါက ပြင်းထန် သည့် အရေးယူမှုများ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သည်။ ROME မူဘောင်သည် ပြိုင်ဆိုင်လုပ်ဆောင်မှုများအပေါ် မူတည်၍ ချီးမြှင့်သော လစာငွေများကို အားပေးပြီး လုပ်ဆောင်ရမည့် လုပ်ငန်းတာဝန်များကိုလည်း တိကျစွာ သတ်မှတ်ထားပေးကာ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများအား အမြဲတမ်းခန့်ထားခြင်းမျိုး မလုပ်ဆောင်ပေ။ ပြည်သူ့ရေးရာဝန်ဆောင်မှုများပေးခြင်းတွင် အောင်မြင်သည်များ ရှိသကဲ့သို့ကျရှုံးသည်များလည်းရှိသည်။ ထိုသို့ဖြစ်ပေါ်လာမှုအတွက်လည်း လွတ်လပ်မှုကို ထားရှိပေးသည်။ သို့သော် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများကမူ ၎င်းတို့၏ စာချုပ်များတွင် ဖော်ပြထားသည့် တာဝန်များကို ဖြည့်ဆည်းနေနိုင်သရွေ့သာ အလုပ်တာဝန်များ ထမ်းဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ဆက်တိုက် ကျရှုံးမှုများက ထွက်လမ်းများကို ဖန်တီးပေးမည်ဖြစ်သည်။ နိုင်ငံ သူ၊ နိုင်ငံသားများအပေါ် တာဝန်ကျေပွန်မှု၊ရလဒ်များအပေါ် တာဝန်ခံနိုင်မှုတို့သည် ဤနည်းလမ်း၏ အသက်သွေးကြောပင်ဖြစ်သည်။ မကြာမီက ကိန်းဂဏန်းများဖြင့် လေ့လာထားသည့် Gurgur and Shah (1999) တို့၏လေ့လာချက်အရ ရွေးချယ်လေ့လာခဲ့သည့် နိုင်ငံပေါင်း ၃၀ ၌ နိုင်ငံရေး နှင့် ဗျူရိုကရေစီ ဆိုင်ရာဓလေ့နှင့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုရှိခြင်းတို့သည် အကျင့်ပျက်ခြစားခြင်း၏ အထင်ရှားဆုံး အရင်းခံ အကြောင်း တရားများ ဖြစ်နေသည်ကိုတွေ့ရှိရသည်။ ဤ လေ့လာချက်အရ ROME မူဘောင်သည် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်

တာဝန်ကျေပွန်၍ တာဝန်ခံမှုရှိသော အုပ်ချုပ်မှုဖြစ်စဉ်တစ်ခု ဖွံ့ဖြိုးစေခြင်းဖြင့် ပြည်သူ့ရေးရာ အုပ်ချုပ်မှု ကဏ္ဍ တိုးတက်လာစေမည့် ကြီးမားသည့် အလားအလာကို ပေးစွမ်းနိုင်မည်ဖြစ်သည်။

၆။ နိုင်ငံများအကြား အပြန်အလှန် လေ့လာခြင်း၊ အားကျအတူယူစေခြင်းတို့ဖြင့် ပြောင်းလဲနေသော ကမ္ဘာကြီး နှင့်အတူ လိုက်လျောညီထွေ ဖြစ်စေခြင်း

ပြီးခဲ့သည့် ဆယ်စုနှစ်အတွင်း စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများရှိ ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍသည် ကြီးမားသော အပြောင်းအလဲများကို ဖြတ်သန်းကြုံတွေ့ခဲ့ကြရသည်။ စီးပွားရေးအရ အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများတွင် စီမံကိန်းများ ရေးဆွဲချမှတ်သည့်အခါ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုပုံစံမှ ဈေးကွက် အခြေပြုသည့် စီးပွားရေးပုံစံသို့ လျှင်မြန်စွာပြောင်းလဲလာသော်လည်း ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများတွင်မူ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်များအား ပြည်သူလူထုနှင့် နီးကပ်စေရာတွင် အလွန်နှေးကွေးလျက်ရှိနေပြီး အသင့်အတင့် မျှသာ ပြောင်းလဲနိုင်ခဲ့သည်ကို တွေ့ရသည်။ စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများသည် နိုင်ငံအတွင်းရှိ အစိုးရအဆင့်ဆင့်ကြားတွင်ဖြစ်စေ၊ အခြားနိုင်ငံများရှိ အစိုးရများနှင့်ဖြစ်စေ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ကြရာတွင် မတူကွဲပြားသည့် အားစိုက်ထုတ်မှုများ နှင့် အောင်မြင်မှုများ ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ အာဂျင်တီးနား၊ ဘရာဇီး၊ ချီလီ၊ ချက်ရီပတ်ဗလစ်၊ ဟန်ဂေရီ၊ အိန္ဒိယ၊ မလေးရှား နှင့် ပိုလန် နိုင်ငံများရှိ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများသည် အစိုးရအဆင့်ဆင့်တို့၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်ယူမှုများ၊ အစိုးရအဆင့်ဆင့်နှင့် အရပ်ဖက် လူ့အဖွဲ့အစည်းကြားရှိ ဆက်ဆံရေးကဏ္ဍများအပေါ် လူ့အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုလုံးထံမှ ထောက်ခံအားပေးမှုများ မြင့်မြင့်မားမားရရှိခဲ့သည့် တည်ငြိမ်သည့် စီမံအုပ်ချုပ်မှု ဝန်းကျင်တစ်ခုအား အောင်မြင်စွာဖန်တီးနိုင်ခဲ့သည့် ဥပမာများပင်ဖြစ်သည်။ အခြားနိုင်ငံများဖြစ်ကြသည့် တရုတ်၊ အင်ဒိုနီးရှား၊ နိုင်ဂျီးရီးယား၊ ပါကစ္စတန်၊ တောင်အာဖရိက၊ ရုရှား နှင့် ယူဂန်ဒါ နိုင်ငံများတွင် မှန်ကန်သော မျှခြေတစ်ခုအပေါ်တွင် အများသဘောတူ ထောက်ခံလာစေရန်အတွက် မြေစမ်းခရမ်းပျိုးကာ လုပ်ဆောင်နေကြဆဲပင်ဖြစ်သည်။ အာဖရိက၊ အလယ် နှင့် အရှေ့အာရှရှိ နိုင်ငံအချို့တွင်မူ ဖော်ပြပါ ကိစ္စရပ်များနှင့် ထိုက်တန်သည့်နိုင်ငံရေးအရ အာရုံစိုက်မှုကို မရရှိကြသေးပေ။ ထို့ကြောင့်ပင် စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံအများအပြားတွင် မှန်ကန်သော မျှခြေတစ်ခုအား ရှာဖွေခြင်းသည် ကြီးမားသော အခက်အခဲတစ်ခု ဖြစ်နေသေးသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဤကိစ္စရပ်အပေါ်တွင် ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများ ရရှိရန်မှာ စက်မှုဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများ၏ ယခင်က အတွေ့အကြုံများ နှင့် စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများ၏ မကြာသေးမီက တွေ့ကြုံခဲ့ရသည့် အတွေ့အကြုံများအား လေ့လာရန် လိုအပ်သည်။ ဤစာတမ်းတွင် စီးပွားရေးအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနှင့် အသွင်ကူးပြောင်းဆဲနိုင်ငံများရှိ အတွေ့အကြုံများကို စက်မှုဖွံ့ဖြိုးပြီးနိုင်ငံများနှင့် စက်မှုမဖွံ့ဖြိုးသေးသော နိုင်ငံများ၏အတွေ့အကြုံများအပေါ် အခြေခံကာ ရေးဆွဲထားသည့် ဆန်းစစ်လေ့လာမှုမူဘောင်အား အသုံးပြုကာ ပြန်လည်သုံးသပ်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ ဤလေ့လာသုံးသပ်ချက်စာတမ်းတွင်ပါသော အရေးကြီးသင်ခန်းစာများကို အောက်တွင် အနှစ်ချုပ်ဖော်ပြထားသည်။

- စီးပွားရေး နှင့် နိုင်ငံရေးဆိုင်ရာ လက်တွေ့ပြောင်းလဲ ဖြစ်ပေါ်တိုးတက်မှုများနှင့်အတူ တာဝန်ယူမှုများကို လိုက်လံချိန်ညှိရန်အတွက် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာခွဲဝေကျင့်သုံးမှုကို ပုံမှန် သုံးသပ်နေရန် မရှိမဖြစ်လိုအပ်သည်။ ဂလိုဘယ်လိုက်ဇေးရှင်း နှင့် ဒေသန္တရပုံစံပြုခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာသည်နှင့်အမျှ

မက်ခရိုစီးပွားရေး တည်ငြိမ်စေရေး နှင့် မက်ခရိုစီးပွားရေး ထိန်းချုပ်မှုကဏ္ဍများတွင် ဗဟိုအဆင့် အစိုးရ၏ တိုက်ရိုက်ပါဝင်ပတ်သတ်မှုသည် မှေးမှိန်သွားနိုင်သည်။ သို့သော်လည်း ဗဟိုအဆင့် အစိုးရက အစဉ်အလာအားဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် တာဝန်ယူမှုများတွင် ပြည်နယ်အဆင့် နှင့် ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများအနေဖြင့် ကြီးမားသည့် အခန်းကဏ္ဍမှ ပင်ရောက်ဆောင်ရွက်လာ သည့်အချိန်တွင် လူမှုရေးဆိုင်ရာ အကာအကွယ်များ၊ ပညာရေး၊ လေ့ကျင့်သင်ကြားရေး၊ စွမ်းရည် မြှင့်တင်ရေး၊ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်ရေးနှင့် ကြပ်မတ်ထိန်းကျောင်းရေး ကဏ္ဍအသီးသီးတို့တွင် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရ၏ အခန်းကဏ္ဍသည် ကြီးမားလာဖွယ်ရှိသည်။ ပြောင်းလဲဖြစ်ပေါ်နေသော အခြေအနေများနှင့်အတူ လိုက်လံပြောင်းလဲနိုင်ရန်အတွက် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ နှင့် တရား ဥပဒေဆိုင်ရာ စနစ်များ၊ အင်စတီကျူးရှင်းများသည်လည်း အချိန်နှင့်တစ်ပြေးညီ ပြုပြင်ပြောင်းလဲ နိုင်ရမည်ဖြစ်သည်။

- ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းအတွက် ထောက်ပံ့အားပေးနိုင်သောဝန်းကျင်တစ်ခု ဖန်တီးခြင်း-- (ဆိုလိုသည်မှာ နိုင်ငံသူနိုင်ငံသားများပါဝင်မှု နှင့် တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ အင်စတီကျူးရှင်းများကို မည်သည့် ဘဏ္ဍာရေး ပြုပြင်ပြောင်းလဲရေးတွင်မဆို ထည့်သွင်းဆောင်ရွက်ရမည်။) ပြုပြင်ပြောင်း လဲရေးအများစုတွင် ထိုကဏ္ဍများအား ထိထိရောက်ရောက် ထည့်သွင်းလုပ်ဆောင်ခြင်းများ မရှိခဲ့ ကြပါ။
- ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချရေးဆိုင်ရာ အစီအစဉ်တစ်ခု၏ အောင်မြင်မှုအတွက် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း ဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုသည် အဓိကကျလှသည်။ ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းဆိုင်ရာ ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှု လုပ်သည့် အခါ သေချာစွာလုပ်ဆောင်ရမည့် ကိစ္စတစ်ခုမှာ ဝန်ထမ်းရွေးချယ်ခန့်ထားရေး နှင့် ရာထူးတိုးမြှင့်ရေးတို့တွင် ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများအနေဖြင့်လုပ်ဆောင်ရမည်မှာ ပွင့်လင်းမြင် သာမှု နှင့် မျှတမှု စံနှုန်းများအား လိုက်နာမှုရှိမရှိ ကြပ်မတ်ခြင်း၊ ပြည်နယ်အဆင့် ဝန်ထမ်းများ၏ လုပ်ခလစာများသည် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရ၏ လုပ်ခလစာများနှင့် ယှဉ်ပြိုင်မှုရှိနေစေရေး ကဏ္ဍများမှ လွဲ၍ ဗဟိုအဆင့်အနေဖြင့် တိုက်ရိုက်ပါဝင်ပတ်သတ်မှုမရှိစေရေးတို့ကို လုပ်ဆောင်ရန်ပင်ဖြစ်သည်။ ထို့အပြင် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း ကဏ္ဍရှိမက်လုံးပေးခြင်း စနစ်ကိုတည်ဆောက်မှုတွင် ဝန်ဆောင်မှု နှင့် စွမ်းဆောင်ရည်တို့အပေါ် အခြေပြု၍ ဆုပေးဒဏ်ပေးစနစ် ကျင့်သုံးခြင်းဖြင့် တည်ဆောက်ထား သင့်ပြီး၊ အမိန့်ပေးစေခိုင်းခြင်း၊ ထိန်းချုပ်ခြင်း နှင့် ရာထူးအာဏာ နောက်လိုက်ခြင်း အလေ့အထ များအား တားမြစ်ထားသင့်သည်။ ထိုကဲ့သို့တည်ဆောက်ရာတွင် စွမ်းဆောင်ရည်အပေါ်မူတည်၍ ချုပ်ဆိုသည့် ဝန်ထမ်းရွေးချယ်ခန့်ထားရေး စာချုပ်များ၊ လုပ်ငန်းလိုအပ်ချက်အပေါ်တွင် လိုက်လံ ဆောင်ရွက်ပေးမှုများ၊ အထူးကျွမ်းကျင်မှု စွမ်းရည်အပေါ်တွင် ချီးကျူးဂုဏ်ပြုမှုများအပေါ်တွင် မူတည်၍လည်းကောင်း၊ ဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်၊ ဝန်ထမ်းများ ဆုပေးဒဏ်ပေးပြုလုပ်ခြင်း နှင့် ဘဏ္ဍာငွေအသုံးပြုခြင်းတို့နှင့် ချိတ်ဆက်ထားသည့် အကဲဖြတ်စနစ်များ တည်ဆောက်ခြင်း တို့ဖြစ်လည်းကောင်း ဆောင်ရွက်သင့်သည်။
- အစဉ်အလာအရ စီမံအုပ်ချုပ်သည့်စွမ်းရည်များသည် အရေးကြီးသည်။ သို့သော် ၎င်းတို့အား ဗဟို ချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း၏ အဟန့်အတားများအဖြစ် ရှုမြင်ရန် မလိုအပ်ပါ။ ယနေ့ခေတ် အဖွဲ့အစည်း

ဆိုင်ရာ လုပ်ဆောင်ချက်များဖြစ်သည့် ဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေခြင်း၊ စာရင်းစစ်ခြင်း၊ ငွေစာရင်းများ စီမံခန့်ခွဲခြင်းတို့အား ဖွံ့ဖြိုးရန် နှင့် ထောက်ပံ့မှုပြုရန် စီမံအုပ်ချုပ်သည့် ကျွမ်းကျင်မှုများသည် အရေးပါလှသည်။ သို့သော် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းတွင် နိုင်ငံသူ၊နိုင်ငံသားများ ပါဝင်မှု၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်သည့်နေရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုတို့ ရှိနေသည့်အတွက် ၎င်းတို့အား ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုအတွက် အဟန့်အတားများအဖြစ် ရှုမြင်ရန်မလိုအပ်ပါ။ နည်းပညာဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုများကို အထက်အဆင့်ရှိ အစိုးရများထံမှဖြစ်စေ၊ အခြားနေရာများမှဖြစ်စေ ငှားယူသုံးစွဲနိုင်သောကြောင့် ဖြစ်သည်။

- အချို့မည်သည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း (အင်ဒိုနီးရှားနိုင်ငံ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း အစီအစဉ်နှင့် ပါကစ္စတန်ရှိ ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများအတွက် ပြဌာန်းထားသော ဥပဒေများ) သည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းလုပ်ဆောင်ရာတွင် စဉ်းစားရမည့် နည်းလမ်းများကို ဖော်ပြထားသည်။ အထက်အဆင့်များရှိ အစိုးရအဆင့်များထံမှ ကူညီထောက်ပံ့မှုများ အား ထည့်သွင်းစဉ်းစားခြင်း မပြုရလင့်ကစား အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်မှုမရှိခြင်းအား ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်း မပြုနိုင်သည့် အကြောင်းပြချက်တစ်ခုအဖြစ် မည်သည့်အခါမျှ ရှုမြင်ရန် မလိုအပ်ပါ။ ဒေသန္တရအဆင့်အစိုးရ၏ ပုံစံ၊ သဘောသဘာဝ၊ ၎င်းအစိုးရမှ ဝန်ဆောင်မှုပေးနေရသူများ၊ ၎င်းအစိုးရ၏ ဘဏ္ဍာရေးစွမ်းဆောင်ရည်တို့နှင့် ချိတ်ဆက်ထားကာ ဦးတည်ချက်ပါသည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုအစီအစဉ်တစ်ခုအား တည်ဆောက်နိုင်ပြီး၊ ဒေသန္တရအဆင့် အစိုးရများအတွက် လည်း ဖော်ပြပါအချက်အလက်များအပေါ်မူတည်၍ မတူညီသည့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာခွဲဝေပေးခြင်းများလည်း လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။
- ဘဏ္ဍာငွေအသုံးစရိတ်နှင့် အခွန်ကောက်ခံခြင်းဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်မှုတို့အကြား ချိတ်ဆက်ထားမှု မရှိခြင်းက ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍတွင် တာဝန်ခံမှုမရှိခြင်းကို ဦးတည်နေသည်။ ထိုကဲ့သို့ခွဲခြားထားခြင်း ဖြစ်ပေါ်ပါက တာဝန်ခံမှု တိုးတက်လာစေရန် အတွက် ကြိုတင်သတ်မှတ်ချက်များအပေါ် (ဝန်ဆောင်မှုဆိုင်ရာ စံချိန်စံညွှန်းများ၊ အဆိုပါဝန်ဆောင်မှုများအား ရယူနိုင်ခြင်းတို့အပေါ် အခြေခံထားပြီး၊ အသုံးစရိတ်များအပေါ် အခြေခံထားသည့်) မူတည်၍ ပေးအပ်သော လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို လေ့လာသုံးသပ်ရန် လိုအပ်သည်။
- ဖွံ့ဖြိုးဆဲ နိုင်ငံများရှိ အစိုးရအဆင့်ဆင့်အကြား လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေသည် ဘဏ္ဍာရေးစည်းမျဉ်းများနှင့် တာဝန်ခံမှုများကို အားနည်းစေသည်။ ထို့အပြင် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများအပေါ် မှီခိုနေရခြင်းသည် ဘဏ္ဍာရေးအရ ချို့ငဲ့သော ဒေသများအပေါ် စီးပွားရေးအရ တစ်ဖြည်းဖြည်းချင်း ကြပ်တည်း မှုဖြစ်စေသည်။ သို့သော် စနစ်တကျ ဒီဇိုင်းရေးဆွဲထားသော အစိုးရအဆင့်ဆင့်အကြားရှိ လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများဖြစ်မည်ဆိုလျှင် ၎င်းတို့သည် ပြည်သူ့ရေးရာ ဝန်ဆောင်မှုများပေးခြင်းကဏ္ဍရှိ ယှဉ်ပြိုင်မှုများ၊ ဘဏ္ဍာရေးဟန်ချက်ညီမှု၊ ပြည်နယ်အဆင့်အစိုးရများ၏ တာဝန်ခံမှုနှင့် ပြည်နယ် အချင်းချင်းကြား သာတူညီမျှမှုတို့ကို အားကောင်းမောင်းသန် ဖြစ်စေမည်။
- အများပြည်သူဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများပေးခြင်းကဏ္ဍရှိ ယှဉ်ပြိုင်မှုများအားကောင်းစေရန်အတွက် ဘဏ္ဍာရေးလွှဲပြောင်းထောက်ပံ့မှုများ၏ အခန်းကဏ္ဍကို မမေ့လျော့သင့်ပါ။ ဥပမာ အခြေခံ

ကျန်းမာရေးစောင့်ရှောက်မှု နှင့် အခြေခံပညာရေးကဏ္ဍတို့တွင် လွှဲပြောင်းထောက်ပံ့ငွေများကို ပြည်သူ့ရေးရာနှင့် အကျိုးအမြတ်မရယူသော ကဏ္ဍနှစ်ရပ်လုံးအတွက် လုပ်ဆောင်သည့်အခါ ဝန်ဆောင်မှုများရယူသည့် လူဦးရေပမာဏ၊ ကျောင်းနေအရွယ် လူဦးရေ၊ ကျောင်းအပ်နှံသည့် ကျောင်းသူ၊ ကျောင်းသားအရေအတွက် စသည့် စံသတ်မှတ်ချက်များအပေါ် မူတည်၍ တူညီစွာ အသုံးပြုနိုင်စေရန် လုပ်ဆောင်ပေးနိုင်သည်။ ထိုသို့လုပ်ဆောင်ပေးခြင်းဖြင့် အများပြည်သူဆိုင်ရာ အင်စတီကျူးရှင်းများ နှင့် ပုဂ္ဂလိက အင်စတီကျူးရှင်းများသည် ဘဏ္ဍာငွေရရှိရေး ယှဉ်ပြိုင်ကြမည် ဖြစ်၍ ယှဉ်ပြိုင်မှု နှင့် တီထွင်ကြံဆမှုတို့ကို မြှင့်တင်ပေးနိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ဤကဲ့သို့ ဘဏ္ဍာငွေ ထောက်ပံ့ရေးဆိုင်ရာနည်းလမ်းများသည် ကျေးလက်ဒေသများတွင် ပိုမိုကောင်းမွန်သည့် အများ ပြည်သူဆိုင်ရာ ဝန်ဆောင်မှုများ လုပ်ဆောင်ပေးရန် ဆွဲဆောင်မှုရှိသော နည်းလမ်းများ ဖြစ်သည်။

- ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို "ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သူများ" ဖြစ်သည့် အစိုးရ အဆင့် ဆင့်ကြားရှိ ကောင်စီ/ကော်မတီများ သည် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများ နှင့် မူဝါဒရေးရာ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုများအတွက် အသုံးဝင်သော မူဘောင်များကို ချမှတ်ပေးသည်။ ဤကိစ္စရပ်နှင့်ပတ်သတ်လျှင် ဖွံ့ဖြိုးပြီး စက်မှုနိုင်ငံများ၏ အတွေ့အကြုံများဖြစ်သည့် "အများလက်ခံ ထားပြီးဖြစ်သည့် စည်းမျဉ်းများ" (golden rules)၊ Maastricht ပုံစံ လမ်းညွှန်ချက်များ နှင့် "အသုံးပြုလေ့ရှိသော ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များ" အပေါ်တွင် အခြေခံကာ နိုင်ငံတစ်ခု ၏ တိကျခိုင်မာသည့် ဘဏ္ဍာရေးလမ်းညွှန်ချက်များကို တည်ဆောက်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ အဆိုပါ လမ်းညွှန်ချက်များအား လိုက်နာဆောင်ရွက်ရာတွင် မိမိတို့ဆန္ဒအလျောက် ဆောင်ရွက်နိုင်စေရေး အတွက် သင့်လျော်သည့် အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာမူဘောင်များကို ချမှတ်တည်ဆောက်ရမည် ဖြစ်သည်။ ဘတ်ဂျက်ဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များနှင့် အင်စတီကျူးရှင်းများတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှု ရှိခြင်း၊ မဲဆန္ဒရှင်များအပေါ် တာဝန်ခံမှုရှိခြင်း၊ အစိုးရအဆင့်ဆင့်ကြားရှိ ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ အခြေအနေများနှင့် စပ်လျဉ်းသည့် ယှဉ်တွဲပြအချက်အလက်များ ရရှိနိုင်ခြင်းတို့သည် ဘဏ္ဍာရေး ဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းများကို အားကောင်းမောင်းသန် ဖြစ်စေမည်ဖြစ်သည်။
- ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်နိုင်စေရန်အတွက် အစိုးရ အဆင့်ဆင့်တို့သည် ၎င်းတို့ချမှတ်လိုက်သည့် ဘဏ္ဍာရေးဆိုင်ရာ ဆုံးဖြတ်ချက်များအားလုံး၏ အကျိုးဆက်များကို ရင်ဆိုင်နိုင်ရမည်ဖြစ်သည်။ ဗဟိုအဆင့် အစိုးရသည် ပြည်နယ်အဆင့်နှင့် ဒေသန္တရအဆင့်အကြွေးများကို ကျားကန်ပေးခြင်းမပြုလျှင်ဖြစ်စေ၊ ဗဟိုဘဏ်နေဖြင့် ဗဟိုအစိုးရ အား ငွေချေးသည့် နောက်ဆုံးအားကိုးအားထားရာအဖြစ် ဝင်ရောက်ဆောင်ရွက် ပေးခြင်းမပြုလျှင် ဖြစ်စေ ထိုသို့ ဖြစ်လာနိုင်ပါသည်။ ထို့အပြင် မည်သည့်အဆင့်ရှိ အစိုးရကိုမျှ ဘဏ္ဍာရေးကဏ္ဍ အား အုပ်စီးထားစေခြင်းနှင့် မျက်နှာသာပေး ရယူသုံးစွဲစေခြင်းများ မရှိစေရပါ။ ထိုကဲ့သို့သော ဝန်းကျင်တစ်ခုတွင် အရင်းအနှီးဈေးကွက်နှင့် ငွေချေးစာချုပ်များရှိ နှုန်းထားများကို သတ်မှတ်ပေး သည့် အေဂျင်စီများသည် ထိရောက်မှုရှိသည့် ဘဏ္ဍာရေးမူဝါဒဆိုင်ရာ စည်းမျဉ်းစည်းကမ်းများကို ချမှတ်လုပ်ဆောင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။

- အစိုးရအဆင့်ဆင့်၏ မတူညီသည့် အခန်းကဏ္ဍများ နှင့် ၎င်းတို့၏ အခွင့်အာဏာများအား ကန့်သတ်မှုပြုရာတွင် လူ့အဖွဲ့အစည်းဖက်မှ သဘောတူညီမှု နှင့် နှုန်းစံတန်ဖိုးများသည် ချုပ်ကိုင်မှု လျှော့ချထားသည့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်း အောင်မြင်စေရန် အချက်အချာကျလှသည်။ ဖော်ပြပါ နှုန်းစံတန်ဖိုးများ နှင့် သဘောတူညီမှုများ မရှိပါက ဗဟိုမှ တိုက်ရိုက်ထိန်းချုပ်မှုသည် အလုပ် မဖြစ်နိုင်ဘဲ အစိုးရအဆင့်များအကြား အပြန်အလှန် ယှဉ်ပြိုင်နေကြခြင်းဖြင့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံ ဥပဒေဆိုင်ရာ အကြပ်အတည်းများ ကြုံတွေ့လာရနိုင်သည်။
- အခွန်ဆိုင်ရာ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းသည် ပြည်နယ်အဆင့် ချေးငွေဈေးကွက် ရယူအသုံး ပြုခြင်းအတွက် ကြိုတင်လိုအပ်ချက်တစ်ခုဖြစ်သည်။ အခွန်အခြေခံများအား ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှု အား ကောင်းသည့်နိုင်ငံများတွင် ပြည်နယ်အဆင့် အစိုးရများအနေဖြင့် ချေးငွေဈေးကွက်မှ ချေးယူခြင်း များကို ထိန်းချုပ်ထားလျှင် ဗဟိုအဆင့်အစိုးရ၏ မက်ခရိုအဆင့် တည်ငြိမ်မှုဆိုင်ရာ မူဝါဒများ အတွက် အန္တရာယ်များ ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ချေးယူထားသော ငွေများ ပြန်လည်မပေးဆပ်နိုင်တော့သည့်အခါ ဗဟိုအဆင့်အစိုးရက ပင်ရောက်ဖြေရှင်းပေးမည်ဟု မျှော်လင့်ထားပြီး၊ ထိုကဲ့သို့ငွေချေးယူမှုများတွင်ပတ်သက်နေသည့် အန္တရာယ်များကို ထည့်သွင်း တွက်ချက်မှု မပြုတော့သောကြောင့်ဖြစ်သည်။
- ဒေသန္တရအဆင့်ရှိ ငွေလုံးငွေရင်းဖြင့် ဆောင်ရွက်ရသည့် စီမံကိန်းများအတွက် အထက်အဆင့် များမှ အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ ကူညီပံ့ပိုးမှုများ လိုအပ်နိုင်သည်။ ထိုကူညီပံ့ပိုးမှုများကို ဆောင်ရွက် သည့်အခါ ဗဟိုအဆင့်ရှိ အစိုးရက သတ်မှတ်ပေးထားသည့် ချေးငွေဆိုင်ရာ ယုံကြည်ထိုက်ဖွယ် ဖြစ်မှုနှုန်းကိုအသုံးပြုကာ ချေးငွေရယူရာတွင် ကုန်ကျစရိတ်နည်းပါးစေရန်အတွက် ဈေးကွက်ဆိုင် ရာ မူဝါဒများအရ လုပ်ဆောင်သည့် မြူနီစီပါယ်အဆင့် ငွေရေးကြေးရေးဆိုင်ရာ ကော်ပိုရေးရှင်းများ တည်ထောင်သည့်ပုံစံဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်သကဲ့သို့၊ မြူနီစီပါယ်အဆင့် ချေးငွေဆိုင်ရာ ယုံကြည် ထိုက်ဖွယ်ဖြစ်မှုအဆင့်အားသတ်မှတ်သည့် အေလျင်စီများကိုလည်း အသုံးပြုခြင်းဖြင့်လည်း ချေးငွေ ဆိုင်ရာ ယုံကြည်ထိုက်ဖွယ်ဖြစ်မှုကို သတ်မှတ်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။
- ပြည်တွင်းဈေးကွက်အား အကောင်းဆုံး ထိန်းသိမ်းထားရန်မှာ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ အာမခံ ပေးခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများရှိ အစိုးရများသည် ဤကဏ္ဍကို လုပ်ဆောင်ရာတွင် ကျရုံး မှုများ ရှိခဲ့သည်။
- ဖွံ့ဖြိုးပြီးစက်မှုနိုင်ငံများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံတစ်ခုရှိ အင်စတီကျူးရှင်းဆိုင်ရာ ဝန်းကျင် သည် ကြီးမားကျယ်ပြန့်သည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချခြင်းများ လုပ်ဆောင်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိ သည်။ ထိရောက်ပြီး စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားသည့် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုရှိသည့် ဗျူရိုကရေစီတစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်အတွက် သတင်းအချက်အလက်များ လွယ်ကူချောမွေ့စွာ စုဆောင်းနိုင်ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက် ပြန်လည်ဖြန့်ဝေသည့်ကွန်ယက်များ အဆင့်မြင့်စွာ လည်ပတ်နိုင်ခြင်း၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြင့်မားပြီး တာဝန်ကျေပွန်စွာ ထမ်းဆောင်နိုင်သည့် ပြည်သူ့ဝန်ထမ်းများ၊ ကောင်း မွန်စွာ တည်ဆောက်ထားသည့် နိုင်ငံသားများ ပါဝင်မှုဆိုင်ရာ နှင့် တာဝန်ခံမှုဆိုင်ရာ အင်စတီ ကျူးရှင်းများ လိုအပ်သည်။ ထိုအရာများသည် ဖွံ့ဖြိုးပြီး စက်မှုနိုင်ငံများရှိ ဝန်းကျင်များတွင် ဖြစ်နိုင်

ပါသည်။ သို့သော် ထိုကဲ့သို့အဆင့်မြင့်စွာ လည်ပတ်ဆောင်ရွက်နိုင်သည့် ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍ မရှိသောနိုင်ငံများတွင် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျော့ချထားသည့် အုပ်ချုပ်မှုပုံစံသည် ပို၍ပင် လိုအပ်ပါ သည်။ ထိုသို့ဖြစ်ရသည့်အကြောင်းမှာ ဆုံးဖြတ်ချက်ချမှတ်ခြင်းဖြစ်စဉ်တွင် ချမှတ်လိုက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်များ၏ အဓိကသက်ရောက်မှုကိုခံရမည့် ပြည်သူများနှင့် နီးကပ်စေလိုက်သည့်အခါ သတင်းအချက်အလက်များ ရယူခြင်း နှင့် လွှဲပြောင်းရယူခြင်းဆိုင်ရာ ကုန်ကျစရိတ်များကို နည်းပါး စေရန် လုပ်ဆောင်နိုင်သည်။ ထိုသို့နီးကပ်စေလိုက်ခြင်းဖြင့် ပိုမိုပါဝင်ဆောင်ရွက်လာနိုင်ခြင်း၊ ပြည်သူ့ရေးရာကဏ္ဍများရှိ လိုလားချက်များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်လာနိုင်ခြင်း၊ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ခံမှုတို့ ပိုမိုရှိလာခြင်းတို့ ဖြစ်ပေါ်လာမည်ဖြစ်သည်။